

Årsrapport
2022



Om PKH

Pensjonskassen for helseforetakene i hovedstadsområdet er opprettet av Helse Sør-Øst RHF for å forvalte tjenstepensjonsordningen for yrkesaktive medlemmer, pensjonister og fratrådte medlemmer ved Oslo universitetssykehus HF, Akershus universitetssykehus HF, Vestre Viken HF, Sunnaas sykehus HF, Helse Sør-Øst RHF og Sykehuspartner HF.

Helseforetakene eier grunnkapitalen i PKH, og de ansatte har representanter i styret gjennom fagforeningene.

Pensjonskassen for
helseforetakene i
hovedstadsområdet

E-post: pkh@pkh.no
Telefon: 22 42 50 00

Karenslyst allé 2
0278 Oslo

www.pkh.no

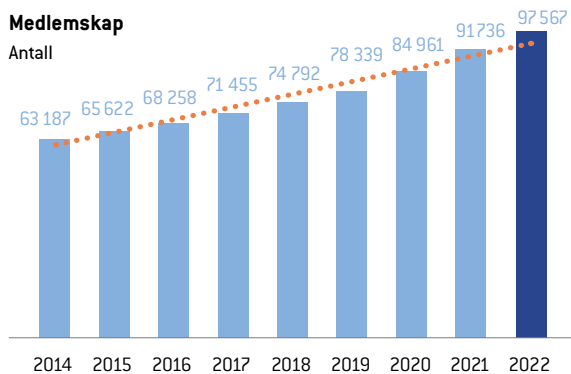
Grafisk produksjon og illustrasjon:
fdesign.no

Foto:
Side 19, 29, 47: Shutterstock
Alle andre foto: Geir Ottesen/Asle Jensen / PKH

Vekst og lønnsomhet

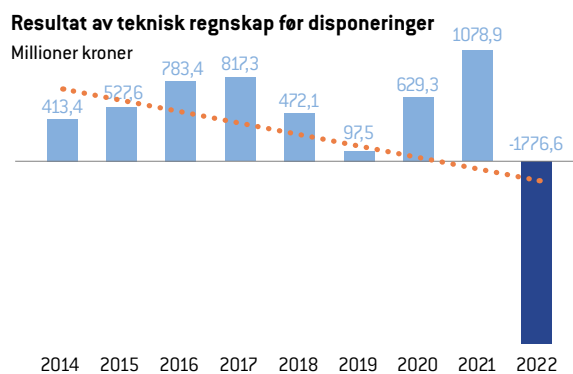
Medlemskap

Antall



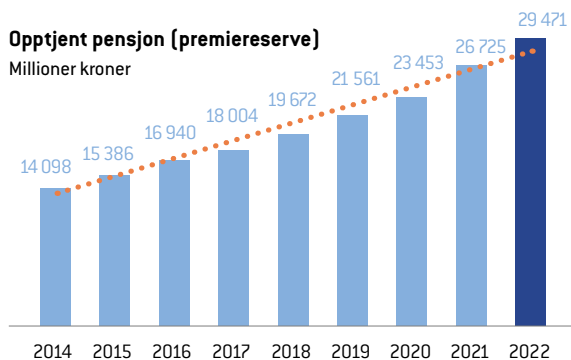
Resultat av teknisk regnskap før disponeringer

Millioner kroner



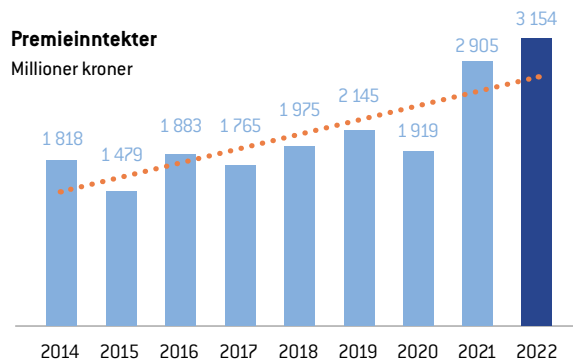
Opptjent pensjon (premiereserve)

Millioner kroner



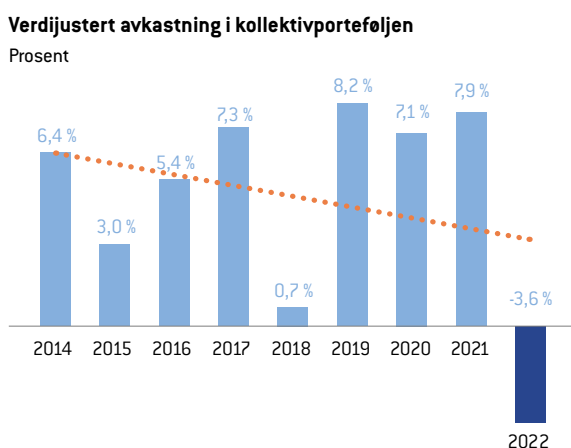
Premieinntekter

Millioner kroner

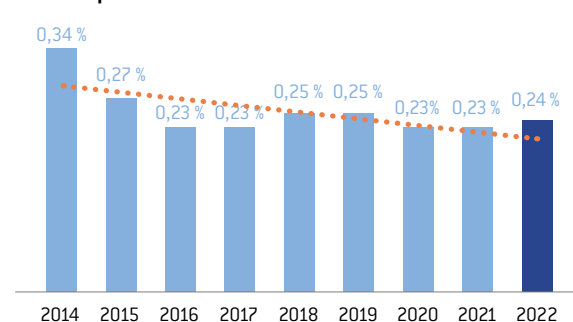


Verdijustert avkastning i kollektivporteføljen

Prosent



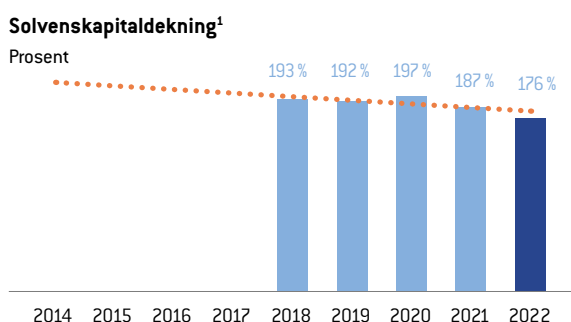
Kostnadsprosent¹



¹ Forsikringsrelaterte driftskostnader i prosent av gjennomsnittlig premiereserve.

Solvenskapitaldekning¹

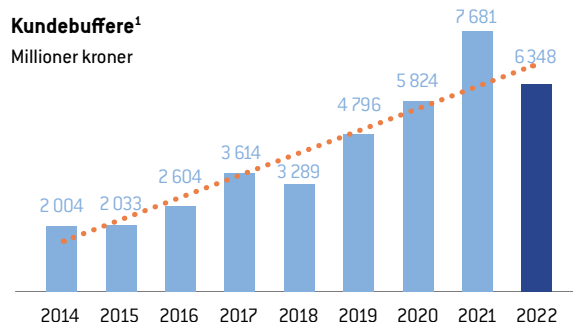
Prosent



¹ Solvenskapitaldekning ble innført i 2019 for pensjonsforetak. Tall for 2018 er sammenligningstall. Myndighetspålagt minimumsnivå er 100 %.

Kundebuffere¹

Millioner kroner



¹ Tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond frem til 2021. Fra 2022 bufferfond.

Nøkkeltall

Regnskap (TNOK)	2022	2021	2020	2019
Premieinntekter (uten tilflyttede reserver)	3 154 456	2 904 853	1 919 353	2 145 123
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	-1 295 868	1 677 973	1 328 973	504 285
Resultat før skattekostnad	-548 299	141 030	-88 309	214 509
Resultat av teknisk regnskap før disponeringer	-1 776 605	1 078 871	629 281	97 528
– herav fra bufferfond	-1 333 144	-	-	-
– herav til tilleggsavsetninger	-	791 117	322 836	5 666
– herav til premiefond	29 565	294 059	54 908	14 506
– herav til premiereserve	-	-	436 671	0
Premiereserver og erstatningsavsetning	29 471 464	26 725 305	23 452 572	21 560 647
Risikoutjevningfond	317 268	298 448	293 390	486 007
Bufferfond ¹⁾	6 347 820	-	-	-
Tilleggsavsetninger ¹⁾	-	2 981 403	1 978 982	1 656 146
Kursreguleringsfond ¹⁾	-	4 699 512	3 845 290	3 140 155
Premiefond	719 544	1 035 094	906 140	381 978
Forvaltningskapital	39 860 316	38 458 258	33 095 233	29 495 996
Egenkapital	2 437 153	2 776 435	2 568 848	2 554 093

1) Bufferfond erstatter tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond fra 2022

Forsikringsrelaterte driftskostnader i % av:

– gjennomsnittlig forvaltningskapital	0,18 %	0,16 %	0,16 %	0,18 %
– brutto premieinntekter	2,18 %	1,97 %	2,67 %	2,38 %
– gjennomsnittlig premiereserve	0,24 %	0,23 %	0,23 %	0,25 %

Soliditet

Solvensmargin	386 %	318 %	306 %	319 %
Solvenskapaldekning	176 %	187 %	197 %	192 %

NØKKELTALL

Pensjon	2022	2021	2020	2019
Antall yrkesaktive medlemmer	26 697	26 129	24 305	19 714
Antall pensjonister (inkl afp 62-64 inkl. refusjonspensjoner)	13 057	12 088	11 273	10 501
Antall fratrådte medlemmer	57 813	53 519	49 345	48 124
Utbetalt alderspensjon TNOK (ex. refusjonspensjoner)	528 208	472 954	408 077	385 101
Utbetalt uførepensjon TNOK (ex. refusjonspensjoner)	115 010	104 070	86 856	87 837
Utbetalt etterlattepensjon TNOK (ex. refusjonspensjoner)	47 467	42 513	38 735	35 268
Utbetalt barnpensjon TNOK (ex. refusjonspensjoner)	6 489	6 491	16 469	8 826
Kundetilfredshet aktive (KTI-undersøkelse, 0-100 poeng)	63	62	59	64
Kundetilfredshet pensjonister (KTI-undersøkelse, 0-100 poeng)	83	80	78	76
Omdømmeanalyse interessenter (i prosent)	-	87	-	86

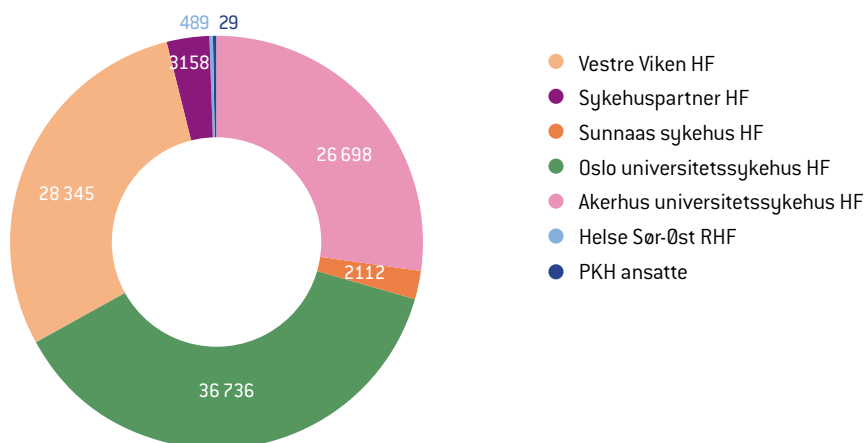
Kapitalforvaltning

Aksjeporteføljen MNOK (ex. eiendom og alternative investeringer)	7 020	7 978	7 477	6 175
Aksjeporteføljen i prosent av investert kapital	17,9 %	20,8 %	22,5 %	21,1 %
Renteporteføljen MNOK	23 109	22 536	20 050	18 142
Renteporteføljen i prosent av investert kapital	58,9 %	58,7 %	60,4 %	61,9 %
Verdijustert avkastning – kollektivporteføljen	-3,6 %	7,9 %	7,1 %	8,2 %
Verdijustert avkastning inkl. utlån og fordringer til markedsverdi – kollektivporteføljen	-5,0 %	7,2 %	7,8 %	8,3 %
Verdijustert avkastning – selskapsporteføljen	-2,8 %	6,3 %	4,4 %	8,2 %
Differanseavkastning etter forvaltningshonorar	0,4 %	-0,2 %	0,0 %	0,4 %
Avkastning aksjeporteføljen etter forvaltningshonorar	-14,0 %	20,9 %	12,4 %	24,0 %
Differanseavkastning aksjeporteføljen etter forvaltningshonorar	-0,6 %	-3,8 %	2,4 %	0,0 %
Avkastning renteporteføljen etter forvaltningshonorar	-0,4 %	1,4 %	3,7 %	3,9 %
Differanseavkastning renteporteføljen etter forvaltningshonorar (faktisk allokering)	0,8 %	0,6 %	0,1 %	2,1 %
Antall ansatte i PKH	22	22	20	17

Utvikling i medlemsbestand

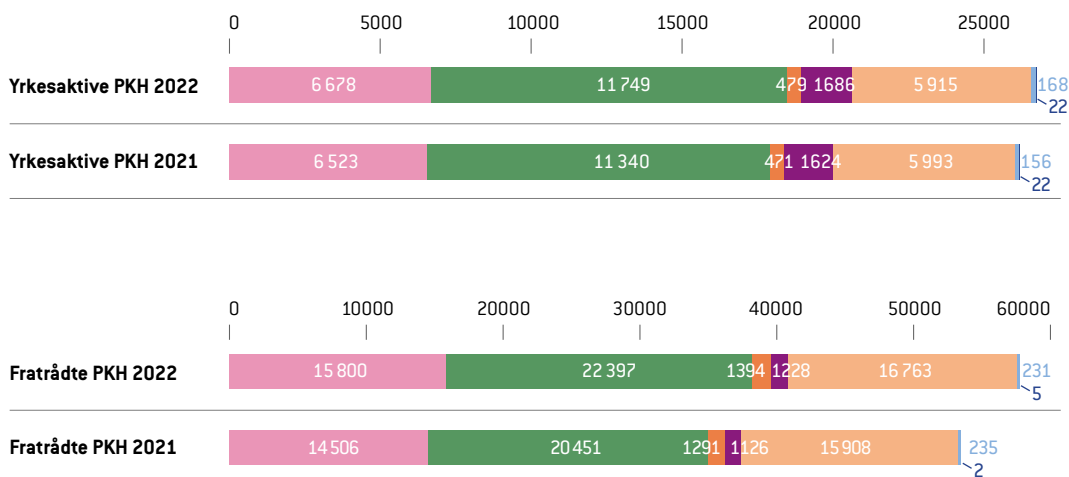
Fra 2021 til 2022 har den totale bestanden økt fra 91 736 til 97 567 medlemskap.

Antall medlemskap per helseforetak

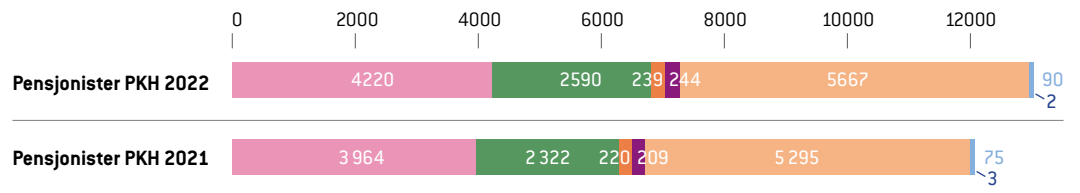


PKHs medlemmer fordeler seg med 27 % på yrkesaktive, 13 % på pensjonister og 59 % er fratrådte.

Fra 2021 til 2022 har antall yrkesaktive og fratrådte økt med henholdsvis 2,2 % og 8,0 %.

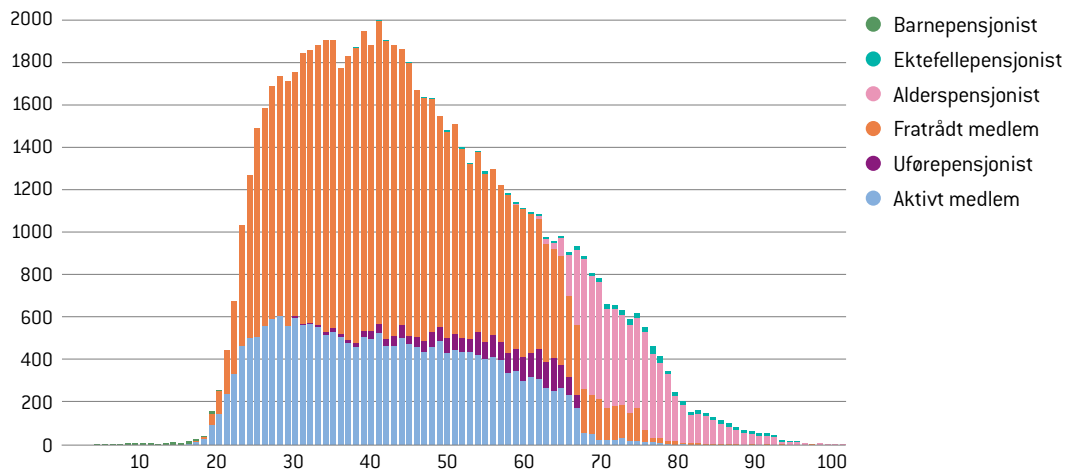


Antall pensjonister har økt med 8,0 % i løpet av 2022

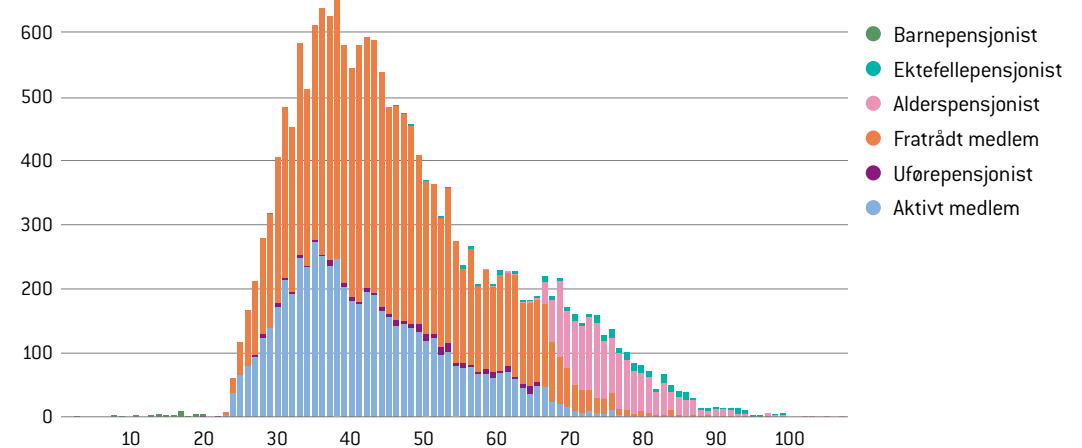


Aldersfordelingen i fellesordning og legeordning

Fellesordning: 79 142 medlemskap



Legeordning: 18 425 medlemskap



Viktige hendelser



01.09.2014

Investeringer i eiendom

PKH gjør sine første direkte investeringer i eiendom ved å kjøpe 90,1 prosent av aksjene i to eiendomsselskaper. Anolitveien er et lager- og kontorbygg som er fullt utleid til Assa Abloy. Glynitveien er et lagerbygg fullt utleid til Orkla Lilleborg.



10.03.2015

Merknadsrapport fra FT

PKH hadde stedlig tilsyn fra Finanstilsynet 10-11 mars. Resultatet fra tilsynet ble mottatt med en endelig merknadsrapport datert 7. desember 2015.



27.10.2016

PKH mottar sølv for sin årsrapport for 2015

PKH fikk sølv i klassen offentlige virksomheter under årets kåring av Farmandprisen 2016.



01.04.2017

Telefontjenesten hentes hjem

PKH velger å hente hjem telefontjenesten til medlemmer fra underleverandør. I KTI undersøkelsen for 2017 økte tilfredsheten hos de som var i kontakt med PKH på telefon vesentlig.



31.12.2019

Høyeste avkastning i PKHs historie

Året 2019 var preget av gode markeder for alle aktivaklasser. PKH oppnådde en verdijustert avkastning på 8,2 prosent som er den høyeste siden oppstart av pensjonskassen.



01.01.2020

Ny offentlig tjenestepensjon

Regjeringen og partene i arbeidslivet inngår avtale om ny offentlig tjenestepensjon som innføres med virkning fra 01.01.2020.



12.03.2020

Koronavirus stenger Norge

Norge stenger ned som følge av korona, og hjemmekontorløsning tas i bruk for å levere rett pensjon til riktig tid. Vi møtes på Teams og holder hjulene i gang, mens børsene svinger og vårens seniorseminar må avlyses.



Høsten 2020

Målbilde for PKH

Oppstart av et stort prosjekt med mål om å ytterligere styrke PKH som beste pensjonsleverandør for helseforetakene i hovedstadsområdet.



20.08.2013

PKH blir stiftet

PKH stiftes 20. august 2013 av Helse Sør-Øst RHF på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet. Ved oppstart 1. januar 2014 var vi 6 ansatte.



31.03.2014

Endelig flytteoppgjør

PKH gjennomførte i 2014 en av Norges største flytteprosjekter for pensjonskasser. Alle medlemmer (ca. 59.000) fra de fire avgivende leverandører Vestre Viken Pensjonskasse, KLP, AFPK og DnB var endelig overført 31. mars 2014. Sykepleierne er ikke en del av PKHs bestand. De er i KLP.



15.12.2017

Investering i fornybar energi

PKH kommitterer kapital til Copenhagen Infrastructure Partners som skal brukes på investeringer innen fornybar energi.



01.09.2018

Egen forvaltning av norske rentepapirer

PKH ansatte 1. august en senior porteføljeforvalter som skal ha ansvaret for alle investeringer i norske rentepapirer. Disse lå tidligere som eksterne mandater hos Nordea og DNB.



26.09.2018

Beredskapsøvelse

PKH gjennomførte sin andre beredskapsøvelse med styret hvor det ble simulert en krise i finansmarkedene.



2019

Etablert ny pensjonsavdeling

Styret i PKH vedtok i 2018 å hente hjem medlemsadministrasjon og saksbehandling fra tjenesteleverandør. Det er ansatt 6 årsverk som fra 01.01.2020 skal ivareta alle beregninger og utbetalinger samt kommunikasjon med medlemmer og foretak.



15.06.2021

Kjøp av eiendom

PKH kjøper Grensens 5-7 og 9 B sammen med Oslo Pensjonsforsikring AS.



01.11.2021

Ansettelse av juridisk direktør

PKH styrker bemanning og kompetanse ved ansettelse av juridisk direktør / leder for compliance.



14.02.2022

Modernisering av forsikringssystemet

PKH har sammen med andre offentlige pensjonskasser inngått en fire års kontrakt med leverandør av forsikringssystem for å modernisere og videreutvikle forsikringssystemet med målsetting om mer effektiv drift og en bedre service til medlemmene.



18.08.2022

Investering i teknologi for lagring av energi

PKH kommitterer kapital til Copenhagen ETF som skal brukes til investeringer i ny teknologi for lagring av energi som eksempelvis grønn hydrogen.

nær

nyttig

nøktern

vi når våre mål



sammen

Innholdsfortegnelse

1 ADMINISTRERENDE DIREKTØR HAR ORDET	s 12
2 INVESTERINGS DIREKTØREN OM FREMTIDSUTSIKTENE	s 16
3 PKHs VIRKSOMHET	s 18
3.1 Hvem er PKH	s 18
3.2 Overordnet strategi	s 19
3.3 Organisering og driftsmodell	s 20
3.4 Ansatte	s 22
3.5 Styret	s 26
4 BÆREKRAFT OG SAMFUNNSANSVAR	s 28
4.1 ESG må gi reell effekt	s 28
4.2 Regelverksutvikling	s 29
4.3 Risikoeer knyttet til bærekraft	s 30
4.4 Strategi innen bærekraft og samfunnsansvar	s 31
4.5 Operasjonalisering av strategi	s 33
4.6 Måling og rapportering	s 36
4.7 EIOPAs første stresstest av klimarisiko hos pensjonsinnretninger	s 39
5 EIERSTYRING, SELSKAPsledelse OG RISIKOSTYRING	s 40
5.1 Styrende organer	s 40
5.2 Selskapsledelse og styringsdokumenter	s 41
5.3 Risikostyring og internkontroll	s 43
6 ÅRSREGNSKAP 2022	s 46
6.1 Styrets årsberetning	s 46
6.2 Resultatregnskap	s 62
6.3 Balanse	s 64
6.4 Kontantstrømoppstilling	s 66
6.5 Endringer i egenkapital	s 67
6.6 Noter	s 68
6.7 Revisors beretning	s 99
6.8 Aktuarberetning	s 101
Ordlister	s 102



1 Administrerende direktør har ordet

Vårt fremste ansvar er å sikre en langsiktig god verdiskapning for våre helseforetak.

2022 ble et år for historiebøkene – med negativt fortegn. Det var som eksempel det verste året for obligasjonsinvestorer i nyere historie, med en sjelden kombinasjon av kraftige renteøkninger og stigende kreditt-spreader. I tillegg fikk investorer som PKH ikke ut effekten av å være veldiversifisert siden aksjer fulgte renter. Året endte opp med en verdijustert avkastning på minus 3,6 prosent i kollektivporteføljen. Det er første gang i PKHs historie at pensjonskassen har en negativ avkastning. Vi er imidlertid godt fornøyd med at vi over flere år har bygget en solid bufferkapital som kommer godt med i år hvor markedene faller.

ET ÅR MED DÅRLIGE NYHETER

Vi skrev ved inngangen til 2022 at markedet var høyt priset. Vi adresserte også risikoen med at sentralbanker ville rulle tilbake støttekjøp av obligasjonslån, samt øke renten noe for derigjennom å bremse inflasjonen og pengestrømmene som hadde løftet markedet. Våre spådommer traff godt, men vi så ikke at året 2022 skulle ha en kø med dårlige nyheter.

Det ble tidenes oppgang i korte- og lange renter. Pengemarkedsrentene steg markant på økt inflasjon og sentralbanker i innstrammingsmodus. Sterkest økning så vi i USA, der kortrenten steg fra 0,25-4,75 prosent. Europeiske kort-

renter beveget seg ut av negativt territorium og steg fra minus 0,25 prosent til 2,2 prosent. Dette fikk betydelig innvirkning på PKHs renteplasseringer. Det har ikke vært sett så høye vedvarende rentenivåer siden 2008.

Russlands invasjon av Ukraina markerte et skille. En krig i Europa ga geopolitisk- og økonomisk usikkerhet som vi ikke har vært vitne til på veldig lenge. Kutt i russisk gasseksport til et gassavhengig Europa, og en omlegging av kraftproduksjonen som følge av strengere miljøkrav ga økte energipriser. Det ble en viktig bidragsyter til en allerede stigende inflasjon. Ved utgangen av 2022 ble kjerneinflasjonen i

USA, Europa, Sverige og Norge målt til mellom 5-6,2 prosent. I USA var inflasjonen etterspørselsdrevet, mens den i Europa primært var energidrevet.

Likevel fantes det lyspunkter i året som var. Selskapene tjente penger og inntjeningen var høy både i USA, Europa og Norge samtidig som arbeidsledigheten har vært lav. Dette er mønstre som vi normalt observerer sent i en økonomisk oppgangssyklus.

SERVICE TIL MEDLEMMER

Det er gledelig å se resultatet fra vår årlige medlemsundersøkelse. Våre medlemmer er meget godt fornøyde med vår service. Det bekrefter at vi er gode på å sikre at våre medlemmer forstår beregninger som ligger til grunn for deres pensjon. For å nå ut med nødvendig informasjon, trenger vi gode brukervennlige systemer og kanaler. Dette står sentralt i vårt arbeide for de neste årene. Det er inngått en samarbeidsavtale med andre offentlige pensjonskasser og vår leverandør av fagsystem på pensjon om en modernisering av brukergrensesnitt samt tilgjengeliggjøring av mer informasjon i medlemsportal med en pensjonskalkulator som hensyntar opptjening hos andre offentlig tjenstepensjonsleverandører. Det er i den anledning laget en plan for hvilke oppgaver i fagsystemet som bør automatiseres, hva som må til for å få en moderne systemplattform, samt utviklingsløp for digitale flater som skal gi økt grad av selvbetjening for medlemmer og helseforetak og derav bedre kundeopplevelser. Vi er også god i gang med et målbylde arbeide i perioden frem til 2025, hvor vi har definert hvor vi ønsker å være med hensyn til øvrige systemløsninger og digitale plattformer.

ET BÆREKRAFTIG SAMFUNN

FNs bærekraftsmål oppsummerer de viktigste utfordringene verden står overfor. I det bildet fortsetter den grønne bølgen, og interessen blant investorer er stor. Klimakrisen er spesielt med på å aktualisere endringen. I en rapport fra FN's klimapanel er den globale oppvarmingen allerede 1,2 grader, og uten store endringer vil

1,5-gradersmålet passeres i nær fremtid. Dette har ført til at store summer av kapital flyttes inn i bærekraftige investeringer.

Ansvarlige, bærekraftige investeringer er en integrert del av hverdagen til vårt investeringsteam. I investeringsprosesser vurderes risikofaktorer for den enkelte investering hvor mulige bærekraftrelaterte risikoer blir mer relevant, slik som klima.

Vi har i stor grad utkontraktert forvaltningen av investeringsporteføljen til eksterne forvaltere. Disse må følge pensjonskassens etiske retningslinjer som omfatter forbud mot tobakk, visse typer våpen, samt spesielt skadelig oppførsel på flere fronter som klima eller menneskerettigheter. I det bildet søker vi å benytte eksterne forvaltere som utover å følge våre etiske retningslinjer skal ha en tydelig strategi for eierskapsutøvelse og som fokuserer på positive screeningskriterier og bærekraftige investeringer. Det er imidlertid en forutsetning at forvalterne ellers vurderer å ha like god evne til å skape god risikojustert avkastning over tid. Det er viktig at forvalterne har god kompetanse om bærekraftrelaterte risikoer, og at disse risikoene omdannes til tall gjennom kontantstrømmene eller avkastningskravet. Svaret på ESG er risikoforståelse og analyse, hvor forvaltningsmiljøene må ha en overordnet ESG-strategi som er tydelig i forhold til hvordan denne anvendes i investeringsbeslutninger. Mange bransjer går nå igjennom en transformasjon, hvor målsettingen er å styre økonomisk aktivitet mot det som over tid er bærekraftig i forhold til klima, sosiale forhold, og styringsforhold samtidig som det skapes en god risikojustert avkastning. Nytt regelverk om bærekraftsinformasjon er et virkemiddel for å nå målet om et netto nullutslippssamfunn. Regulerende myndigheter og finansielle selskaper bør ha en tilnærming hvor de søker å være med selskapene i transisjonsfasen. I det bildet skal pensjonskassen være proaktive. Om noen år vil rapporteringen gi høyere grad av informasjonssikkerhet slik at investorer i større grad kan ta informerte beslutninger om kapitalen virkelig bidrar til det grønne skiftet.

FREMTIDSUTSIKTER

Det er alltid utfordrende å «spå» om fremtiden. Det vi imidlertid vet er at vi går inn i nok et år med mye usikkerhet, både for virksomheter og på det personlige plan. Det er vel lov å si at den økonomiske situasjonen er noe uoversiktlig gjennom krig i Ukraina, høye energipriser, stigende inflasjon- og renter og geopolitiske spenninger. Det er mange finansielle risikoindikatorer som stanger i taket. Det er både et uttrykk for at risikoen er svært høy og at situasjonen kan bli bedre.



Vi mener det er en reell sannsynlighet for at kjerneinflasjonen fort kan bite seg fast. Inflasjonstrykket er ikke over. Priser på mat øker, bokostnadene stiger, energikostnadene er fortsatt høye og lønnskostnadene øker. I det bilde har sentralbankene to valg. De kan stramme inn hardt slik at inflasjonen kveles med en dyp resesjon som resultat. Det andre alternativet er å være mer moderate i sine innstramninger og håpe at inflasjonen avtar med tiden. Usikkerheten ligger i hva som er nok til å dempe inflasjonen. Noen vil beskrive det som om sentralbankene har valget mellom to onder – inflasjon eller resesjon.

Selv om usikkerheten og utfallsrommet er stort mener vi avkastningen på obligasjoner vil bli høyere i 2023 sammenliknet med 2022. Obligasjoner med lang rentedurasjon har fått tilbake sin egenskap som motvekt til aksjer. Løpende rente er vesentlig høyere samtidig som enda mer usikkerhet er priset inn. Det gir høyere løpende avkastning og en vesentlig bedre nedsidebeskyttelse for pensjonskassen.

For å klare seg godt er det imidlertid viktig å ha en portefølje som er veldiversifisert både på aktivaklasser, regioner og bransjer. Det er viktig å spre risiko, være langsiktig og vite hva man eier. Vi har over flere år utviklet en strategi hvor målet har vært å sikre en svært god soliditet slik at pensjonskassen evner å stå seg gjennom kriser. Vår investeringsdirektør gir i kapittel 2 uttrykk for sitt syn på året som gikk og hva vi kan forvente fremover.

Gode resultater motiverer oss til innsats. Det er godt å være tilbake på kontoret etter tilnærmet to år med hjemmekontor. Det er ikke tvil om at vi trenger å møtes for sammen å finne enda bedre løsninger for å oppnå det lille ekstra.

Vi takker helseforetakene for et godt og tillitsfullt samarbeid i året som har gått.

I årsrapporten finner du mer informasjon om vår virksomhet og vi håper du finner den nyttig.

2 Investeringsdirektøren om fremtidsutsiktene

For en pensjonskasse som PKH, som har plassert mye av sine investeringer i renteplasseringer, har 2022 vært et høyst utfordrende finansielt år. En av de største markedsreaksjonene internasjonalt i rentemarkedet siden 1700 tallet har gitt oss løpende daglige utfordringer gjennom året. Dette har påvirket, utover våre investeringer i obligasjoner, aksjer og ikke minst vår eiendomseksponering. Det ble et røft år som vi, gitt vårt utgangspunkt, kom oss godt igjennom.



Året 2022 ble året da kapitalen ikke lengre var gratis. Året da inflasjonen atter vendte tilbake. Året da en grunnleggende usikkerhet ikke skulle forsvinne.

Men hva framover? La oss dele det opp i to.

Det første er det som preger oss alle – en ny geopolitisk virkelighet. Det kan hverken vi eller andre spå. Vi har fortsatt en krig i Europa som pågår for full styrke. Vi får bare inderlig håpe at den ikke varer for lenge, og ikke minst, at ingen nye fronter åpnes. Verken i Europa eller i Asia. Da har vi en helt annen situasjon.

Så var det markedene. De har åpnet positivt i 2023. Hvorfor? Noen årsaker er dette:

- Først til Kina. Der har markedene blitt positivt overrasket over det plutselige frislippet av covid restriksjoner. Dette har vært medvirkende til positive markeder i Asia både før- og etter årsskiftet. Verdens neste største økonomi kommer tilbake igjen i løpet av 2023, om dog med en lavere vekst framover enn de vi har opplevd de siste par tiårene.
- Været. Rett og slett været. Temperaturen i Europa har gjennom desember og januar vært betydelig høyere enn det historiske data skulle tilsa. Det er mangt i et miljømessig perspektiv man kan reflektere rundt når man opplever slikt, men på kort sikt har gassprisene kommet kraftig ned. I tillegg ser Europa ut til å ha nok gass for denne vinteren og man

unngår en dypere økonomisk nedtur. Dette har vitterlig det europeiske aksjemarkedet priset inn i årets første par måneder.

- Økonomien. Den kommende resesjonen i USA er den mest ventede noensinne. Den kan vitterlig da også melde sin ankomst senere i 2023. Men på starten av året er det god vekst i den amerikanske økonomien, både rente- og aksjeplasseringene har priset inn dette. Risikoen er ikke borte, men året har altså startet bra.

Hva kan da gå galt?

Mye selvsagt. Det er alltid utfordringer og muligheter i markedene PKH investerer i. Vi plasserer mye av vår kapital utenfor Norges grenser. Dessuten er det nå en gang slik at prisene på norske verdipapirer svinger tett med det som skjer i de store internasjonale markedene. Både inflasjon, vekst og det faktum at enkelte markeder fortsatt kan virke dyre er faktorer som kan komme til å spille inn senere i 2023 og framover.

PKH investerer dog med et langsiktig perspektiv. Vi har tilpasset en portefølje etter dette. Vi fortsetter å spre risikoen. Vår svært rentesensitive portefølje kom seg helskinnet gjennom 2022. Et av de tøffeste renteårene på et par hundre år er lagt bak oss. Forhåpentligvis er dette en god indikator på at vi også skal klare å mestre framtidige utfordrende markeder.

3 PKHs virksomhet

Fakta EGEN PENSJONSKASSE

PKH

► Seks helseforetak har fra 2014 hatt sine tjenestepensjonsordninger i PKH.

3.1 Hvem er PKH

PKH er en pensjonskasse som ble opprettet av Helse SørØst RHF i 2013 på oppdrag fra Helse og omsorgsdepartementet. Formålet med egen pensjonskasse for helseforetakene var å sikre at tjenestepensjonsordningen til de ansatte ved helseforetakene håndteres slik at foretakenes innmeldingspraksis til enhver tid er tydelig og innenfor norsk- og internasjonalt anskaffelsesregelverk. Blant flere ulike løsninger på denne utfordringen fant departementet at opprettelsen av en ny pensjonskasse for helseforetakene i hovedstadsområdet var den beste løsningen. Helseforetakene i hovedstadsområdet og det regionale helseforetaket selv, har siden 1. januar 2014 meldt alle sine nyansatte inn i PKH. Unntaket er sykepleierne som utelukkende meldes inn i sykepleierordningen som forvaltes av KLP. PKH er den eneste rene pensjonskassen for regionale helseforetak og helseforetak i Norge.

Pensjonskasser er selveide institusjoner som reguleres av forsikringsvirksomhetsloven og finansforetaksloven. Selve pensjonsordningen i PKH er regulert av samme lovverk.

PKH leverer offentlig tjenestepensjon som sikrer medlemmene et godt pensjonsnivå ut ifra lønnen i perioden medlemmet har vært ansatt ved et av våre helseforetak. For våre medlemmer født før 1963 utgjør full opptjeningstid 30 år. For disse medlemmene vil utbetaling av alderspensjon utgjøre inntil 66 prosent av sluttlønn opptil 12 G inkludert folketrygdens ytelser. Det er gjort viktige og nødvendige endringer i folketrygden. Dette har medført at den offentlige tjenestepensjonen må tilpasses ny folketrygd. Dette er gjort ved innføring av

levealdersjustering og endret regulering av alderspensjon under utbetaling. For å være sikret samme 66 prosent pensjonsnivå som tidligere, må alle som er født i 1959 eller senere stå noe lengre i arbeid. Det er gitt garantier til alle som er født frem til og med 1958 om et pensjonsnivå på 66 prosent ved samtidig uttak av pensjon fra PKH og folketrygden.

For våre medlemmer født i 1963 eller senere ble det i 2020 innført ny modell for alderspensjon, kalt påslagspensjon. I denne modellen settes det av en prosentvis andel av lønnen inntil 12 G som gir en beholdningsopptjening til alderspensjon, lik modell for ny folketrygd innført i 2011. I denne modellen er det ikke lenger krav til medlemstid for full opptjening. Her teller alle år med medlemskap og alderspensjon kan tas ut fra fylte 62 år, uten krav til å redusere eller fratse sin stilling i helseforetaket. Denne alderspensjonen samordnes ikke med alderspensjon fra folketrygden.

Pensjon er et komplekst regelverksområde og nye regler for samordning for de født før 1963, samt ny offentlig tjenestepensjon fra 01.01.2020 øker kompleksiteten ytterligere. Det blir flere valgmuligheter, flere ulike regelverk og mye ulik informasjon strømmer gjennom media. PKH tilbyr medlemsservice i form av seminarer, kurs, informasjonsmøter, webinarer og veiledningstimer til våre medlemmer for å imøtekomme informasjonsbehovet. Med faste veiledningsdager ute på de enkelte foretakene, åpne kontorer og god tilgjengelighet pr telefon og digitale flater, er tilbudet for rådgivning til våre medlemmer godt.

3.2 Overordnet strategi

PKHs overordnede målsetting er å oppfylle de avtalte rettighetene på en slik måte at PKH skal være foretrukket pensjonsleverandør. I det perspektivet står PKHs verdier sentralt som er nær, nøktern, nyttig og vi når våre mål sammen. Disse står sentralt for alle aktiviteter og beslutninger i PKH. Medlemmer, helseforetak og regionalt helseforetak skal kjenne oss igjen på dette verdisetet. Det innebærer blant annet at PKH skal være en ryddig og forutsigbar leverandør av tjenstepensjon. Det skal alltid være trygghet for rett pensjon til rett tid for alle våre medlemmer. Helseforetakene skal kjenne oss igjen på grundig forarbeid når det gjelder premiefakturering, innkalling av egenkapitalinnskudd og beregning av pensjonskostnader. Det er hensynet til slik god service som er førende i PKHs virksomhet og som gir følgende målbilde som er nedfelt i den overordnede strategien:

- PKH skal arbeide for trygghet og forutsigbarhet i saksbehandling, dialog og informasjon til medlemmer, pensjonister og fratrådte medlemmer.
- PKH skal levere gode løsninger og beslutningsgrunnlag for helseforetakene.
- Ansvarlig kapital må være høy nok til å bære

moderat risiko i kapitalforvaltningen. PKH ønsker samtidig å utnytte risikobærende evne for å oppnå best mulig avkastning.

- Faktorer som miljø, sosiale forhold og foretaksstyring skal hensyntas i alle beslutninger.
- PKH skal ha kapasitet til å håndtere vekst innenfor vedtektene som er fastsatt for PKH slik at stordriftsfordeler oppnås.
- Leverandører og partene skal underbygge PKHs mål. Dette stiller store krav til kvalitet og kompetanse hos leverandører.

I forlengelse av målbildet er det definert tre sentrale delmål:

- Rett ytelse leveres til rett tid og til riktig person, med et høyt servicenivå.
- Best mulig avkastning på forvaltet kapital innenfor pensjonskassens etiske retningslinjer, og i forhold til PKHs risikobærende evne.
- Konkurransedyktige kostnader.

PKH har levert godt på alle disse målene siden pensjonskassen ble etablert i 2014.



3.3 Organisering og driftsmodell

Fakta
ANSATTE

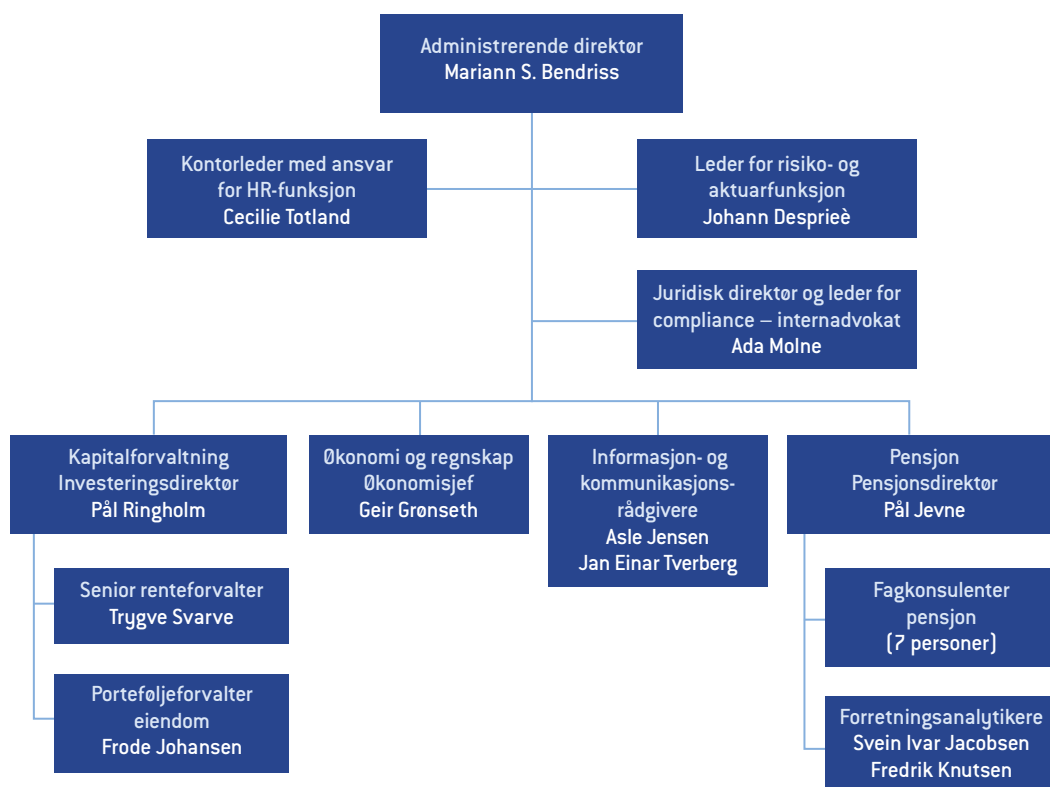
2022

► Ved utgangen av 2022 er vi 22 ansatte i PKH.

Det følger av lovgivningen at PKH skal ledes av et eget styre som også er pensjonskassens øverste organ. Det regionale helseforetaket velger de eieroppnevnte styremedlemmene (6) og varamedlemmene (3). De tillitsvalgte organisasjonene velger 3 styremedlemmer og 3 varamedlemmer. Foretakene har på denne måten avgjørende innflytelse på PKHs virksomhet ved at de gjennom styret kan påvirke strategien, driften og PKHs disposisjoner. Foretakene skyter inn hele grunnkapitalen i PKH og får opptjent egenkapital i samme forhold. Skillet mellom

kollektivporteføljen og selskapsporteføljen får dermed kun betydning for PKHs soliditetsutvikling, og det er ingen interessemotsetning mellom kunder og eiere i en pensjonskasse.

Pensjonskassens ledelse har bred erfaring innenfor alle kjerneprosesser i PKH. Ledergruppen har bakgrunn fra livselskap, pensjonskasser, offentlig sektor, kapitalforvaltning, eiendom og risikostyring/intern revisjon innenfor alle regulatoriske områder.



PKH har siden oppstart i 2014 vokst fra seks til 22 ansatte. Det har de siste årene vært en større omorganisering ved at flere oppgaver har blitt hentet hjem.

PKH skal alltid ha som mål å skape et stort engasjement hos ansatte og leverandører gjennom inkludering, samarbeide og deling av ideer og kunnskap. Det skal alltid søkes og integreres et mangfold av perspektiver og løsninger hvor alle oppgaver har verdi og anerkjennes. Kulturbygging står sentralt da dette er like

kritisk for prestasjon som strategi og organisering. Det har i den anledning vært gjennomført to kulturundersøkelser siste to år.

I produksjonen av offentlig tjenstepensjon skal pensjonskassen drives på en kostnadseffektiv måte samtidig som det leveres høy kvalitet. Forsikringsrelaterte driftskostnader ligger på 0,24 prosent av gjennomsnittlig premiereserver. Det er meget bra.

PKH har følgende samarbeidspartnere:

Samarbeidspartnere	Tjenester
Storebrand Pensjonstjenester AS	<ul style="list-style-type: none"> • Fagsystem pensjon • Medlemsportal • Kundeportal • System for utbetaling av pensjon
Difi/Digi	<ul style="list-style-type: none"> • Utsendelse av post
Amesto	<ul style="list-style-type: none"> • CRM (saksflyt)
Documaster	<ul style="list-style-type: none"> • Arkiv
Medon	<ul style="list-style-type: none"> • Drift av nettside
RISMA	<ul style="list-style-type: none"> • Integreert GRC- og kontraktsoppfølgings system
Intrum	<ul style="list-style-type: none"> • Utlånsadministrasjon
Arctic Fund Management	<ul style="list-style-type: none"> • Kapitalforvaltning <ul style="list-style-type: none"> • Porteføljeovervåkning (compliance) • Stresstesting • Månedrapportering • Porteføljesystem
Gabler	<ul style="list-style-type: none"> • Aktuærtjenester <ul style="list-style-type: none"> • Reservering og premie • Analyse og rapportering
BDO	<ul style="list-style-type: none"> • Regnskapstjenester

3.4 Ansatte



PKH Ledergruppe

MARIANN BENDRIISS

*Administrerende direktør
Ansatt 01.01.2014*

Mariann kommer fra stilling som direktør i PricewaterhouseCoopers hvor hun jobbet i nær 20 år som ekstern og intern revisor med arbeidsfelt risikostyring og intern kontroll. Hun har en master i finans fra Norges handelshøyskole og er statsautorisert revisor og autorisert finansanalytiker fra Norges Handelshøyskole. Mariann har vært ansatt i PKH siden oppstart, og jobbet som CFO frem til 14. mars 2018.

PÅL RINGHOLM

*Investeringsdirektør/vise-
administrerende. Ansatt 01.01.2022*

Pål kommer fra stillingen som analytisesjef i Sparebank 1 Markets. Han har over 25 års erfaring fra bank- og kapitalmarkedet. Han har tidligere vunnet samtlige årlige kåringer som beste analytiker innen kreditt/obligasjoner i bladet Kapital, samt flere ganger vært høyt rangert både innen makro- og aksjeanalyse. Han er utdannet siviløkonom og autorisert finansanalytiker ved Norges Handelshøyskole.

JOHANN F. DESPRIÈ

*Leder for risiko- og aktuarfunksjon
Ansatt 01.01.2018*

Johann kommer fra stillingen som adm.direktør hos aktuarfirmaet Lillevold&Partners hvor han har jobbet siden 2007. Han har tidligere jobbet i Hydros pensjonskasse og har utdannelse som aktuar fra Universitetet i Bretagne, Frankrike og MBA fra Handelshøyskolen BI.

**ADA MOLNE**

*Juridisk direktør og leder for
compliance. Ansatt 01.11.2021*

Ada kommer fra stilling som konsernadvokat for Norsk Gjenvinning-konsernet og har bred erfaring innenfor alle rettsområder. Hun har tidligere jobbet som dommerfullmektig ved Øst-Finnmark tingrett og fylkesadvokat for Finnmark fylkeskommune.

PÅL JEVNE

*Pensjonsdirektør
Ansatt 01.01.2019*

Pål kommer fra stillingen som avdelingsleder på IT Oppgjør i KLP og har 17 år med ledererfaring fra KLP. Han har siden 1990 jobbet med offentlig tjenestepensjon i KLP.

GEIR GRØNSETH

*Økonomisjef
Ansatt 16.09.2019*

Geir kommer fra stilling som Business Controller i KLP hvor han har jobbet siden 2011. Tidligere har han arbeidet med internrevisjon, samt aksjeanalyse i DnB. Han har en mastergrad i finans.



ASLE JENSEN

*Informasjons- og
kommunikasjonsrådgiver
Ansatt 01.02.2022*

Asle kommer fra KLP hvor han har jobbet i 17 år som avdelingsleder innen offentlig tjenestepensjon. Asle har utdannelse fra Høyskolen i Nord-Trøndelag og BI.



JAN EINAR TVERBERG

*Senior fagkonsulent
kommunikasjon
Ansatt 01.01.2023*

Jan Einar kommer fra KLP der han har jobbet med offentlig tjenestepensjon i over 20 år. Han har også bakgrunn som lærer.

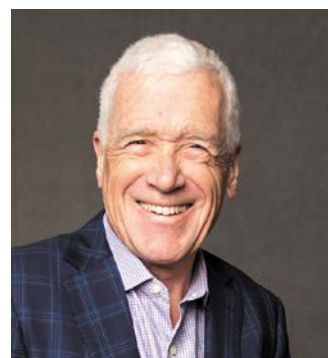


PKH pensjon

GEIR YSTGAARD LARSEN

*Fagsjef pensjon
Ansatt 01.01.2014*

Geir kommer fra stilling som pensjonsfaglig rådgiver og forsikringskonsulent i KLP hvor han har jobbet siden 2008. Han har utdannelse som økonom fra BI. Geir har vært ansatt siden oppstart av PKH.



DAG FALKENBERG

*Fagkonsulent pensjon
20 % stilling
Ansatt 01.01.2014*

Dag kommer fra stilling som kundeansvarlig i Storebrand livsforsikring hvor han har jobbet siden 1998, og har tidligere også jobbet innen økonomi og controlling. Han har utdannelse fra Sjøkrigsskolen. Dag har vært ansatt siden oppstart av PKH.



MARTIN NYBAKK

*Senior fagkonsulent pensjon
Ansatt 01.09.2017*

Martin kommer fra Storebrand Pensjonstjenester hvor han har jobbet med saksbehandling for PKHs medlemmer. Martin har en mastergrad i samfunnsøkonomi med spesialisering innen mikroøkonomi og offentlig økonomi fra Universitet i Oslo.



SELMA PASIC

*Senior fagkonsulent pensjon
Ansatt 01.05.2019*

Selma kommer fra SPK hvor hun har jobbet som saksbehandler siden 2007. Selma har bachelorgrad i offentlig styring innen økonomi, organisasjon og administrasjon fra Høgskolen i Oslo.



PKH pensjon

CAMILLA KROKVIK ROSTOM

*Senior fagkonsulent pensjon
Ansatt 01.06.2021.*

Camilla kommer fra KLP hvor hun har arbeidet med offentlig tjenestepensjon siden 2007. Camilla er utdannet ved Universitet i Oslo og BI.

HAKAN CELAYIR

*Senior fagkonsulent pensjon
Ansatt 01.10.2019*

Hakan kommer fra stilling som oppgjørsansvarlig i Storebrand Pensjonstjenester AS hvor han har jobbet 5 år med rådgivning, saksbehandling og opplæring i offentlig tjenestepensjon. Hakan har studert Markedskommunikasjon på BI.

VIGDIS HELENE SVAE

*Fagansvarlig
Ansatt 01.05.2019*

Vigdis kommer fra Storebrand Pensjonstjenester AS som kunderådgiver. Hun har jobbet i Storebrand siden 1996 innen offentlig pensjon, og tidligere Statens pensjonskasse.



MALENE LUNDESTAD

*Fagansvarlig uføre
Ansatt 01.09.2019*

Malene kommer fra Storebrand Pensjonstjenester AS hvor hun har jobbet som saksbehandler innen offentlig tjenestepensjon. Hun har en bachelorgrad i samfunnsøkonomi fra Universitetet i Bergen

CHRISTIN RØDVIK-HANSEN

*Senior fagkonsulent service
Ansatt 01.04.2020*

Christin kommer fra Storebrand Pensjonstjenester AS som senior pensjonsrådgiver og har jobbet med offentlig tjenestepensjon siden 2008. Hun har i tillegg jobbet med pensjon og forsikring siden 2000 i IF, Gjensidige og Storebrand. Christin er kandidat i økonomi, organisasjon og administrasjon fra Høyskolen i Oslo.

EIRIK GODAHL

*Engasjement som saksbehandler
Ansatt 01.09.2020*

Eirik er nyutdannet med master i samfunnsøkonomi fra Universitetet i Ås.



SVEIN IVAR JAKOBSEN

*Forretningsanalytiker
Ansatt 19.08.2019*

Svein Ivar kommer fra stilling som forretningsanalytiker og forretningsarkitekt i KLP. Han har mer enn 22 års erfaring med offentlig tjenestepensjon i samme selskap. Svein Ivar har prosjektledelse fra Høyskolen i Østfold, og Økonomi og Digital forretningsforståelse fra BI.



FREDRIK KNUITSEN

*Forretningsanalytiker og senior
fagkonsulent
Ansatt 01.12.2022*

Fredrik har jobbet 8 år med offentlig tjenestepensjon i KLP. Han er utdannet som siviløkonom ved Nord universitet.



Kontorleder

CECILIE TOTLAND

*Kontorleder
Ansatt 11.10.2021*

Cecilie kommer fra stilling som personalkonsulent i Kaffebrenneriet. Hun har mange års erfaring med arbeid innenfor HR/HMS-arbeid.



ESPEN BROX EDVARSEN

*Kundebehandler
Ansatt 01.06.2021*

Espen kommer fra SPK kundesenter og skal styrke vår kundebehandling på telefon og e-post. Han har også erfaring med offentlig tjenestepensjon fra tidligere ansettelse i Storebrand. Espen har utdannelse innen markedsføring med merkevarebygging som spesialfelt fra BI Oslo.



PKH kapitalforvaltning

FRODE JOHANSEN

*Porteføljevalter eiendom
Ansatt 14.06.2021*

Frode har mer enn 25 års erfaring innen næringsseiendom, både fra DNB hvor han jobbet på utlånsiden med finansiering av større eiendoms-kunder og fra UNION Eiendoms kapital AS hvor han jobbet med eiendomsinvestering og -utvikling. Frode er utdannet siviløkonom fra BI.



TRYGVE SVARVE

*Senior porteføljevalter
Ansatt 01.01.2018*

Trygve kommer fra KLP hvor han har jobbet som renteforvalter. Trygve har tidligere jobbet i Oslo Pensjonsforsikring og Gjensidig Kapitalforvaltning og har utdannelse som diplom-økonom fra BI.

3.5 Styret



SVEIN TORE VALSØ

Leder

Direktør personal- og kompetanseutvikling i Helse Sør-Øst RHF

Svein Tore har bakgrunn som cand jur fra Universitet i Oslo, har vært styresekretær ved Helse Sør RHF, og har tidligere arbeidet med HR-relaterte problemstillinger i Helse Sør-Øst og helseforetak.



IDA MIRIAM ESPOLIN JOHNSON

Nestleder

Advokat i advokatfirmaet Haavind AS

Ida har bakgrunn som styreleder i KLP Pensjonsforsikring og KLP bedriftspensjon, styremedlem i KLP Skadeforsikring og KLP Kapitalforvaltning og juridisk direktør/ Konserndirektør i Kommunal Landspensjonskasse.



METTE-LISE LINDBLAD

Styremedlem

Økonomidirektør ved Vestre Viken HF

Mette Lise har bakgrunn som økonomidirektør i offentlig og privat sektor og har også arbeidet innenfor revisjon i PwC.



ANNE-THEA HVAL

Styremedlem

Økonomidirektør ved Sykehuspartner HF

Anne Thea har bakgrunn som økonomidirektør i privat sektor i både Sverige og Norge.



MORTEN REYMERT

Styremedlem

Viseadministrerende direktør ved Oslo universitetssykehus HF

Morten har bakgrunn fra Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet, og som økonomidirektør på Rikshospitalet.



EIRIK HØISKAR

Styremedlem

Stedfortredende Foretakstillitsvalgt Den norske legeforening Oslo universitetssykehus HF

Erik er utdannet anestesilege. Overlege i OUS med spesialområde hjerte - thoraks anestesi fra 2006. En rekke tillitsverv i Legeforeningen opp gjennom årene.



JØRN LIMI
Styremedlem

Viseadministrerende direktør ved Akershus universitetssykehus HF.

Jørn har bakgrunn som økonomi-direktør ved Ahus og Sykehusapotekene. Han jobbet 10 år med revisjon og rådgivning i Arthur Andersen og EY.



METTE VILHELMSHAUGEN
Styremedlem

Ansattrepresentant for YS

Mette har bakgrunn som konserntillitsvalgt og koordinator ved Sunnaas sykehus HF. Hovedstyremedlem i Delta og YS. Ansattevalgt (vara) i Helse Sør-Øst RHF. Mette deltok i styringsgruppe vedrørende etableringsprosjekt ny pensjonskasse Helse Sør-Øst RHF.



SVEIN ØVERLAND
Styremedlem

Ansattrepresentant for LO

Svein har bakgrunn som konserntillitsvalgt i Helse Sør-Øst og som styremedlem ved Sørlandet sykehus HF og Helse Sør-Øst RHF. Øverland deltok i styringsgruppe vedrørende etableringsprosjekt ny pensjonskasse Helse Sør-Øst RHF.

Styremøter

2022

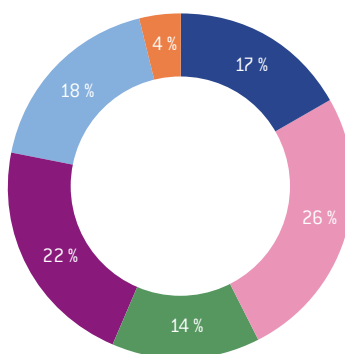
Antall møter: 10
Antall saker: 85

2021

Antall møter: 8
Antall saker: 81

2020

Antall møter: 9
Antall saker: 89



Fordeling på saksområder 2022

- Strategi
- Risiko og kontroll
- Regnskap
- Drift
- Orientering*
- Personal

*] Orienteringssakene har i hovedsak vært relatert til kapitalforvaltningen.

4 Bærekraft og samfunnsansvar

Regulerende myndigheter har som mål å dreie kapitalstrømmene over mot mer bærekraftige investeringer.

De fleste selskaper er i gang med å utvikle tydelige bærekraftsstrategier med mål om lavere karbonutslipp, en mer bærekraftig bruk av ressurser, bedre sosiale forhold og god eierstyring (ESG). Det er et stort tema i alle bransjer og en oppfatning om at dette er nøkkelen for å sikre lønnsomhet og konkurransevne på lang sikt.

PKH har i sin investeringsstrategi inntatt retningslinjer for hvilke prinsipper som skal ligge til grunn for en bærekraftig kapitalforvaltning.

4.1 ESG må gi reell effekt

PKH er en ansvarlig investor som søker å kombinere flere ting på én gang. Vi skal gi våre medlemmer en markedsmessig avkastning som sikrer deres framtidige pensjon. Samtidig skal dette skje innenfor et rammeverk som tar hensyn til bærekraft. Vi må i tillegg ta i betraktning at på veien mot et utslippsfritt samfunn, trenger verden fossil energi før ny teknologi er på plass. Summen av dette er at PKH søker selskaper som viser omstillings- og tilpasningsevne. På samme måte som vi ønsker å samarbeide med forvaltere som evner å plukke ut relative vinnere blant disse.

PKH er opptatt av en årsak-virking innen bærekraftarbeidet – ESG må gi reell effekt.

For å nå våre mål tar PKH hensyn til ESG-faktorene slik som miljø, sosiale forhold, foretaksstyring. Dette er innbakt i vår kapitalforvaltning innenfor rammen av prinsippet om forsvarlig kapitalforvaltning og i tråd med styrets vedtatte overordnede strategi. Det legges til grunn at ESG-faktorene og de etiske retningslinjene for PKHs investeringsvirksomhet ikke skal medføre lavere forventet avkastning og risiko for finansporteføljen over tid, selv om dette vil kunne inntreffe i kortere perioder.

4.2 Regelverksutvikling

EUs «sustainable finance action plan» har ført til et nytt regelverk for aktørene i finansbransjen. Formålet er å mobilisere kapital, håndtere finansiell risiko og fremme transparens for å bidra til det grønne skiftet. Som pensjonskasse forbereder PKH seg på å etterleve ESG-kravene i en rekke lover og forskrifter som trer i kraft i 2023, herunder det reviderte tjenstepensjonsdirektivet IORP II og lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer.

Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer gjennomfører offentliggjøringsforordningen og taksonomiforordningen fra EU i norsk rett, og er en konsekvens av EUs «Green Deal» som igjen bygger videre på FNs «2030 Agenda for Sustainable Development», hvis kjerne er FNs 17 bærekraftsmål.

Formålet med regelverket er å mobilisere kapital, håndtere finansiell risiko og fremme transparens for å bidra til det grønne skiftet. En «bærekraftig investering» er i denne sammen-

heng en investering i en økonomisk virksomhet som bidrar til:

- et miljømål, målt for eksempel ved hjelp av sentrale indikatorer for ressurseffektivitet med hensyn til bruk av energi, fornybar energi, råstoffer, vann og jord, avfallsproduksjon og klimagassutslipp, eller
- dens innvirkning på det biologiske mangfoldet og sirkulær økonomi, eller
- en investering i en økonomisk virksomhet som bidrar til et sosialt mål, særlig en investering som bidrar til å bekjempe ulikhet eller fremmer sosial utjevning, sosial integrasjon og arbeidslivsrelasjoner, eller
- en investering i menneskelig kapital eller i økonomisk eller sosialt vanskeligstilte samfunn, forutsatt at investeringen ikke er til vesentlig skade for noen av disse målene, og at investeringsobjektene følger god styringspraksis, særlig med hensyn til forsvarlige ledelsesstrukturer, forholdet til de ansatte, godtgjøring til medarbeiderne og overholdelse av skattereglene



Tjenestepensjonsdirektivet IORP II omhandler aktiviteter og tilsyn med pensjonskasser. Dette er et regelverk fra EU som gjennomføres i norsk rett ved endring i fem forskrifter fra og med 1. januar 2023. Regelverket stiller blant annet krav til at PKH informerer medlemmene om kapitalforvaltningsstrategien og eventuelt hvordan faktorer knyttet til miljø, sosiale forhold og eierstyring hensyntas i kapitalforvaltningsstrategien.

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022 og skal fremme virksomheters respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, samt sikre allmennheten tilgang på informasjon. Det er rettslig uklart om pensjonskasser er omfattet av loven, men PKH etterlever åpenhetsloven så langt det passer, herunder etterlevelse av informasjonsplikten og ved å redegjøre for PKHs aktsomhetsvurderinger. Disse vil bli tilgjengeliggjort på PKHs nettsider innen 30. juni 2023.

4.3 Risikoer knyttet til bærekraft

PKH ønsker å arbeide med bærekraft innenfor et rammeverk der bærekraftsarbeid ikke skal gå på akkord med utsikter til god avkastning og akseptabel risikoprofil. Miljørisiko og andre typer risiko knyttet til bærekraft er risikoer som kan bidra til økt finansiell risiko, og er dermed risikoer som fra et finansielt perspektiv skal unngås.

Bærekraftsrisiko er i offentliggjøringsforordningen definert som en miljømessig, sosial eller styringsmessig hendelse eller omstendighet som dersom den oppstår, kan få en mulig eller faktisk negativ innvirkning på investeringens verdi. Tabellen under eksemplifiserer risikoer knyttet til bærekraft:

Risiko	Forklaring
Fysisk risiko	Fysisk risiko er aktuelt når bygninger og eiendeler vi har investert i rent fysisk blir rammet av klimaendringer. Endring i værforhold kan medføre at produksjonsanlegg og bygninger må bygges om, flyttes eller i verste fall gå tapt.
Overgangsrisiko	Overgangsrisiko er endringer i økonomiske strukturer som følge av faktiske klimaendringer, så vel som tiltak mot dem. Eksempler på dette er forbud, endringer i skatteregler, utslippskrav eller krav til rapportering. Overgangsrisiko gjør seg gjeldende hvis en bedrift PKH investerer i ikke lenger kan videreføre dagens drift, enten som følge av endrede regelverk og lovkrav, eller som følge av endringer i etterspørsel etter bedriftens varer og tjenester som følge av endringer i konsumvaner. Det er vanlig å anta at overgangsrisiko er større enn den fysiske risikoen for en investeringsportefølje.
Endringsrisiko	Det er viktig at endringen fra et fossilt samfunn til et grønt samfunn skjer planmessig og kontrollert. Dersom nedleggingen av fossile energikilder skjer før alternativene er på plass kan energimangel og kunstig høye energipriser medføre stor økonomisk tilbakegang og i verste fall sosial uro og polarisering innen politiske strukturer.

4.4 Strategi innen bærekraft og samfunnsansvar

Bærekraft og samfunnsansvar er en integrert del av PKHs virksomhetsstyring. PKH ønsker å være en proaktiv aktør. Styret arbeider med bærekraft og samfunnsansvar gjennom flere styrende dokumenter som revideres årlig. I overordnet strategi har styret vedtatt at «faktorer som miljø, sosiale forhold og foretaksstyring skal hensyntas i alle beslutninger».

Spesielt relevant er bærekraft og samfunnsansvar i PKHs policyer for kapitalforvaltning og eiendomsinvesteringer.

Tabellen under viser kriteriene i policy for kapitalforvaltning med hensyn til bærekraftarbeidet i 2022:

Område	Krav
Eksklusjon	PKH følger NBIMS eksklusjonsliste. For unoterte selskaper følges kriteriene for NBIMS eksklusjonsliste
Aktivt påvirkningsarbeid eksternt	Eksterne leverandører skal ha en strategi for å drive aktivt påvirkningsarbeid
Aktivt påvirkningsarbeid internt	Ansatte i PKH, eller andre PKH utpeker, skal drive aktivt påvirkningsarbeid i relevante fora som styret, investeringskomiteer osv.
Retningslinje internt forvaltet obligasjonsportefølje	Minst 90 % av den interne renteporteføljen skal være investert i obligasjoner utstedt av offentlige utstedere i OECD, grønne obligasjoner, lån til virksomheter med lav utslippsintensitet (inkludert bank- og finansinstitusjoner), eller selskaper med en tydelig bærekraftstrategi.
Kvantifisering av klimarisiko	PKH skal fortsette arbeidet med å kartlegge metode for kvantifisering av klimarisiko.
Investeringer med tydelig strategi for utbygging av fornybar energi og/eller ressursrasjonalisering ved ny teknologi	Minst 1/3 av kommittering til Private Equity- og Infrastrukturfond skal ha tydelige mål om utbygging av fornybar energi og/eller ressursrasjonalisering ved ny teknologi
Evaluering	Måloppnåelse av kriteriene over skal evalueres årlig i forbindelse med evaluering av investeringsporteføljen

I anledning investeringer i eiendom skal følgende kriterier legges til grunn:

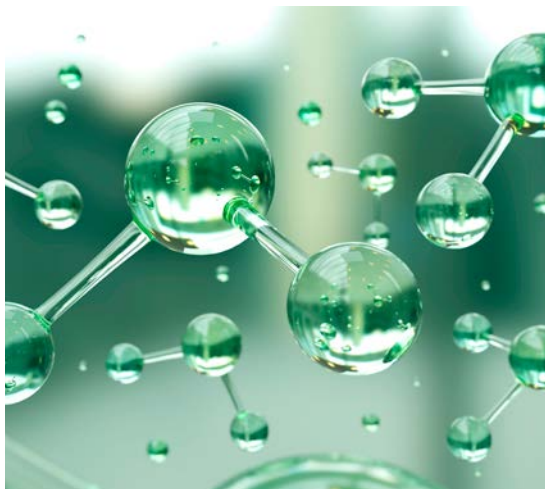
Område	Krav
Bruk av bygg	PKHs bygg skal ikke leies ut til virksomhet som ikke er forenlig med PKHs etiske rammeverk
Miljø	PKH skal ha søkelys på miljø, både i investeringsfasen/due diligence og gjennom å investere i og forvalte eiendommer med hensyn på langsiktig bærekraft. Det skal legges vekt på at forurensning av det ytre miljø skal minimeres ved nybygg og rehabilitering.
Energieffektivitet	Ved nybygg og rehabilitering skal energieffektivitetshensyn vektlegges særlig. Livsløpsperspektiv og langsiktig bærekraft skal være retningsgivende for PKHs eiendomsportefølje. PKH skal ikke utelukke og investere i mindre energieffektive eksisterende bygg.
HMS og arbeidsliv	Ved nybygg, rehabilitering og drift av direkteide eiendommer skal PKH benytte entreprenører som har gode HMS systemer. PKH skal benytte entreprenører som har kontroll på underleverandørkjeden, og som forholder seg korrekt til tariffavtaler og relevante regler for norsk arbeidsliv.
Eksternt forvaltede eiendomsfond	Dersom investeringen er gjennom en fondsstruktur og diskresjonære mandater skal 1) det søkes å oppnå sammenfallende interesser med forvalter; 2) forvalter vurderes i forhold til kompetanse og etiske retningslinjer; 3) forvalters miljø- og bærekraftsprofil sammenfalle best mulig med PKHs.
Klassifisering av bygg	PKH skal fortsette arbeidet med å klassifisere bærekraft ved BREEAM-klassifisering eller tilsvarende
Evaluering	Måloppnåelse av kriteriene over skal evalueres årlig i forbindelse med evaluering av investeringsporteføljen

4.5 Operasjonalisering av strategi

PKH utkontrakterer i stor grad forvaltningen av finansporteføljen til eksterne forvaltere, og det er derfor viktig at kravene til etiske retningslinjer og ESG-faktorer ikke blir så omfattende eller spesialtilpassede at tilfanget av investeringsalternativer blir for smalt. Det er videre sentralt at PKHs etiske retningslinjer baserer seg på allment aksepterte prinsipper basert på etikk og moral i den norske befolkning, og som

støttes av den norske stat.

For eksternt forvaltede midler setter PKH som minimumskrav at PKHs midler skal følge de etiske kriteriene som til enhver tid er valgt av Finansdepartementet for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland. Selskaper ekskluderes fra investeringsuniverset ved brudd på de fastlagte kriteriene innen rimelig tid. ▶



PKH ønsker å benytte eksterne forvaltere som har en tydelig strategi for eierskapsutøvelse. PKH skal innenfor en forretningsmessig forsvarlig ramme velge forvaltere som setter søkelys på positive screeningskriterier eller bærekraftige investeringer, dersom forvalterne ellers vurderes å ha like god evne til å skape god risikovektet avkastning over tid.

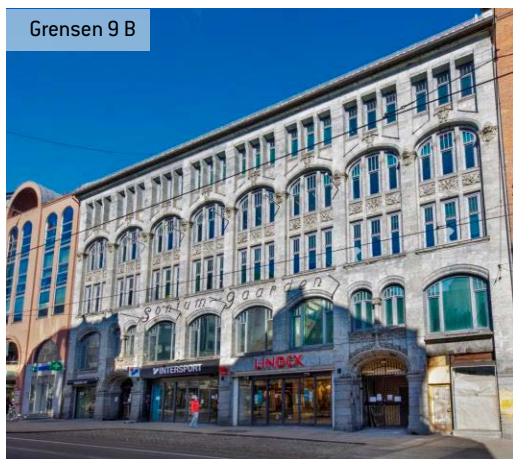
PKH skal ha som ambisjon å drive aktivt påvirkningsarbeid der dette er naturlig, for eksempel ved at ansatte i PKH, eller andre PKH utpeker, skal drive aktivt eierskapsarbeid i relevante fora som styrer/investeringskomitéer/investor-komitéer, og i investeringsstrukturer PKH har vesentlige eierandeler.

Offentliggjøringsforordningen trer i kraft i Norge fra og med 1. januar 2023. Fondsforvaltningsselskap i EU har etter offentliggjøringsforordningen en plikt til å klassifisere hvert enkelt fondsprodukt innen tre kategorier. Artikkel 9-fond har bærekraftige investeringer som investeringsmål og skal i utgangspunktet kun gjøre bærekraftige investeringer. Det er få finansielle produkter per i dag som kan klassifiseres som et artikkel 9-produkt grunnet strenge og omfattende opplysnings- og rapporteringskrav. Artikkel 8-fond fremmer miljømessige eller sosiale karakteristikk

ker ved forvaltning av fondet, men har ikke en eksplisitt målsetning om å kun gjennomføre investeringer som er bærekraftige. Artikkel 8-fond investerer også kun i selskaper som følger «good governance». Det er fortsatt flest artikkel 6-fond i EU. Artikkel 6-fond hensyntar hvordan bærekraftsrisikoene er integrert i investeringsbeslutninger og vurderer de sannsynlige konsekvensene av bærekraftsrisikoene for avkastningen på fondet.

PKH har i 2022 kun investert i artikkel 8- og artikkel 9-fond som tilbys av finansmarkedsdeltakere som er underlagt offentliggjøringsforordningen i EU. Gjennomsnittlig klassifisering over tid skal ligge over artikkel 8.

PKH har en betydelig andel obligasjoner som vi selv forvalter. Minst 90 % av vår interne renteportefølje skal være investert i obligasjoner utstedt av offentlige utstedere i OECD, grønne obligasjoner, lån til virksomheter med lav utslippsintensitet (inkludert bank- og finansinstitusjoner), eller selskaper med en tydelig bærekraftstrategi. I tillegg legges det til grunn en risikobasert tilnærming til ESG-faktorer. PKH skal bidra til at markedsplassene PKH er aktive på skal være transparente og at finansielle transaksjoner skal kunne gjennomføres uten unødvendige kostnader og i ordnede former.



Grensen 9 B



Høglundsveien 15-17

Våre eiendommer skal være miljøvennlige over tid. I dag er fem av våre syv bygg miljøsertifisert. Kontorbyggene våre i Karvesvingen 2 og Karvesvingen 3 i Oslo har BREEAM NOR-klassifiseringen «Excellent». Kontorbygget Grønland 55 i Drammen har klassifiseringen «Very good», det samme har logistikkbyggene Høgslundveien 15/17 og Glynitveien 13. Logistikkbygget Håndverksveien 13-17 vil bli BREEAM NOR-sertifiseres i 2023. Vi har en pågående totalrehabilitering av kontoreiendommen Grensen 9 B. Vi har fokus på ombruk

av materialer, og foreløpige indikasjoner viser at bygget vil kunne oppnå BREEAM NOR-klassifiseringen «Very good» etter ferdigstillelse. Utover dette har vi installert solcelleanlegg på taket til Håndverksveien 13-17.

PKH skal fortsette arbeidet med å kartlegge muligheter for kvantifisering av klimarisiko. Så snart valide databaser foreligger skal disse datasettene benyttes for å kvantifisere klimarisikoen.



Fakta
PKHs SAMLEDE
KARBONINTENSITET

10
tCO₂e/mill NOK

► Oslo Børs ligger på 23 tCO₂e/mill NOK og global referanseindeks for aksjer på 12 tCO₂e/mill NOK.

4.6 Måling og rapportering

EUs taksonomi for bærekraftig økonomisk aktivitet er et klassifiseringssystem som skal legge til rette for at finansmarkedene kanalisere kapital til lønnsomme bærekraftige aktiviteter og prosjekter. EU har nylig vedtatt endelige tekniske kriterier for hvilke aktiviteter som er miljømessig bærekraftige under to av seks klima- og miljømål i taksonomien herunder målet om å redusere og forebygge klimagassutslipp og klimatilpasning. Rapporteringspliktige foretak i EU har siden januar 2022 hatt plikt til å rapportere etter det nye taksonomiregelverket, og i Norge gjelder dette fra 1. januar 2023. For at investorer som PKH skal kunne måle og sammenligne selskaper på tvers av bransjer, er det helt nødvendig å få selskapene til å rapportere på området med ett sett felles kriterier.

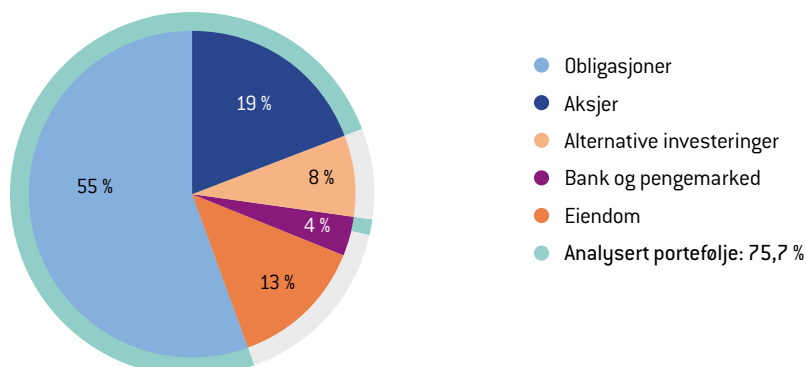
Kvaliteten på data har imidlertid vært en krevende utfordring så langt. De datakildene som har blitt utviklet har lav innbyrdes validitet, hvor det er liten sammenheng mellom vurderingen av enkeltstående på tvers av dataleverandører. Dette, sammen med praktiske eksempler på svakheter i datakvaliteten eller mangel på data, tyder på at validiteten på utslippsdata i disse databasene er lav. Innen energisektoren

er det også tegn på at markedsaktørene og myndighetene ikke har tatt innover seg totalkompleksiteten og omfanget av det grønne skiftet. Det er i skrivende stund eksempler på det i den globale politiske dagsorden, der energiforsyningen til Europa er på agendaen, sett fra et storpolitisk perspektiv.

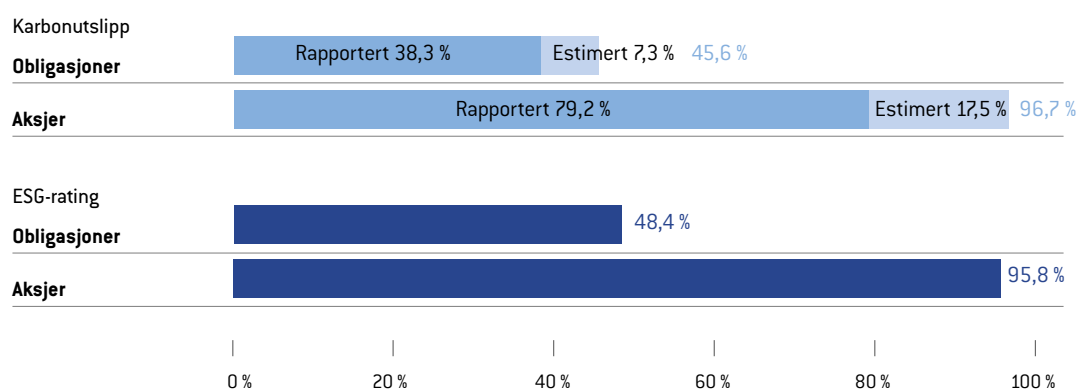
Det er grunn til å tro at datakvalitet og metodikk for beregning av utslippsintensitet er et område i rask utvikling. EUs taksonomikrav vil ytterligere medvirke til å bedre datakvaliteten.

PKH har engasjert et eksternt rådgivningsmiljø for å gjennomføre en ekstern gjennomlysning av pensjonskassens investeringer ved utgangen av 2022. Analysen vurderes å være dekkende da over ¾ av samlet portefølje har blitt gjennomlyst. For aksjer, der ESG-risikoen er størst, har PKH fått en tillagt ESG rating på 96 prosent av underliggende aksjer. For PKHs egenforvaltede obligasjonsportefølje er det lavere datadekning da flere norske utsteder ikke gir tilstrekkelig data. Dette gjelder blant annet norske kommuneobligasjoner og utlån til norske sparebanker. Vi har likevel grunn til å tro at ESG-profilen til disse aktørene er på den positive siden.

Datadekning og -kvalitet. Hva har blitt analysert – aktivaklasse



Datadekning – underaktiva



PKH har vurdert investeringene i børsnoterte obligasjoner og børsnoterte aksjer på utvalgte områder innen ESG. Vi har blant annet gjennomlyst porteføljene våre og innhentet informasjon om de underliggende porteføljeselskapenes utslipp av klimagasser. Med en diversifisert portefølje er PKH eksponert for et stort antall selskaper, og det er ikke alle som offentliggjør informasjon om utslipp, eller hvor informasjonen er tilgjengelig via ESG-dataplattformer. Per årsskiftet hadde ca. halvparten av porteføljeselskapene offentliggjort utslippinformasjon i årsrapporter eller bærekraftsrapporter. I tillegg hadde vi tilgang på utslippsestimater for ca. 10 prosent av selskapene, hvilket betyr at vi hadde datadekning på ca. 60 prosent av den børsnoterte delen av porteføljen vår for å vurdere klimagassutslipp.

Ved årsskiftet 2022/2023 var de estimerte finansierte klimagassutslippene i PKHs portefølje 90 590 tonn CO₂-ekvivalenter. Dette inkluderer porteføljeselskapenes vektete scope 1 og 2 utslipp, og utelukker altså scope 3 og 4, samt utslipp knyttet til statsobligasjoner. PKH vil ta inn scope 3 og 4, samt utslipp knyttet til

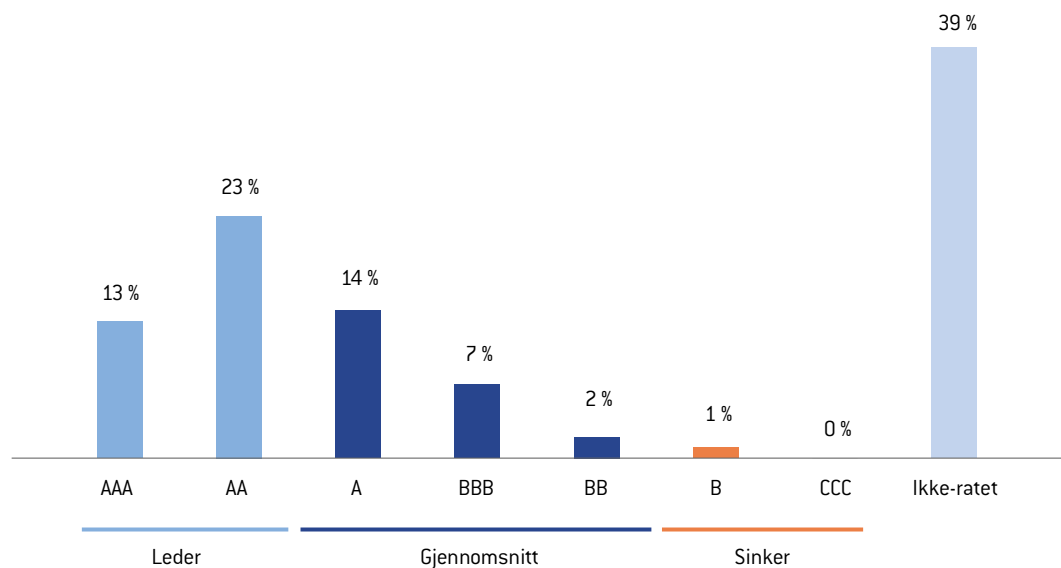
statsobligasjoner i analysen når det foreligger en allmenn akseptert markedspraksis for beregningsmetodikk.

Ett av de viktigste målene i ESG-analysen er karbonintensitet. Dette er selskapenes klimagassutslipp delt på selskapenes salgsinntekter, hvilket så summeres basert på porteføljevektning. Hvor store klimagassutslipp et selskap har er avhengig av størrelsen på selskapet. Store selskaper slipper ut mer rett og slett fordi de er større. Intensiteten er et godt mål fordi utslippene justeres for størrelse. Dette betyr at det er sammenlignbart på tvers av fond, porteføljer og investorer. PKHs porteføljevektete karbonintensitet var på 10 tCO₂e/mill NOK per årsskiftet, hvorav aksjeporteføljen hadde ca. 12 tCO₂e/mill NOK og renteporteføljen ca. 9 tCO₂e/mill NOK. Til sammenligning ligger Oslo Børs på ca. 23 tCO₂e/mill NOK og global referanseindeks for aksjer rundt 12 tCO₂e/mill NOK. PKH har ikke hatt tilgang til nødvendig gjennomlysningsdata på obligasjonssiden, men vi har gjort en innbyrdes sammenligning av de ulike fondene og delporteføljene og konkludert at porteføljen presterer etter forventningene. ▶

Vi har også vurdert porteføljens ESG-rating. Dette er en karakter som gis til de underliggende selskapene av dataleverandøren som vi har benyttet (MSCI ESG), og er et mål på selskapets langsiktige tilpasningsdyktighet til risikofaktorer knyttet til ESG. Samlet får PKHs børsnoterte portefølje trippel A, hvilket er høyeste karakter. Det er noe uenighet i markedet om hvorvidt ESG-rating kan benyttes til å fatte investeringsbeslutninger, da det er stor

variasjon i metodikk og fremgangsmåte og dermed også i endelig selskapsvurdering mellom ulike ratingbyråer. Vi anser imidlertid denne målingen som en god overordnet «helsesjekk» av porteføljen. Analysen benyttes for å avdekke om det er enkelte områder av porteføljen som presterer dårligere enn vi forventer oss, eller om utviklingen går i feil retning. Vurderingen per årsskiftet var at prestasjonen var god.

Samlet fordeling på ESG-rating



PKH sin portefølje oppnår høyeste rating, en ESG score på trippel A. Gjennomsnittet er likevel litt lavere, naturlig nok da trippel A er en toppscore. Det er innenfor forventningen at over tid kan denne samlede scoren variere noe, altså i perioder falle litt ned, da vi eksempelvis investerer tidvis mer i markeder som framvoksende

markeder der det er mye vanskeligere å oppnå best karakter. Verdensindeksen for framvoksende land isolert sett ligger i dag på rundt A. I perioder kan vi også ha mer eksponering i Norge, noe som potensielt kan trekke ned grunnet eksponering mot oljeindustrien.

4.7 EIOPAs første stresstest av klimarisiko hos pensjonsinnretninger

Den europeiske tilsynsmyndigheten for forsikring og tjenestepensjon (EIOPA) gjennomførte i 2022 for første gang en måling av klimarisiko i porteføljene til europeiske pensjonsinnretninger. Det var plukket ut 187 pensjonsinnretninger fra 18 land hvorav PKH var en av syv fra Norge. Dette utvalget av pensjonsinnretninger utgjorde samlet sett 65 prosent av verdien av alle ytelsesbaserte pensjonsordninger i Europa.

EIOPAs stress-scenario tok utgangspunkt i et klimaskifte som adresserte behov for en brå overgang av karbonprising for å imøtekomme fastsatt mål knyttet til 1,5 graders målet i Parisavtalen. Klimascenarioet besto av at det i 2030 må iverksettes en drastisk økt karbonprising for å komme i mål i 2050, med etterfølgende effekt av økt karbonpris på 100 dollar i løpet av perioden 2030-2032. I stresstesten ble dette anskueliggjort på investeringsporteføljen til pensjonsinnretningens balanse, målt som et engangssjokk på balanseførte verdier per 31.12.2021.

Hovedkonklusjonen fra stresstesten er at europeiske pensjonsinnretninger har en vesentlig eksponering mot transisjonsrisiko. Det ble målt et gjennomsnittlig samlet verdifall på 12,9 prosent på balanseførte verdier, som målt i euro beløp seg til 255 milliarder. I gjennomsnitt var rundt 6 prosent av egenkapitalinvesteringene og 10 prosent av obligasjonsinvesteringene investert i karbon intensive industrier som gruvedrift, elektrisitet og gass og transport. Disse sto alene for nedskrivninger i størrelsesorden 20-38 prosent i stresstesten. Det viser bransjens sårbarhet i forhold til klimarisiko dersom selskaper globalt ikke innretter sin virksomhet ved å ta det grønne skifte på alvor.

EIOPA sin stresstest modell viste et nedskrivningsbehov på 8,5 prosent av PKHs investeringsportefølje som målt i kroner beløp seg til 3,8 milliarder. Dette innebærer en reduksjon i solvenskapitaldekningen på 19 prosentpoeng.

5 Eierstyring, selskapsledelse og risikostyring

PKH er en pensjonskasse hvor egenkapitalen skytes inn av helseforetakene i hovedstadsområdet. PKH har lagt vekt på å etablere et godt system for risikostyring og internkontroll som er tilpasset omfanget og arten av den virksomheten som drives i pensjonskassen. Retningslinje for risiko- og compliancefunksjonen er vedtatt av PKHs styre.

Fakta STYREMØTER

10

► Styret i PKH hadde 10 styremøter i 2022 og et styreseminar.

5.1 Styrende organer

PKHs vedtekter og gjeldende lovgivning legger til rette for en hensiktsmessig eierstyring og selskapsledelse. Styrearbeidet følger en fastsatt årsplan og gjennomføres i samsvar med en fastsatt styreinstruks som gir nærmere regler om styrets arbeid og saksbehandling, herunder hvilke saker som skal styrebehandles, og regler for innkalling og møtebehandling. Styret består av 9 medlemmer med representasjon fra hovedtillitsvalgte og helseforetak samt et eksternt uavhengig medlem. Disse velges for to år av gangen. Styret er et kollegium som skal ivareta pensjonskassens og helseforetakenes interesser samt følge opp etterlevelse av regelverk og konsesjonskrav. Styret skal sørge for forsvarlig organisering av virksomheten, fastsette planer og budsjetter, holde seg orientert om pensjonskassens økonomiske stilling og plikter og påse at virksomheten, finansiell rapportering og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelse og pensjonskassens virksomhet

for øvrig. Det er i styreinstruksen en regulering om inhabilitet, og det enkelte styremedlem plikter selv å påse at man ikke er inhabil i behandlingen av en sak. I tvilstilfelle forelegges spørsmålet for styrets leder.

Styret hadde i 2022 10 styremøter og et styreseminar.

PKH har som pensjonskasse ikke generalforsamling, representantskap, valgkomite, revisjonsutvalg eller kompensasjonsutvalg.

Styremedlemmene i PKH har bred ledererfaring fra relevante bransjer som livsforsikring, kapitalforvaltning, advokatrådgivning, drift av sykehus, offentlig administrasjon og fagforeninger. Styret gjennomførte i 2022 en egenevaluering. Det er i forlengelse av PKHs policy for egnethetsvurderinger og egenevaluering etablert en kompetanseoversikt for å ivareta regulatoriske krav knyttet til styrets egnethet.

5.2 Selskapsledelse og styringsdokumenter

Pensjonskassens ledelse har bred erfaring innenfor alle kjerneprosesser i PKH. Ledergruppen har bakgrunn fra livselskap, pensjonskasser, offentlig sektor, kapitalforvaltning, eiendom og risikostyring/intern revisjon innenfor alle relevante regulatoriske områder for livselskap og pensjonskasser. Styret har fastsatt instruks for daglig leder og øvrige ledere

har egne stillingsinstrukser som regulerer intern ansvars- og oppgavefordeling.

Styret i PKH har fastsatt overordnede prinsipper og retningslinjer for styring og kontroll. Dette er formalisert og implementert gjennom følgende nivåer med styringsdokumenter:

Formål:	Dokumenttype:	Fastsettes av:
<p>Nivå 1: Strategiplan, corporate governance, etisk rammeverk osv.</p>	<p>Overordnede mål og strategier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overordnet strategi • Budsjett • Mål for bufferkapital • Styreinstruks • Styringsmodell • Fullmaktsmatrise • Etiske retningslinjer 	Styret
<p>Nivå 2: Overordnede holdninger til risiko toleranse og risikoappetitt samt prinsipper for styring og rapportering.</p>	<p>Overordnet risikostyring:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Risikostrategi • Retningslinje for funksjon: <ul style="list-style-type: none"> - Risiko- og compliance - Internrevisjon - Aktuar 	Styret
<p>Nivå 3: Detaljerte dokumenter som skal veilede i større grad enn overordnede dokumenter. De skal sikre felles forståelse for hva som gjøres, hvem som er ansvarlig og hvordan det skal gjøres.</p>	<p>Policydokumenter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapitalforvaltning (inkl likviditetsstyring) • Eiendomsinvesteringer • Forsikringsrisiko • Utlån • Operasjonell risiko • Kommunikasjon (inkl beredskapsplan) • Godtgjørelse • Utkontraktering • Personopplysninger (GDPR) • IKT • ORSA (innen 01.01.2023) • Egnethet 	Styret
<p>Nivå 4: Risikovurderinger med handlingsplaner på kjerneprosesser samt overordnet nivå som skal sikre at gjenværende risiko er i tråd med styrets risikovilje.</p>	<p>Risikovurderinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strategi • Pensjonsprosessen inkl forsikringstekniske avsetninger og premie • Kapitalforvaltning • Utlån • Personopplysningsloven • IKT forskriften • HR • Finansiell rapportering/regnskap 	Ledergruppe

Fakta
SOLIDITET**176 %**

► Solvenskapitaldekningen til PKH var per 31.12.2022 på 176 prosent uten bruk av overgangsregler.

Lovreglene som gjennomfører direktiv (EU) 2016/2341 om virksomheten til og tilsynet med tjenstepensjonsforetak (det reviderte tjenstepensjonsdirektivet (IORP II)), ble vedtatt av Stortinget 29. mars og sanksjonert av Kongen i statsråd 8. april 2022. Reglene gjelder for pensjonsforetak og setter bl.a. krav til virksomhetsstyring og kontrollfunksjoner i pensjonsforetakene. Det gis også regler om utvidede krav til informasjon til medlemmene og tilsyn.

Finansdepartementet har i dag fastsatt forskrift med utfyllende regler til gjennomføring av det reviderte tjenstepensjonsdirektivet for pensjonsforetak. Forskriften bygger på forslag i høringsnotat om gjennomføring av revidert tjenstepensjonsdirektiv som ble utarbeidet av Finanstilsynet. Forskriften trer i kraft 1. januar 2023.

PKH har over tid arbeidet med å utvikle et risikostyringssystem som er tilpasset det nye europeiske solvensregelverket. Det er innført en retningslinje for risiko- og compliance funksjon og en retningslinje for aktuarfunksjon hvor et godt kontrollnivå ivaretas med et skille mellom utførende personer og kontrollerende personer. Gjennom disse retningslinjene for risikostyring har styret fastsatt at dagens forskrift for risikostyring skal gjelde for pensjonskassen og at helhetlig risikostyring skal benyttes som del av arbeidet for å nå finansielle mål, operasjonelle mål og etterlevelsesmål. Som et rammeverk for helhetlig risikostyring har PKH valgt å ta utgangspunkt i COSO, et rammeverk som er utarbeidet av The Committee of Sponsoing Organizations of the Treadway Comission i 2004 og Solvens II regelverket.

PKH er av den oppfatning at dagens ressurser og rammeverk er tilstrekkelig for å sikre en forsvarlig drift av pensjonskassen.

5.3 Risikostyring og internkontroll

ROLLER OG ANSVAR

Kontinuerlig overvåking – og aktiv styring av risiko er et kjerneområde i pensjonskassens virksomhet. Rolle- og ansvarsdelingen innenfor risikostyringssystemet er organisert langs

«tre forsvarslinjer». Dette er gjort for å sikre tilfredsstillende arbeidsdeling og uavhengighet mellom utførende personer og kontrollerende personer:



Styret har det overordnede ansvaret for at PKH har etablert hensiktsmessige og effektive prosesser for risikostyring og internkontroll. Det betyr å fastsette overordnet risikovilje, samt å sikre at styringen av vesentlige risikoer er hensiktsmessig organisert med hensyn til et operasjonelt oppfølgingsansvar og uavhengig overvåking av at risikoene håndteres i samsvar med overordnet risikovilje. Grunnlaget for risikostyringen legges i styrets årlige behandling av strategi- og policydokumenter med fastsettelse av risikovilje, risikomål og overordnede risikorammer for pensjonskassen.

Det er administrerende direktørs ansvar å sørge for at styrets føringer for styring og kontroll operasjonaliseres og implementeres i pensjonskassen.

Leder for risikostyringsfunksjonen og leder for compliance har ansvar for risikostyring og internkontroll i PKH. Andre forsvarslinje består av et kontrollregime hvor det årlig etableres en kontrollkalender basert på årlige risikovurderinger for alle kjerneprosesser og sentrale støtteprosesser. Kontrollkalenderen skal ivareta at det er et klart skille mellom utførende og

Fakta
KONTROLLTILTAK**ISAE 3402
og 3000**

► ISAE 3402 og 3000 erklæringer innhentes på sentrale prosesser som pensjonsberegningssprosessen, personvern og kapitalforvaltning.

kontrollerende personer slik at risikoen for egenkontroll unngås. Innenfor kapitalforvaltningen er ansvaret for porteføljeovervåking og rammekontroll delegert til Arctic Fund Management. Alle vesentlige utkontrakterte partnere skal kvartalsvis rapportere tilbake til pensjonskassen registrerte uønskede hendelser.

Det primære ansvaret for operative risikostyringsaktiviteter ligger ute hos de operasjonelle enhetene i første linjen. Risikostyring og internkontroll er en integrert del av lederansvaret i PKH der formålet er å identifisere, vurdere og styre risikoer som kan redusere pensjonskassens evne til å nå sine mål.

Tredje forsvarslinje er internrevisjonen som i PKH er konsernrevisjonen i Helse Sør-Øst RHF. De foretar uavhengige vurderinger av om pensjonskassens vesentligste risikoer er tilstrekkelig håndtert og kontrollert. Internrevisjonen arbeider etter instruks fastsatt av styret og rapporterer direkte til styret. Pensjonskassen er også underlagt faglig tilsyn fra Finanstilsynet som blant annet kontrollerer at finansinstitusjoner driver på en betryggende måte og i samsvar med lovgivningen. Finanstilsynet hadde stedlig tilsyn hos PKH i 2015 og IT-tilsyn i juni 2022.

PROSESS

PKH arbeider systematisk med risikostyring og internkontroll. Det gjennomføres en årlig systematisk gjennomgang av alle vesentlige risikoer på alle kjerneprosesser. Utgangspunktet for risikokartleggingen er fastsatte mål for pensjonskassen. Risiko som ikke fanges opp av kvantitative målemetoder, skal vurderes gjennom særskilte risikoanalyser. Disse analysene inkluderer både en vurdering av hvor sannsynlig det er at en hendelse inntreffer og hvilke konsekvenser de kan få for PKH. I løpet av året er det gjennomført analyser for å identifisere risikoer PKH er utsatt for, og relevante risikoreducerende tiltak er iverksatt før gjenværende risiko er vurdert og akseptert.

Vurdering av operasjonelle risikoer er knyttet til pensjonskassens evne til å nå mål og gjennomføre planer. Alle deler av pensjonskassen er eksponert mot operasjonell risiko, herunder prosesser som ligger hos utkontrakterte partnere. Operasjonell risiko er definert som direkte – eller indirekte tap som følge av mangelfulle eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko søkes redusert gjennom tydelige rutiner, klare ansvarsbeskrivelser og avtaler med utkontrakterte partnere samt dokumentere fullmakter og mandater. I tillegg kommer internrevisjonens uavhengige kontroll gjennom styrevedtatte revisjonsprosjekter. Pensjonskassen innhenter fra alle sentrale leverandører internkontroll bekreftelser basert på risikostyringsforskriften, IKT-forskrift og Personopplysningsloven. ISAE 3402 og 3000 erklæringer innhentes på sentrale prosesser som pensjonsberegningssprosessen og personvern.

Styret har i retningslinje for risiko- og compliancefunksjonen fastsatt at operasjonell risiko skal måles og styres systematisk, og operasjonelle risikovurderinger skal inngå som del av beslutningsprosessene i PKH. Den operasjonelle risikoen skal være lav. Det er i forlengelse av risikovurderingene etablert en plan for årlig testing av nøkkelkontroller som legges frem for styret. Utviklingen i finansmarkedet er en vesentlig risiko for pensjonskassens resultat og solvensposisjon. I tillegg til å vurdere effekter av skift i aksjemarkedene eller rentenivå (stresstester), benyttes scenarioanalyser for å estimere effekten av ulike forløp i finansmarkedet på pensjonskassens resultatutvikling og soliditet. Dette er vesentlig informasjon for styrets overordnede drøfting av risikovilje og risikoallokering.

Rapportering av det samlede risikobilde til styret skjer hvert kvartal med måling av risiko opp mot etablerte finansielle- og operasjonelle mål samt eksterne regulatoriske krav rundt risiko og soliditet. Det gjøres også kvartalsvis

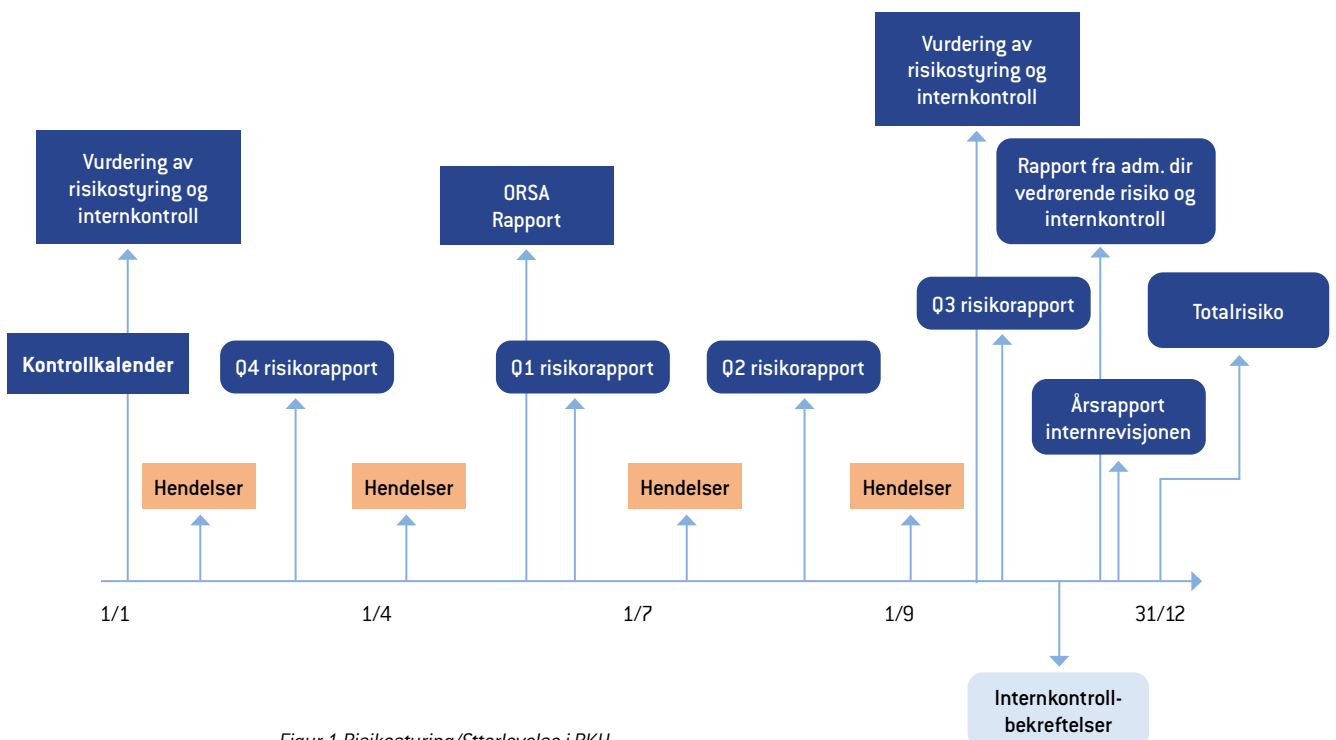
analyser som viser solvenskapitaldekningens følsomhet for endringer i vesentlige risikofaktorer. I tillegg mottar styret en månedlig rapportering fra investeringsrådgiver på avkastning, risiko i porteføljen, ivaretagelse av rammer og regulatoriske krav. Alvorlige brudd skal rapporteres umiddelbart til styret. Tilsvarende dersom det oppstår hendelser i markedet som påvirker pensjonskassens soliditet. Det er definert krav for slik eskalering. Administrerende direktør utarbeider en gang årlig en samlet vurdering av risikosituasjonen og forelegger denne for styret til behandling.

HENDELSESREGISTRERING

Vesentlige hendelser registreres i et eget

hendelsesregister, og systematisk oppfølging av hendelser utgjør en viktig del av tiltakene for å øke kvalitet i drift og internkontroll.

Registrering av hendelser er basert på egenrapportering. PKHs rutine for hendelsesregistrering har en hovedregel om at alle uønskede hendelser skal registreres for at styret og ledelsen skal ha tilstrekkelig kunnskap og kontroll med risikosituasjonen. Dette er uavhengig av om de er avdekket internt i PKH eller hos utkontrakterte leverandører. I forbindelse med kvartalsvis risikorapportering til styret skal leverandører av tjenester innenfor kjerneprosessene rapportere til PKH registrerte uønskede hendelser i perioden.



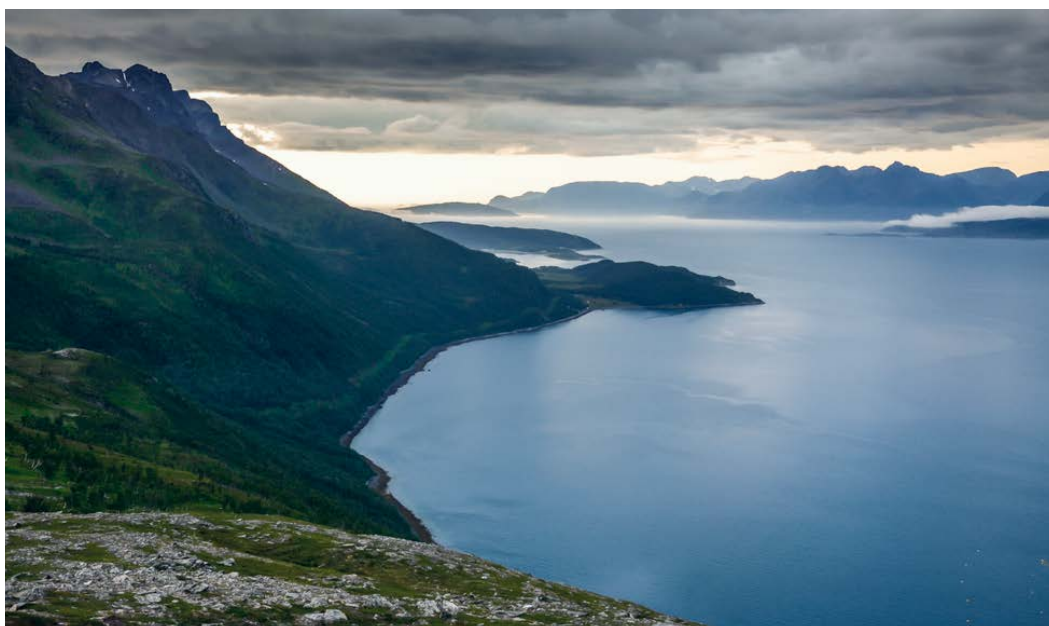
Figur 1 Risikostyring/Etterlevelse i PKH

6 ÅRSREGNSKAP 2022

6.1 Styrets årsberetning

PKH forvalter offentlig tjenstepensjon for Akershus universitetssykehus HF, Helse Sør-Øst RHF, Oslo universitetssykehus HF, Sunnaas sykehus HF, Sykehuspartner HF og Vestre Viken HF. Pensjonskassen skal oppfylle de avtalte rettighetene på en slik måte at PKH skal være foretrukket pensjonsleverandør. PKH skal til enhver tid ha en organisering som samsvarer med pensjonskassens mål og verdier. Organiseringen skal være robust og sikre at PKHs aktiviteter er gjenstand for betryggende styring og kontroll.

Året 2022 ble et krevende investeringsår. Det var det verste året for rentepapirer i nyere historie. En sjelden kombinasjon av kraftige renteøkninger og stigende kredittpremier var årsaken. PKH fikk en verdijustert avkastning på minus 3,6 prosent. Aksjer, obligasjoner med lang durasjon og eiendom hadde alle en negativ avkastning. De aktivaklassene som bidro positivt var alternative investeringer med en positiv avkastning på 8,1 prosent og finansielle eiendeler som måles til amortisert kost med 3,4 prosent. PKH har over flere år hatt som strategi å bygge en bufferkapital som sikrer pensjonskassens soliditet i perioder hvor markedene er krevende. Dette kom godt med i 2022, og til tross for et krevende investeringsår avsluttet pensjonskassen året med en god soliditet.



Viktige områder for styrets arbeid i 2022 har, ved siden av videreutvikling av kapitalforvaltningsstrategien og oppfølging av pensjonskassens samlede risiko, vært videreføring av det strategiske arbeidet knyttet til målbilde for pensjonsprosessene de neste tre årene. Her er modernisering av IT-systemer og utvikling av digitale flater et viktig element. Styret har også hatt fokus på regelverk knyttet til bærekraft, hvor klimarisiko står sentralt. PKH vil arbeide aktivt med temaet både for å unngå tap som følge av den nødvendige omlegging av økonomien, men også for å bidra til en bærekraftig framtid. Det vil spesielt søkes investeringsobjekter som kan utvikle seg positivt som følge av den nødvendige omlegging av økonomien. Tiltakene skal forutsetningsvis ikke lede til tap av avkastning, og skal for øvrig følge Statens Pensjonsfond Utland (SPU) retningslinjer for utelukkelse av selskaper. ▶

PENSJONSKASSENS VIRKSOMHET

PKH hadde ved utgangen av 2022 39,7 milliarder kroner i kapital til forvaltning. Pensjonskassen skal sørge for pensjoner til pensjonister, nåværende og tidligere ansatte hos helseforetakene, som har rettigheter etter pensjonskassens forsikringsvilkår. Ytelsene i offentlig tjenstepensjon er avtalt mellom partene i arbeidslivet. Helseforetakene er forpliktet overfor medlemmene til å sørge for en tjenstepensjon som oppfyller det regelverket som er fremforhandlet. PKH er satt til å forvalte pensjonsmidlene, utbetale riktig pensjon til rett tid og sørge for god informasjon og medlemservice, slik at medlemmene kan gjøre individuelle valg på et så godt grunnlag som mulig.

Helseforetakene bærer den økonomiske risikoen og de vesentligste kostnadene forbundet med tjenstepensjonsordningen. Styrets oppgave er å sikre grunnlaget for en konkurransedyktig avkastning over tid. Dette oppnås gjennom bærekraftige investeringer og forsvarlige og tydelige risikorammer, samt forutsigbare og lave kostnader. God soliditet i pensjonskassen og langsiktighet i forvaltningen er avgjørende for å nå dette målet.

Pensjonskassen er eier av åtte underliggende datterselskaper hvorav syv er knyttet til pensjonskassens investeringer i direkte eide eiendommer, mens ett er knyttet til private equity investeringer i Danmark.

PENSJONSKASSENS ÅRSRESULTAT

Det var ventet at verdensøkonomien i 2022 ville vokse noe saktere etter en sterk vekst gjennom 2021. Den økonomiske situasjonen ved inngangen til året var uoversiktlig, og forskjellen mellom den realøkonomiske situasjonen og prisingen i finansmarkedene var stor. Det var forventet at verdens sentralbanker ville trekke tilbake finans- og pengepolitiske virkemidler og iverksette flere rentehevinger som følge av stigende inflasjon. Disse forventningene viste seg å slå til og har preget pensjonskassens resultat.

Premieinntektene til pensjonskassen gikk fra

2.905 millioner kroner i 2021 til 3.154 millioner kroner i 2022. Økningen skyldes primært en organisk vekst i helseforetakene og regulering av pensjon og oppsatte rettigheter.

PKH har en kollektivportefølje og en selskapsportefølje som forvaltes separat. Kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer forsikringsmessige avsetninger til dekning av kontraktfestede forpliktelser. Selskapsporteføljen består av eiendeler som motsvarer pensjonskassens innskutte- og opptjente egenkapital.

Kollektivporteføljen hadde en verdjustert avkastning på minus 3,6 prosent. Renteresultatet (avkastningsresultatet til kollektivporteføljen) på minus 1.915,2 millioner kroner utgjør differansen mellom den verdjusterte avkastningen og den garanterte renten på forsikringsmessige avsetninger (se tabell på neste side). PKHs gjennomsnittlige rentegaranti i 2022 var 2,14 prosent. Det ble trukket på bufferfondet for å levere på årets rentegaranti.

Selskapsporteføljen har en noe lavere risiko-profil enn kollektivporteføljen. Verdjustert avkastning for selskapsporteføljen var minus 2,8 prosent.

PKH hadde i 2022 et positivt risikoresultat på 59,1 millioner kroner. Risikoresultatet er et uttrykk for hvordan utviklingen av dødelighet og uførhet i forsikringsbestanden har vært, sammenlignet med forventningene (pristariffen) som er lagt til grunn ved den årlige premiefastsettelsen. Uførerresultatet og opplevelsesresultatet er positivt grunnet færre nye uføre, stor andel reaktiveringer og høyere dødelighet enn i pristariffen. Dødsrisikoresultatet er negativt, noe som skyldes et større behov for avsetninger til etterlattepensjoner enn hva som ligger til grunn i pristariffen. Halvparten av årets risikoresultat tilføres kundenes premiefond.

Gjeldende regelverk for pensjonskasser angir retningslinjer for fordeling av risikoresultatet og renteresultatet, som er utdypet i PKHs policy

for forsikringsrisiko. Med virkning fra 1.1.2022 er det innført nytt regelverk for oppbygging og bruk av kundebuffer for offentlig tjenestepensjon. Nye regler innebærer at tidligere kursreguleringsfond og tilleggsavsetninger slås sammen til et felles bufferfond. Det er ingen maksimalgrense for bufferfondet, og bufferfondet kan dekke eventuell negativ avkastning. Styret har valgt å overføre 1 333,1 millioner kroner fra bufferfondet for å dekke

opp deler av det negative renteresultatet i 2022. Det resterende tas fra opptjent egenkapital. Midlene i bufferfondet er en betinget tildeling til helseforetakene, og vil sammen med annen bufferkapital gi soliditet og risikokapasitet som igjen danner grunnlag for avkastningsoverskudd til helseforetakene over tid. Det vises til tabellen nedenfor for en nærmere gjennomgang av oppnådde resultater for 2022 og fordeling av resultatelementene fra kollektivporteføljen.

Resultat i kollektiv- og selskapsportefølje er fordelt på følgende resultatelementer (TNOK):

	2022	2021
Bokførte inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	-1 295 868	1 677 973
Garanterte renter	-619 367	-575 193
Renteresultat (a)	-1 915 235	1 102 780
Frigjort administrasjonsreserve	20 093	17 847
Løpende administrasjonstillegg	45 340	42 153
Forsikringsrelaterede kostnader	-68 653	-58 515
Administrasjonsresultat (b)	-3 220	1 485
Premie til avkastningsgaranti	82 721	74 486
Omdisponering fjorårets resultat (til tilleggsavsetninger fra egenkapital)	0	-87 334
Resultat mot egenkapital (c)	82 721	-12 848
Risikoresultat (d)	59 130	-12 546
Resultat av teknisk regnskap før disponering		
(e) = (a) + (b) + (c) + (d)	-1 776 605	1 078 871
Renteresultat overført (til)/fra bufferfond	1 333 144	-791 117
Renteresultat overført (til)/fra premiefond	0	-294 059
Risikoresultat overført (til)/fra premiefond	-29 565	0
Renteresultat overført (til)/fra premiereserve	0	0
Resultat kollektivporteføljen (teknisk resultat)	-473 026	-6 305
Resultat selskapsporteføljen (ikke teknisk resultat)	-75 274	147 335
Totalresultat til disponering før skatt	-548 299	141 030

Styret har over tid hatt fokus på tiltak for å styrke pensjonskassens soliditet for å være rustet til å møte ustabile finansmarkeder. Dagens situasjon med stigende inflasjon og renter, geopolitiske spenninger og høye energipriser, viser at dette har vært en riktig prioritering. PKH forventer at finansmarkedene fremover fortsatt

vil være volatile. Soliditeten beskytter verdiene PKH forvalter og styrker pensjonskassens evne til å tåle langvarige økonomiske utfordringer uten at pensjonskassens kunder blir uforholdsmessig belastet. Styret ser det som en viktig oppgave å bidra til stabile og forutsigbare pensjonskostnader over tid. ►

PKH har en klar ambisjon om å drive kostnads-effektivt, og administrasjonskostnader i forhold til kapital til forvaltning har ligget på et lavt nivå siden oppstart av pensjonskassen. Med god soliditet, gode resultater over tid, lave kostnader og god medlemstilfredshet, opprettholder PKH en god posisjon i forhold til andre tilbydere av forsikrede løsninger.

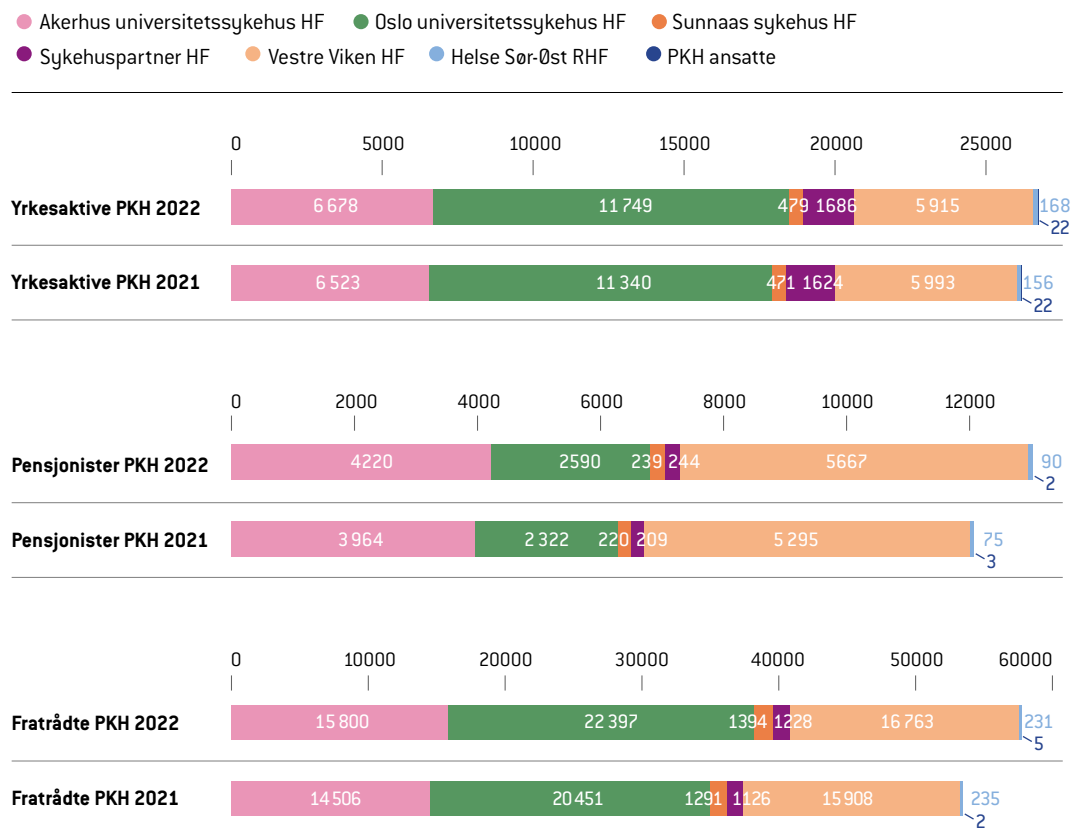
FORSIKRINGSVIRKSOMHETEN

PKHs pensjonsytelser følger av de tariffavtalte sosiale bestemmelser for helseforetakene i Overenskomsten del A1 mellom Spekter og arbeidstakerorganisasjonene. Pensjonsytelsene omfatter alderspensjon, uførepensjon, ektefellepensjon og barnpensjon. I tillegg administreres folketrygdens avtalefestede pensjon (AFP) via pensjonskassen. AFP 62-64

år er en tariffavtalt arbeidsgiverpensjon som beregnes og utbetales av pensjonskassen, men som i sin helhet finansieres av arbeidsgiver.

PKH er, som Statens Pensjonskasse og øvrige pensjonsordningene i offentlig sektor, med i Overføringsavtalen. Avtalen sikrer at arbeidstakere som har vært medlem av flere offentlige pensjonsordninger får pensjon fra siste ordning som om de hele tiden hadde vært medlem av denne ordningen. Det er igangsatt et samarbeidsprosjekt som vil bidra til effektivisering av saksbehandling og mer presise prognoser for fremtidig pensjon.

PKHs medlemsbestand vokser. Fra 2021 til 2022 har den totale bestanden i PKH økt fra 91 736 til 97 567 medlemskap:



Forsikringsvirksomheten er kjernevirksomheten til PKH. Det viktigste grunnlaget for strategisk utvikling og planlegging på dette området er fornøyde medlemmer og helseforetak.

Det har vært høy aktivitet gjennom 2022 utover ordinære driftsoppgaver som saksbehandling av pensjon. Pensjonsteamet betjente i 2022 rundt 5.000 telefonsamtaler med en gjennomsnittlig svartid fra en fagkonsulent på 45 sekunder. Det ble holdt totalt 528 individuelle veiledningsamtaler, som er en økning på ca. 10 prosent fra 2021. Pandemien satte en stopper for tradisjonelle seniorseminarer hos helseforetakene i årene 2020 og 2021. Det medførte et rekordoppmøte på årets seniorseminarer med over 400 deltakere. En spørreundersøkelse i etterkant av seminarene viser at deltakerne er meget godt fornøyde med innhold og fremføring.

Det gjennomføres årlig en medlemstilfredshetsundersøkelse gjennom Opinion for å kartlegge om PKH leverer på sine mål og verdier. Det er gledelig å konstatere at undersøkelsen bekrefter at PKHs medlemmer er fornøyde med de tjenestene pensjonskassen yter. Pensjonistene gir spesielt uttrykk for at de er meget godt fornøyde med PKH. For de aktive medlemmene er det en positiv tendens for alle kategorier. Det er aktive som husker den informasjonen de har mottatt som gir høyest poengsum blant disse. Det er likevel områder som fortsatt bør forbedres, spesielt overfor pensjonskassens aktive medlemmer. De aktive medlemmene etterspør primært informasjon om hva pensjonen vil utgjøre når de tar den ut. Når samarbeidsprosjektet tilknyttet overføringsavtalen er gjennomført, vil PKHs medlemmer gjennom medlemsportalen kunne se all sin offentlige opptjening av pensjon. Pensjonskalkulatoren vil da gi et godt estimat for fremtidig pensjon. Det pågår også et samarbeidsprosjekt med partene i Overføringsavtalen og Norsk Pensjon for utveksling av informasjon,

som på sikt vil muliggjøre å få fremtidig prognoser også fra andre pensjonsordninger.

Det forventes en betydelig vekst i antall pensjonister fremover. Dette som følge av vekst i antall ansatte i helseforetakene, noe som igjen vil føre til en økning i årskullene som tar ut pensjon i årene fremover.

Åjouritet i saksbehandling og kvalitet i data er en av pensjonskassens viktigste oppgaver. Det jobbes derfor kontinuerlig med å rydde i data samt oppgradere IT-systemer og automatisere arbeidsprosesser. Det er igangsatt et samarbeidsprosjekt med våre systemleverandører for å effektivisere virksomheten og tilgjengeliggjøre bedre digitale tjenester for arbeidsgivere og medlemmer. Viktige satsinger i prosjektet er økt selvbetjening og bedre saksbehandlingsløsninger. Prosjektet hadde oppstart i 2022 og løper frem til utgangen av 2025.

PKH behandler store mengder data om medlemmenes stillings- og lønnsforhold, samt helseopplysninger ved behandling av uføresaker. Det arbeides kontinuerlig med opplæring relatert til informasjonssikkerhet og personvern internt i PKH.

KAPITALFORVALTNING

Formålet med kapitalforvaltningen er å sørge for at pensjonskassens eiendeler investeres slik at det oppnås en best mulig avkastning innenfor forsvarlige risikorammer og innenfor det til enhver tid gjeldende eksterne- og interne regelverk. Kapitalforvaltningen har som mål at pensjonskassen har en forsvarlig ansvarlig kapital og likviditet til å dekke sine estimerte forpliktelser og utbetalinger, samt å gi en avkastning over tid som reduserer behovet for innbetalinger fra helseforetakene. Dette innebærer å optimalisere den finansielle risikoen i investeringsporteføljen i forhold til estimerte forpliktelser og tilgjengelig ansvarlig kapital. ▶

Styret har vedtatt en strategi for kapitalforvaltning med klare rammer og fullmakter for hvilke risikoer som kan tas, og hvilke investeringer som er tillatt. Strategien innebærer at kapitalen

plasseres ut fra et langsiktig perspektiv og med moderat risiko. Tabellen nedenfor viser faktisk og målsatt allokering i kollektivporteføljen samt avkastning per 31.12.2022:

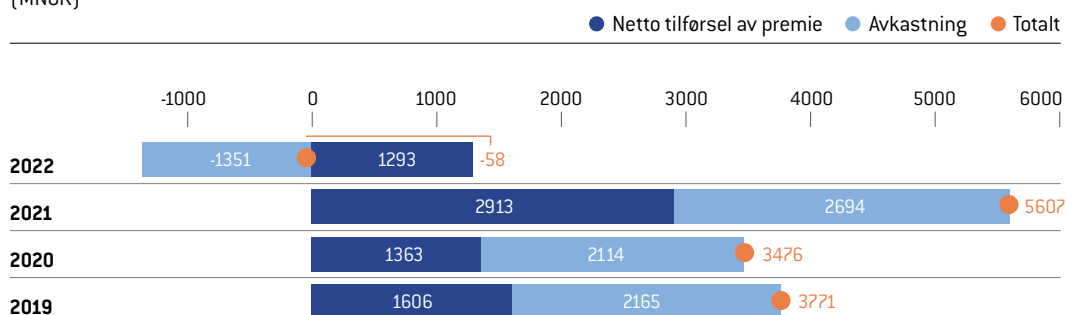
Kollektivporteføljen	Allokert 2022	Målsatt allokering	Avvik	MNOK	Avk i %
Bankinnskudd/pengemarked	4,1 %	1,0 %	3,1 %	1 462	1,2 %
Obligasjoner	56,0 %	55,0 %	1,0 %	19 975	-0,3 %
Aksjer	18,6 %	21,0 %	-2,4 %	6 635	-14,0 %
Eiendom	13,4 %	15,0 %	-1,6 %	4 780	-5,2 %
Alternative investeringer	7,8 %	8,0 %	-0,2 %	2 782	8,1 %
Total	100 %	100 %	0 %	35 670	-3,6 %

I motsetning til året 2021 var 2022 tidenes verste år i verdipapirmarkedene. Tapene har aldri vært større. Pengemarkedsrentene steg markant på økt inflasjon og sentralbanker i innstrammingsmodus. Sterkest økning opplevde USA, der 3 måneders USD Libor steg fra 0,25 prosent til 4,75 prosent. Europeiske kortrenter beveget seg ut av negativt territorium og steg fra -0,25 prosent til 2,2 prosent, mens norske og svenske kortrenter steg med 2,3-2,6 prosentpoeng. PKH hadde også sitt dårligste resultat noensinne med en verdjustert avkastning på minus 3,6 prosent. Obligasjonsporteføljen, med en større andel obligasjoner til amortisert kost, bidro til en lavere verdiregulering som følge av de økte rentene. PKH leverte samlet en høyere avkastning enn relevante indekser.

Kapitalforvaltningsstrategien og fullmaktsstrukturen i PKH gir etter styrets vurdering god kontroll med forvaltningen av pensjonskassens midler. Porteføljeutvikling og eksponering i forhold til rammer og mål både i strategien og forskrift for pensjonsforetak rapporteres månedlig til styret. PKH har gjennom 2022 jobbet med å øke eksponeringen til alternative investeringer og obligasjoner til amortisert kost, samt øke rentedurasjonen i obligasjonsporteføljen.

Markedsverdien av investeringsporteføljen (kollektiv- og selskapsporteføljen) var 38,5 milliarder kroner ved inngangen til 2022 og 39,7 milliarder kroner ved årets utgang. Veksten i PKHs portefølje de siste fire årene fordeler seg som følger:

Endringer i markedsverdien av porteføljen (MNOK)



RISIKOSTYRING, FINANSIELL SOLIDITET OG RISIKOER

Kontroll og styring av risiko er en forutsetning for god verdiskapning og trygghet for pensjonsmidlene. Å identifisere, vurdere og kontrollere risikoene knyttet til både forsikrings- og kapitalforvaltningen, er derfor en viktig del av PKHs virksomhet.

Styret i PKH har vedtatt en risikostrategi som revideres årlig. Risikostrategien sammenfatter og definerer de overordnede rammer og retningslinjer fra styret som skal bidra til å sikre at samlet risiko i pensjonskassen holdes innenfor styrets risikovilje. Risikoviljen er den samlede risikoen pensjonskassen er villig til å akseptere for å nå vedtatte overordnede mål. Det iverksettes tiltak dersom faktisk risiko ikke samsvarer med risikoviljen. Styret har etablert rammer for risikovilje innenfor risikotypene kreditt-risiko, motpartsrisiko, markedsrisiko, operasjonell risiko, likviditetsrisiko, forsikringsrisiko, forretningsmessig risiko og omdømmerisiko. Overordnet har pensjonskassen som risikomål å ha en solvenskapitaldekning på minimum 155 prosent uten bruk av overgangsregler etter reglene om forenklet solvenskapitalkrav ved normal drift.

Styring av risiko gjennomføres gjennom styringsdokumenter, risikovurderinger, rutiner og rapporteringskrav. I tillegg styres risikoen

gjennom oppfølging og rapportering av etablerte overordnede mål knyttet til solvenskapitaldekning brutt ned på markedsrisiko, forsikringsrisiko, motpartsrisiko og operasjonell risiko. Styret og ledelse utfører årlig en gjennomgang av vesentlige risikoer i pensjonskassen med stresstester, scenarioanalyser med framskrivning og behandler risikovurderingene med dokumentasjon på etablerte styrings- og kontrolltiltak. Det er etablert rutiner for uavhengig kontroll og rapportering. Oppgaver er fordelt slik at interessekonflikter unngås og ansvar tydeliggjøres. PKH har kontrollfunksjoner for aktuar, risikostyring og compliance. Hensikten med risikostyringen er at pensjonskassen skal opprettholde en tilfredsstillende risikobærende evne og tilpasse pensjonskassens finansielle- og operasjonelle risiko til pensjonskassens soliditet. Styret er fornøyd med de styrings- og kontrolltiltakene som har blitt presentert i forbindelse med risikovurderingene.

PKHs finansielle soliditet har som følge av verdireduksjon på finansielle eiendeler falt gjennom året. Den er fortsatt på et nivå som gir nødvendig handlefrihet for å drive konkurransedyktig og god kapitalforvaltning. Risikomål på soliditet er knyttet til solvenskapitaldekning som måles gjennom å se ansvarlig kapital opp mot solvenskapitalkrav.

Ansvarlig kapital NOK mill.	2022	2021
Innskutt egenkapital	1093	1008
Opptjent egenkapital	1027	1470
Risikoutjevningfond	317	298
Bufferfond	6348	0
Tilleggsavsetninger	0	2981
Kursreguleringsfond	0	4700
Justering i avsetninger ved overgang til markedsverdier	2684	1874
Risikoreduserende effekt i beste estimat ved død og uførehet	140	148
Merverdier utlån og fordringer	-506	46
Supplerende kapital	737	668
Total	11 840	13 193

Ansvarlig kapital i beregningen av solvenskapital er den kapitalen som er tilgjengelig for å dekke beregnet tapspotensiale i pensjonskassens virksomhet. Den negative utviklingen i ansvarlig kapital kan tilskrives en negativ utvikling i investeringsporteføljen med en reduksjon i bufferfondet (tidligere kursreguleringsfond og tilleggsavsetninger) og bruk av opptjent egenkapital for å dekke inn et negativt totalresultat. PKH fikk i 2020 godkjent en søknad

til Finanstilsynet om å innregne et fremtidig ikke-innbetalt egenkapitalinnskudd tilsvarende 2,5 prosent av pensjonskassens premiereserve som supplerende kapital. Tillatelsen gjelder frem til og med 30. september 2024.

Solvenskapitalkravet etter art, i henhold til Finanstilsynets beregningsmodell, var ved utgangen av året:

Solvenskapitalkrav NOK mill.	2022	2021
Renterisiko	1 500	888
Aksjerisiko	3 939	4 698
Eiendomsrisiko	1 084	1 279
Valutarisiko	723	718
Kredittrisiko	1 682	1 675
Konsentrasjonsrisiko	0	0
Korrelasjonsgevinst - markedsrisiko	-2 338	-1 920
Forsikringsrisiko (eks. avgangsrisiko)	491	520
Avgangsrisiko	2 237	1 660
Motpartsrisiko	63	49
Operasjonell risiko	146	147
Korrelasjonsgevinst - total risiko	-1 625	-1 392
Tapspotensiale	7 902	8 322
Justering for den tapsabsorberende evnen til utsatt skatt	-1 185	-1 248
Total	6 718	7 073

Dette gir en solvenskapitaldekning uten bruk av overgangsregler på 176 prosent som fortsatt er godt over målet på 155 prosent.

Forsikringsrisiko

Risikobildet i forhold til forsikringsrisikoen drives av utviklingen innenfor uførehyppighet og levealder. PKH benytter levealderforutsetningene i tariffen K2013. Det benyttes imidlertid en strengere tariff for pensjonsordningen for sykehusleger, ettersom de forsikrede i denne ordningen har en lengre observert levetid enn øvrige grupper. Alle tariffen pensjonskassen anvender er meldt til Finanstilsynet, og er i tråd med gjeldende regelverk.

Finansiell risiko

I pensjonskassens investeringsstrategi er det definert rammer for ulike finansielle risikoer som markedsrisiko, kredittrisiko, motparts-eksponering, valutarisiko, bruk av derivater og likviditetsrisiko. Markedsrisikoen er den dominerende, og er knyttet til at premiereserven, øvrige avsetninger og ansvarlig kapital er plassert i finansielle instrumenter, utlån og fast eiendom. Pensjonskassen er eksponert mot markedsrisiko gjennom endringer i rentemarkedet, aksjemarkedet og eiendomsmarkedet, samt endring i kursen på utenlandsk valuta og endring av kredittmarginer.

Den finansielle risikoen følges opp løpende for å påse at risikoen er tilpasset risikoen innenfor de rammene som er fastsatt i investeringsstrategien.

Avkastningsrisiko

PKH gir en årlig avkastningsgaranti på helseforetakenes pensjonsmidler som ved utgangen av året beløp seg til 2,14 prosent. For å stille denne garantien krever PKH en årlig rentegarantipremie. Rentegarantipremien prises med utgangspunkt i pensjonskassens soliditet, investeringsrisiko i investeringsporteføljen og utviklingen i det generelle rentenivået. Rentegarantipremien prises på nytt hvert år, noe som bidrar til å begrense risikoen knyttet til avkastningsgarantien. PKH har brukt de gode årene bak seg til å bygge soliditet slik at rentegarantipremien fortsatt kan holdes lav.

Likviditetsrisiko

PKH har god likviditet, med en betydelig beholdning av likvide verdipapirer som kan realiseres på kort sikt. Kvartalsvis, forskuddsvis premieinnkalling med 30 dagers betalingsforfall sikrer jevnlig påfyll av likviditet gjennom året. Premieinnbetalingene skal dekke forpliktelser som først forfaller flere år fram i tid. Likviditetseffekt fra rentederivater og valutasikring med daglig sikkerhetsstillelse i kontanter, er det som skaper de største svingningene i pensjonskassens likviditetsbehov. Utover å ha en beholdning med likvide papirer har pensjonskassen som policy å ha innestående på bankkonto et beløp tilsvarende 1 prosent av kapital til forvaltning, i tillegg til 2 måneders pensjonsutbetalinger på en dedikert pensjonsutbetalingskonto.

Klimarisiko, klimautslipp og ESG måling

Klimaendringene er en av verdens største utfordringer, og klimarelatert utvikling utgjør en potensiell risiko for finansiell stabilitet. PKH er primært utsatt for klimarisiko gjennom kapitalforvaltningen. Klimarisiko er definert som både fysisk risiko og overgangsrisiko (endringer av verdier på investeringer knyttet

til endringer i næringsstrukturer som følge av klimaendringer eller tiltak mot dem). Som investor legger PKH til grunn at klimaendringer kan påvirke verdien av aksjer, obligasjoner og eiendom. Virksomheter må ta hensyn til klimarisiko og flere må omstille sin virksomhet for å sikre en god fremtidig inntjening, få en attraktiv prising på aksjene og god tilgang på kapital. De fleste virksomheter leter etter tiltak som gir en forsvarlig og økonomisk lønnsom overgang til lavere utslipp.

Rapporteringspliktige foretak i EU har siden januar 2022 vært pliktig til å rapportere ESG måltall. Det er imidlertid kun to kriterier som er vedtatt i taksonomiregelverket og de er begge knyttet til klimagassutslipp. Rapportering for øvrige faktorer må bygge på estimerte- og modellerte tall fra forskjellige miljøer.

PKH har innhentet en ekstern gjennomlysning av pensjonskassens investeringer per 31.12.2022 for å måle karbonintensitet, karbonavtrykk, absolutt utslipp samt en samlet ESG rating. Analysen vurderes å være dekkende da over 75 prosent av samlet portefølje har blitt gjennomlyst. For aksjer, der ESG risikoen er størst, har PKH fått en tillagt ESG rating på 96 prosent av underliggende aksjer i fondene. Den egenforvaltede obligasjonsporteføljen har lavere datadekning da flere norske utsteder ikke gir tilstrekkelig informasjon som muliggjør en måling. Dette gjelder blant annet norske kommuneobligasjoner og utlån til norske sparebanker. Det er dog grunn til å tro at ESG profilen til disse aktøren er på den positive siden. Samlet får PKHs portefølje av børsnoterte aksjer en trippel A, hvilket er høyeste karakter Dette er en karakter som gis til de underliggende selskapene av dataleverandøren som er benyttet (MSCI ESG), og er et mål på selskapets langsiktige tilpasningsdyktighet til risikofaktorer knyttet til ESG.

Ved årsskiftet var de finansierte klimagassutslippene i PKHs portefølje estimert til 90 590 tonn CO₂. Dette inkluderer porteføljeselskapenes ▶

vektede scope 1 og 2 utslipp. Ett av de viktigste målene i ESG-analysen er karbonintensitet. Dette er selskapenes klimagassutslipp delt på selskapenes salgsinntekter, hvilket så summeres basert på porteføljevektning. Hvor store klimagassutslipp et selskap har er avhengig av størrelsen på selskapet. PKHs porteføljevektete karbonintensitet var på 10 tCO₂e/mill NOK per årsskiftet. Til sammenligning ligger Oslo Børs på ca. 23 tCO₂e/mill NOK og global referanseindeks for aksjer rundt 12 tCO₂e/mill NOK.

Den europeiske tilsynsmyndigheten for forsikring og tjenestepensjon (EIOPA) gjennomførte i 2022 for første gang en måling av klimarisiko i porteføljene til europeiske pensjonsinnretninger. Det ble plukket ut 187 pensjonsinnretninger fra atten land hvorav PKH var en av syv fra Norge. Pensjonsinnretningene utgjorde samlet sett 65 prosent av verdien av alle ytelsesbaserte pensjonsordninger i Europa. EIOPAs stressscenario tok utgangspunkt i et klimaskifte som adresserte behov for en brå overgang av karbonprising for å imøtekomme fastsatt mål knyttet til 1,5 gradersmålet i Paris avtalen. I stresstesten ble dette anskueliggjort på investeringsporteføljen til pensjonsinnretningens balanse, målt som et engangssjokk på balanseførte verdier pr. 31.12.2021. Hovedkonklusjonen fra stresstesten er at europeiske pensjonsinnretninger har en vesentlig eksponering mot overgangsrisiko. Det ble målt et gjennomsnittlig samlet verdifall på 12,9 prosent på balanseførte verdier som beløp seg til rundt 2.550 milliarder kroner. I gjennomsnitt var rundt 6 prosent av aksjeinvesteringene og 10 prosent av obligasjonsinvesteringene investert i karbonintensive industrier som gruvedrift, elektrisitet og gass og transport. Disse sto alene for nedskrivninger i størrelsesorden 20-38 prosent i stresstesten. EIOPA sin stresstestmodell viste et nedskrivningsbehov på 8,5 prosent av PKHs investeringsportefølje, som målt i kroner beløp seg til 3,8 milliarder. Dette ville redusert PKHs solvenskapitaldekning med 19 prosentpoeng.

Kapitalforvaltningsteamet jobber aktivt med temaet for å unngå tap som følge av klimarisiko,

men også for å finne investeringer som kan utvikle seg positivt som følge av den nødvendige omleggingen av økonomien.

Det vises til kapittel 4 i årsrapporten for gjennomgang av pensjonskassens strategi for bærekraft.

Operasjonell risiko

PKHs operasjonelle risiko er knyttet til uønskede hendelser som følge av svikt i interne arbeidsprosesser, feil begått av ansatte, misligheter og kriminalitet eller eksterne hendelser. Alle prosesser i hele verdikjeden er eksponert for ulike typer operasjonell risiko. PKH har etablert rutiner og rammeverk for å identifisere, overvåke og treffe nødvendige tiltak som reduserer risikoen for uønskede hendelser. Det er et lederansvar innenfor alle prosesser å identifisere og følge opp de avvik som inntrer. Ledelsen har en årlig gjennomgang av vesentlige operasjonelle risikoer i virksomheten. Styret behandler årlig risikovurderinger med dokumentasjon av etablerte styrings- og kontrolltiltak.

Informasjonssikkerhet er et stadig mer utfordrende og krevende område å ivareta. PKH iverksetter løpende tiltak som reduserer operasjonell risiko. Samtidig styrkes prosesser og organisasjonens bevissthet til eksterne trusler.

STYRING

Styret er pensjonskassens øverste organ og består av ni medlemmer. Helse Sør-Øst RHF utpeker seks av styrets medlemmer. Fem av styremedlemmene som utpekes av Helse Sør-Øst RHF skal velges som representanter for helseforetakene. Tre styremedlemmer utpekes av hovedsammenslutningene (LO-stat, UNIO, Akademikerne, YS-Spekter) og SAN som representanter for pensjonskassens medlemmer (ansatte og pensjonister). PKH fikk i 2022 to nye styremedlemmer.

Styret har avholdt 10 styremøter og ett styreseminar i 2022. Det ble behandlet 85 saker. Foruten oppfølging av driften, har styret

hatt spesiell oppmerksomhet rundt totalrisikoanalyser, arbeidet med målbildet for pensjonsområdet, strategi for bærekraftige investeringer, IORP II regelverk og ny lov om bærekraftinformasjon.

Det er gjennomført en styreevaluering som oppsummerer at styret har god samlet kompetanse og erfaring på alle relevante områder for PKH.

PKH har tegnet ansvarsforsikring for styremedlemmer og ledere i PKH fra perioden 01.05.2022 – 31.05.2023 hos Chubb European Group med Sanction Clause.

Forsikringssummen utgjør 130 millioner kroner for samlet verdi av alle skader som skriver seg fra erstatningskrav som fremmes mot forsikrede under forsikringsavtalen. Premien utgjør 155 000 kroner årlig.

Det vises til kapittel 5 i årsrapporten for ytterligere informasjon om PKHs etterlevelse av krav til god eierstyring, selskapsledelse og risikostyring

ETTERLEVELSE AV LOVER OG REGLER

Juridisk direktør og leder for compliance bistår styret og pensjonskassens ansatte med å sikre

etterlevelse av regelverk og etiske standarder. Leder for funksjonen rapporterer til administrerende direktør og rapporteringen behandles av styret. Funksjonen arbeider forebyggende med rådgivning og implementering, og gjennomfører kontrollaktiviteter for å sikre en god kultur for etterlevelse.

INTERNREVISJON

Pensjonskassens internrevisjon, som ivaretas av konsernrevisjonen i Helse Sør-Øst RHF, foretar uavhengige vurderinger av finansielle-, forsikringsmessige- og operasjonelle risikoer. Det foretas vurderinger og testing av vesentlige- og risikoutsatte områder med hensyn til tilfredsstillende styring og kontroll. Resultatet med eventuelle anbefalinger om nødvendige tiltak har vært fremlagt for ledelsen og styret.

PERSONAL OG MILJØ

PKH har 22 fast ansatte i 100 prosent stilling og 1 ansatt i 20 prosent stilling. To personer sluttet i løpet av året. De ansattes gjennomsnittsalder er 47 år. Åtte av de ansatte er kvinner og fjorten er menn. I ledergruppen er det to kvinner og fire menn. De ansatte er den viktigste innsatsfaktoren for at PKH skal nå sine mål. Det er en målsetting å til enhver tid legge til rette for et godt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø preget ▶



av arbeidsglede. Organisasjonskultur er like kritisk for prestasjon som strategi og organisering.

Pensjonskassen gjennomførte i august 2022 en kulturundersøkelse, med måling av om det er et godt samsvar mellom ønskede verdier og de verdiene de ansatte opplever i pensjonskassen. Denne viser gjennomgående gode resultater. Sykefraværet steg fra 3 prosent i 2021 til 4,7 prosent i 2022. Sykefravær uten langtidsfravær var på 3,3 prosent.

Pensjonskassen arbeider aktivt med å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering eller kombinasjoner av disse. Det er ikke utarbeidet formaliserte retningslinjer, men arbeidet står høyt på agendaen hos styret og i daglig drift. PKH har en egen ekstern varslingskanal til EY hvor det er gjennomført en intern opplæring. PKHs likestillings- og diskrimineringsarbeid gjenspeiles også innenfor områdene rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter, tilrettelegging og mulighet for å kombinere arbeid og familieliv. Styret er ikke kjent med at det forekommer diskriminering eller brudd på prinsippet om likelønn.

Pensjonskassen disponerer velegnede kontorlokaler i Karenslyst allé 2 i Oslo og driften i PKH forurenses det ytre miljø i begrenset grad.

Styret takker de ansatte for meget god innsats i året som har gått.

SAMFUNNSANSVAR

Samfunnsansvar er knyttet til hvordan virksomheten påvirker mennesker, samfunn og miljø utover de rene forretningsmessige målene og kravet til å oppfylle lover og regler. Det er i utgangspunktet PKHs helseforetak som utfører viktige samfunnsoppdrag. Pensjonskassens bidrag er primært å sikre deres mål om trygge pensjonsordninger for helseforetakenes medarbeidere og så lave pensjonskostnader som mulig. Arbeidet for å ivareta samfunnsansvaret skal være en integrert del av den forretnings-

messige utviklingen og er særlig knyttet til oppfølging av medlemmene i pensjonsordningene og forvaltning av investeringsporteføljen.

Innen saksbehandling og medlemservice jobbes det ut ifra et målbilde som strekker seg frem til 2025, hvor PKH jobber sammen med tjenesteleverandørene på systemsiden for å utvikle nettløsninger som skal gjøre det enklere for medlemmene og helseforetakene å kommunisere med pensjonskassen. Det er under utvikling digitale flater for å i større grad sikre selvbetjening og at medlemmene opplever å få nyttig informasjon. Pensjonskassen har også ressurser for å bistå de som ikke har mulighet til å anvende digitale løsninger.

PKH har en investeringsportefølje på 39,7 milliarder norske kroner. Forvaltningen av denne skal foregå på en måte som gir tillit til pensjonskassen som investor. Bærekraft og samfunnsansvar er en integrert del av PKHs virksomhetsstyring og pensjonskassen ønsker å være en proaktiv aktør. Styret arbeider med bærekraft og samfunnsansvar gjennom flere styrende dokumenter. I overordnet strategi har styret vedtatt at faktorer som miljø, sosiale forhold og foretaksstyring skal hensyntas i alle beslutninger og derigjennom bidra til en bærekraftig samfunnsutvikling. Pensjonskassen følger eksklusjonslisten og eksklusjonsprinsippene til Statens pensjonsfond utland (SPU) og søker mot å investere i produkter som er artikkel 8 eller artikkel 9 fond. SPU's prinsipper for eksklusjon omhandler temaer som klima, natur, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og anti-korrupsjon. Det er tett oppfølging for å sikre at eksterne forvaltere av PKHs midler ivaretar de samme prinsippene og utelukker de samme selskapene som SPU. Dette er nærmere beskrevet i avsnitt om klimarisiko, klimautslipp og ESG-måling og kapittel 4 i årsrapporten om bærekraft og samfunnsansvar.

REGELVERK

PKH arbeider kontinuerlig med nødvendig tilpasning til regelverksendringer på områder som solvenskapitaldekning, virksomhetssty-

ring, rapportering og produkt. Pensjonskassen opererer i en bransje med omfattende- og komplekse regler med stadige endringer. Det byr på utfordringer å være en liten virksomhet, men PKH tilstreber å ha til enhver tid gode og etablerte prosesser.

Det har gjennom 2022 vært fokus på tilpasninger til nytt IORP II direktiv og ny lov om bærekraftsinformasjon med virkning fra 01.01.2023. Dette arbeidet har omfattet løpende risikovurdering, utarbeidelse av nye styringsdokumenter, utvikling av hensiktsmessige operasjonelle rutiner og kompetansehevede aktiviteter.

Regelverksutviklingen og myndighetenes forventinger på bærekraftsområdet skjerpes stadig inn. Nye forordninger stiller klare krav til klassifisering og rapportering av parametere som dekker miljø, sosiale forhold og eierstyring (ESG). Innføring av ny lov om bærekraftsinformasjon i norsk rett med virkning fra og med 01.01.2023 øker rapporteringskravene betraktelig og bransjen må vise hvordan investeringsporteføljen scorer på ESG-parametere og utvikling over tid. Pensjonsforetak blir i regelverket omhandlet som et investeringsprodukt (tilsvarende et fond) og må i den anledning ta stilling til om det er et artikkel 6, 8 eller 9 produkt. Dette temaet vil være prioritert gjennom 2023.

Finanstilsynet sendte i 2021 ut likelydende brev til alle pensjonsinnretninger om behandling av forvaltningsvederlag ved plassering av kundemidler i fond. Finanstilsynet mener at forvaltningsgodtgjørelse skal bruttoføres og finansieres av administrasjonspremien. Finans Norge og Pensjonskasseforeningen var av den oppfatning at regelverket ikke stiller krav om bruttoføring av forvaltningshonorarer i fond, og at det er innenfor dagens lovt tekst å nettoføre forvaltningshonorarer fra avkastningen. PKH har praktisert nettoføring av forvaltningshonorarer. Finanstilsynets regelverksfortolkning ville kunne bidra til negative konsekvenser for helseforetakene i form av høyere pensjonskostnad.

Saken er behandlet av Finansdepartementet og de sendte 9. januar 2023 ut et likelydende brev til bransjen hvor de konkluderer med at Finanstilsynet ikke har hjemmel i lovverket til å pålegge bruttoføring. Finansdepartementet ber om at det bør jobbes frem en lik praksis i bransjen og ber Finanstilsynet om å utarbeide forslag til endring i lov/forskrift som sikrer lik praksis.

FREMTIDSUTSIKTER

Styret og administrasjonen vil i tiden framover fortsette sitt arbeid med å videreutvikle og drive PKH som en konkurransedyktig ordning til beste for medlemmer, pensjonister og arbeidsgivere. Innmelding av nyansatte og økning i opparbeidede rettigheter vil medføre at pensjonskassen fortsatt vil vokse. Arbeidet med omorganiseringen av pensjonsområdet og systemutvikling vil derfor fortsatt stå sentralt i årene som kommer.

Inn i 2023 er det en generell frykt for resesjon, og hvor dyp og langvarig den eventuelt blir. I dette perspektivet står sentralbankene og spørsmålet om de har kontroll på inflasjonsutviklingen sentralt. Resesjonen kan bli kraftigere enn forventet, og det kan bli vanskelig å redusere inflasjonsnivået tilbake til normalnivået. Dette kan føre til usikkerhet og svingninger i avkastningen gjennom 2023.

Styret mener at PKHs driftsmodell, risikostrategi og virksomhet gir et godt grunnlag for å håndtere de usikkerheter som ligger i framtidssiktene på en god måte.

Styret vil i sitt arbeid framover fortsatt legge hovedvekt på kvalitet i kapitalforvaltningen, god service til medlemmene og konkurransedyktige betingelser for helseforetakene. Helseforetakene og medlemmene skal oppleve at kommunikasjonen med PKH er enkel, forståelig og relevant.

ANDRE FORHOLD

Pensjonskassen har en god økonomisk og finansiell stilling og det er ingen usikkerhet ▶

rundt fortsatt drift. PKH legger vekt på en god dialog med sine eiere. Dette gir pensjonskassen viktige impulser når det gjelder strategiske spørsmål samt nyttige tilbakemeldinger knyttet til den daglige drift. PKH arrangerer halvårlig møter med ledere i helseforetakene. I tillegg deltar pensjonskassen i ledermøter hos helseforetakene ved behov.

Styret bekrefter at regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Det har ikke inntruffet hendelser etter balansedagen som har vesentlig betydning for pensjonskassens stilling og resultat.

Pensjonskassen gjennomfører internkontroll i henhold til de krav som er fastsatt i lovgivnin-

gen. Styret behandler årlig status i den etablerte internkontrollen. Styret mener at årsberetningen og årsregnskapet gir en riktig oversikt over pensjonskassens eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

DISPONERING AV ÅRETS TOTALRESULTAT

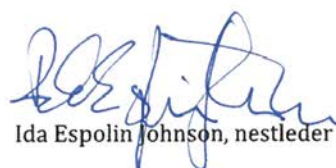
PKH har et negativt totalresultat på -424,0 millioner kroner som disponeres på følgende måte:

Avkastning fra risikoutjevningssfond: 10,7 millioner kroner
Overført til risikoutjevningssfond: -29,5 millioner kroner
Overført fra opptjent egenkapital: 442,8 millioner kroner

Oslo, 29. mars 2023

Styret i Pensjonskassen for helseforetakene i hovedstadsområdet


Svein Tore Valsø, leder


Ida Espolin Johnson, nestleder


Morten Reymert


Jørn Limi


Hilde Westlie


Mette Vilhelmshaugen


Svein Øverland


Erik Høiskar


Anne Thea Hval


Mariann Steine Bendriss, adm dir.

Årsregnskap

Innholdsfortegnelse

6.2	Resultatregnskap	s 62
6.3	Balanse	s 64
6.4	Kontantstrømoppstilling	s 66
6.5	Endringer i egenkapital	s 67
6.6	Noter	
	Note 1 Regnskapsprinsipper	s 68
	Note 2 Pensjonspremier	s 72
	Note 3 Utbetalte pensjoner	s 72
	Note 4 Forvaltnings- og forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	s 73
	Note 5 Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnad egne ansatte	s 73
	Note 6 Ytelser og lån til ledende ansatte og styre	s 75
	Note 7 Skattekostnad	s 77
	Note 8 Inntekter fra investeringer i datterforetak	s 78
	Note 9 Verdiendringer på investeringer	s 79
	Note 10 Realiserte gevinster og tap	s 79
	Note 11 Resultatanalyse	s 80
	Note 12 Kapitalavkastning	s 80
	Note 13 Investeringseiendommer/aksjer og andeler i datterforetak	s 81
	Note 14 Obligasjoner til amortisert kost og utlån og fordringer	s 82
	Note 15 Aksjer og fondsandeler – kategorisert til virkelig verdi over resultat	s 84
	Note 16 Obligasjoner og obligasjonsfond	s 86
	Note 17 Finansielle derivater	s 87
	Note 18 Virkelig verdi hierarki	s 88
	Note 19 Risikoer og risikostyring	s 90
	Note 20 Utlån og fordringer	s 93
	Note 21 Bundne midler	s 93
	Note 22 Andre avsetninger og forpliktelser	s 94
	Note 23 Solvensmargin	s 94
	Note 24 Fordeling av egenkapital på helseforetak	s 95
	Note 25 Bevegelser i forsikringsforpliktelser	s 96
	Note 26 Bestand av medlemmer	s 97
	Note 27 Premiefond	s 97
	Note 28 Transaksjoner med nærstående	s 98
	Note 29 Tilflyttet eller overførte midler	s 98
6.7	Revisors beretning	s 99
6.8	Aktuarberetning	s 101
	Ordliste	s 102

6.2 Resultatregnskap

RESULTATREGNSKAP

TEKNISK REGNSKAP (1 000 kr)	Note	31/12/2022	31/12/2021
1. Premieinntekter			
1.1 Forfalte premier, brutto	2, 28	3 154 456	2 904 853
1.2 Avgitte gjenforsikringspremier	2	-493	-495
1.3 Overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	29	180	664 610
Sum premieinntekter for egen regning		3 154 143	3 568 967
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
2.1 Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	8	-257 927	380 724
2.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		549 359	499 462
2.4 Verdiendringer på investeringer	9	-1 924 249	854 222
2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	10	333 670	794 909
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		-1 299 147	2 529 317
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter			
		3 279	2 878
5. Pensjoner			
5.1 Utbetalte pensjoner	3	-744 172	-661 003
Sum pensjoner		-744 172	-661 003
6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser – kontraktsfastsatte forpliktelser			
6.1 Endring i premiereserve mv.	25	-2 746 159	-3 272 733
6.2 Endring i tilleggsavsetninger	25	0	-1 002 421
6.3 Endring i kursreguleringsfond	25	0	-854 222
6.4 Endring i bufferfond	25	1 333 095	0
6.5 Endring i premiefond	25	-75 896	-88 484
6.6 Overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	29	49	123 970
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser		-1 488 911	-5 093 890
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser			
8.1 Overskudd på avkastningsresultatet	11, 25	0	-294 059
8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	11	-29 565	0
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser		-29 565	-294 059
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader			
9.1 Forvaltningskostnader	4	-25 411	-15 678
9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	4,5,6	-43 244	-41 640
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-68 655	-57 318
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader			
		2	-1 197
11. Resultat av teknisk regnskap			
	11	-473 026	-6 305

RESULTATREGNSKAP**IKKE-TEKNISK REGNSKAP (1 000 kr)**Note **31/12/2022** **31/12/2021**

12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
12.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		44 195	42 523
12.4 Verdiendringer på investeringer	9	-122 540	84 691
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	10	5 857	21 355
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		-72 489	148 569
14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
14.1 Forvaltningskostnader	4	-2 329	-1 200
14.2 Andre kostnader	4	-455	-33
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		-2 785	-1 233
15. Resultat av ikke-teknisk regnskap		-75 274	147 335
16. Resultat før skattekostnad		-548 299	141 030
17. Skattekostnader	7	125 313	-36 107
18. Resultat før andre inntekter og kostnader		-422 987	104 923
19.1.2 Estimaterendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger	5	-983	652
20. Totalresultat		-423 970	105 575
Avkastning fra/(til) risikoutjevningssfond		10 744	-17 603
Overført fra/(til) risikoutjevningssfond		-29 565	12 546
Overført fra/(til) annen opptjent egenkapital		442 791	-100 517
Sum overføringer		423 970	-105 575

6.3 Balanse

BALANSE

EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN (1 000 kr)	Note	31/12/2022	31/12/2021
2. Investeringer			
2.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
2.3.2 Utlån og fordringer	14	828 652	514 477
2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	15, 18	752 144	831 214
2.4.2 Rentebærende verdipapirer	16, 18	975 481	1 089 545
2.4.3 Utlån og fordringer	20	73 743	79 773
Sum investeringer		2 630 020	2 515 009
3. Fordringer			
3.2 Andre fordringer	20	4 100	61 330
4. Andre eiendeler			
4.1 Anlegg og utstyr		1 038	1 265
4.2 Kasse, bank	21	60 084	38 283
4.3 Eiendeler ved skatt		65 605	0
Sum andre eiendeler		126 727	39 548
5. Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
5.2 Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		5 137	3 832
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		5 137	3 832
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		2 765 984	2 619 720
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE			
6. Investeringer i kollektivporteføljen			
6.2.1 Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	13, 18	3 147 667	3 715 970
6.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
6.3.2 Utlån og fordringer	14	8 397 371	5 712 996
6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	15, 18	11 088 038	11 092 693
6.4.2 Rentebærende verdipapirer	16, 18	12 148 124	14 366 177
6.4.3 Utlån og fordringer	20	2 140 292	950 273
6.4.4 Finansielle derivater	17, 18	17 772	430
Sum investeringer i kollektivporteføljen		37 094 331	35 838 539
Sum eiendeler i kundeporteføljene		37 094 331	35 838 539
SUM EIENDELER		39 860 316	38 458 258

BALANSE

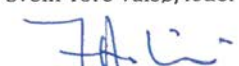
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER (1 000 kr)	Note	31/12/2022	31/12/2021
10. Innskutt egenkapital	24	1 092 793	1 008 106
11. Opptjent egenkapital			
11.1 Risikoutjevningfond	24, 25	317 268	298 448
11.2 Annen opptjent egenkapital	24	1 027 091	1 469 882
Sum opptjent egenkapital		1 344 360	1 768 329
13. Forsikringsforpliktelser i livsforsikring – kontraktsfastsatte forpliktelser			
13.1 Premiereserve mv	25	29 471 464	26 725 305
13.2 Tilleggsavsetninger		0	2 981 403
13.3 Kursreguleringsfond		0	4 699 512
13.4 Bufferfond	25	6 347 820	0
13.5 Premiefond	25, 27	719 544	1 035 094
Sum forsikringsforpliktelser – kontraktsfastsatte forpliktelser		36 538 828	35 441 314
15. Avsetninger for forpliktelser			
15.1 Pensjonsforpliktelser o.l.	5	6 540	4 329
15.2.1 Forpliktelser ved periodeskatt	7	4 128	15 121
15.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt	7	0	58 837
15.3 Andre avsetninger for forpliktelser		29 048	25 560
Sum avsetninger for forpliktelser		39 717	103 847
16. Forpliktelser			
16.1 Finansielle derivater	17, 18	238 235	98 776
16.3 Andre forpliktelser	22	603 493	35 522
Sum forpliktelser		841 728	134 298
17. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
17.2 Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	22	2 891	2 363
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		2 891	2 363
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		39 860 316	38 458 258
*Annen opptjent egenkapital - urealiserte verdier i selskapsporteføljen		60 112	182 653

Oslo, 29. mars 2023

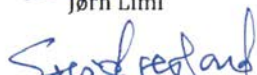
Styret i Pensjonskassen for helseforetakene i hovedstadsområdet



Svein Tore Valsø, leder




Jørn Limi



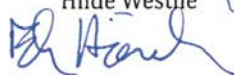
Svein Øverland



Ida Espolin Johnson, nestleder



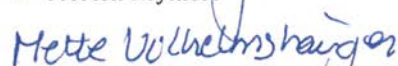
Hilde Westlie



Erik Høiskar



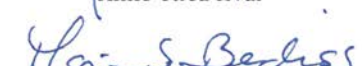
Morten Reymert



Mette Vilhelmschaugen



Anne Thea Hval



Mariann Steine Bendriss, adm dir.

6.4 Kontantstrømoppstilling

KONTANTSTRØMOPPSTILLING (1 000 kr)	2022	2021
Innbetalte premier	2 240 564	2 306 220
Innbetalinger ved tilflytning	228	802 241
Innbetalinger refusjoner	143 893	128 659
Utbetalt gjenforsikring	-493	-495
Utbetale pensjoner	-786 737	-708 150
Utbetalinger refusjoner	-100 227	-77 674
Utbetalinger ved utmelding	0	0
Utbetalinger av renter	-212	-1 131
Utbetalinger vedrørende driften	-67 879	-57 386
Innbetalinger av renter og utbytte	544 414	532 544
Innbetalinger fra datterselskaper og felleskontrollerte virksomheter	88 588	104 832
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak	745 313	461 871
Innbetalinger ved salg av andre investeringer	6 140 085	3 487 129
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak	-1 997 758	-1 847 750
Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	-6 958 829	-4 915 168
Utbetaling av skatt	-10 126	6 670
Netto kontantstrøm av operasjonelle aktiviteter (A)	-19 176	222 411
Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler	-228	-778
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter (B)	-228	-778
Innbetaling av kjernekapital	84 687	102 012
Valutaeffekter på bankkonto	-10 149	-142
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter (C)	74 539	101 870
Netto kontantstrøm i perioden (A+B+C)	55 135	323 503
Likviditetsbeholdning pr. 01.01	961 494	637 991
Likviditetsbeholdning pr. 31.12	1 016 629	961 494

6.5 Endring i egenkapital

OPPSTILLING AV ENDRINGER I EGENKAPITAL (1 000 kr)

31/12/2022

	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital			Sum opptjent egenkapital	Sum egenkapital
		Risiko-utjevningssfond	Annen opptjent egenkapital	Urealiserte verdier i selskapsport.		
Egenkapital pr. 31.12.2020	906 093	293 390	1 271 403	97 962	1 662 754	2 568 848
Resultat før andre inntekter og kostnader			104 923		104 923	
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger			652		652	
Totalresultat			105 575		105 575	105 575
Endring i risikoutjevningssfond		5 058	-5 058		0	0
Årets urealiserte verdier i selskapsporteføljen			-84 691	84 691	0	0
Sum disponeringer		5 058	15 827	84 691	105 575	105 575
Endring i innskutt egenkapital	102 012					102 012
Egenkapital pr. 31.12.2021	1 008 106	298 448	1 287 229	182 653	1 768 329	2 776 435
Resultat før andre inntekter og kostnader			-422 987		-422 987	-422 987
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger			-983		-983	-983
Totalresultat			-423 970		-423 970	-423 970
Endring i risikoutjevningssfond		18 821	-18 821		0	0
Årets urealiserte verdier i selskapsporteføljen			122 540	-122 540	0	0
Sum disponeringer		18 821	-320 250	-122 540	-423 970	-423 970
Endring i innskutt egenkapital	84 687					84 687
Egenkapital pr. 31.12.2022	1 092 793	317 268	966 979	60 112	1 344 360	2 437 153

6.6 Noter

NOTE 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er avlagt i henhold til Lov om årsregnskap (Regnskapsloven) og Forskrift for årsregnskap for pensjonsforetak av 20. desember 2011.

Resultatregnskapet

Resultatregnskapet er sammensatt av teknisk regnskap og ikke-teknisk regnskap. Teknisk regnskap inneholder inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen og kostnader fra forsikringsdriften, mens inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen og driftskostnader for pensjonskassen fremkommer under ikke-teknisk regnskap. Det har vært separat forvaltning av selskaps- og kollektivporteføljen.

Balansen

Eiendelssiden i balansen skiller mellom finansielle eiendeler i selskapsporteføljen og kollektivporteføljen. Finansielle eiendeler som er klassifisert som eiendeler der endringer i virkelig verdi resultatføres, er en blanding av eiendeler som omsettes i et aktivt marked, eiendeler som er verdsatt avledet av verdier i et aktivt marked og eiendeler som ikke har et aktivt marked. Verdien på de finansielle eiendelene fastsettes med varierende grad av sikkerhet inndelt i tre nivåer som viser graden av sikkerhet ved verdsettelsen, se avsnitt «måling av finansielle instrumenter». I hvilket nivå de finansielle eiendelene tilhører fremkommer av notene.

Gjeldssiden i balansen inneholder pensjonskassens egenkapital, forsikringsforpliktelser og andre avsetninger og forpliktelser. De forsikringsmessige forpliktelsene er beregnet av aktuar etter reglene i forsikringsvirksomhetsloven med tilhørende forskrifter, vedtekter, brev og rundskriv fra Finanstilsynet. Nivået på de regnskapsførte forsikringsforpliktelsene står i forhold til forsikringskundernes kontraktsmessige rettigheter.

Inndeling av forvaltningskapitalen

I overensstemmelse med forsikringsvirksomhetslovens § 3-11 er pensjonskassens forvaltningskapital delt inn i en kollektivportefølje og en selskapsportefølje. Kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetninger til dekning av kontraktfastsatte forpliktelser, dvs. summen av de forsikringsmessige forpliktelsene, risikoutjevningfondet og andre forpliktelser som tilhører kollektivporteføljen. Selskapsporteføljen vil bestå av eiendeler som motsvarer selskapets ansvarlige kapital og eventuell annen gjeld.

Etter årets disposisjoner rebalanseres balansen slik at

kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetningene og risikoutjevningfondet.

Resultatet som oppstår fra eiendeler i kollektivporteføljen og selskapsporteføljen tildeles den porteføljen hvor eiendelen tilhører.

Aksjer i datterselskaper og investeringseiendommer

Aksjer i datterselskap

Aksjer i datterselskap er innarbeidet etter egenkapitalmetoden. Datterselskapenes regnskap er omarbeidet i samsvar med de prinsipper pensjonskassens regnskap er utarbeidet etter. Investeringseiendommene eies av datterselskapene og verdsettes separat.

Investeringseiendom

Eiendommer som leies ut til leietakere utenfor pensjonskassen er klassifisert som investeringseiendommer. Investeringseiendommer vurderes til virkelig verdi. Verdien vurderes på hvert rapporteringstidspunkt. Endringer i verdi føres over resultatregnskapet i den tilhørende perioden. Eiendommene vurderes individuelt ved at antatt fremtidig netto inntektsstrøm diskonteres med avkastningskravet for den enkelte investering. I netto kontantstrøm er det tatt hensyn til eksisterende og fremtidige inntektstap som følge av ledighet, nødvendige investeringer og en vurdering av framtidig utvikling i markedisleie.

Avkastningskravet fastsettes ut fra forventet fremtidig risikofri rente og en individuelt fastsatt risikopremie, avhengig av utleiesituasjonen og byggets beliggenhet og standard. Det gjøres også en vurdering mot observerte markedspriser. Verdsettelsen er utført av eksternt part som har betydelig erfaring i å verdsette tilsvarende eiendommer i geografiske områder hvor pensjonskassens eiendommer er lokalisert.

Presentasjon av datterselskaper

Pensjonskassen har, i samsvar med regnskapsloven § 3-8, unnlatt å konsolidere inn datterselskapene i regnskapet da en slik konsolidering er vurdert å ikke ha betydning for å bedømme konsernets stilling. Det ville ikke endret vesentlig på presentasjonen av resultat og balanse med en konsernoppstilling, men primært vært endringer i klassifisering.

Finansielle instrumenter

Tidspunkt for registrering i balansen

Finansielle eiendeler og forpliktelser medtas i balansen når pensjonskassen foretar et bindende kjøp med en tredjepart. Kjøp og salg av finansielle instrumenter blir regnskapsført

på transaksjonsdagen til virkelig verdi. Finansielle eiendeler tas ut av balansen ved forfall, eller når pensjonskassen foretar et bindende salg med en tredjepart. Finansielle forpliktelser tas ut av balansen når de er oppfylt, kansellert eller utløpt.

Klassifikasjon av finansielle instrumenter

Finansielle eiendeler klassifiseres i en av følgende kategorier:

- Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet.
- Utlån og fordringer.

Pensjonskassen har ikke eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg.

Retningslinjer for klassifisering

Til virkelig verdi med verdiendring over resultatet

Aksjer, andeler, obligasjoner og andre verdipapirer er ført opp med virkelig verdi i regnskapet. For finansielle eiendeler innenfor denne kategorien kan eiendelen være pliktig eller bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultatet fordi disse styres og følges opp til virkelig verdi. Styret følger opp at pensjonskassen anvender konsistente prinsipper for fastsettelse av virkelig verdi i samsvar med IAS 39.

Pensjonskassen benytter valuta- og rentederivater til styring av pensjonskassens valuta- og renteeksponering. Derivater regnskapsføres i kategorien virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, da pensjonskassen ikke har derivater som er klassifisert som sikring etter IAS 39. Derivatene klassifiseres henholdsvis som eiendel eller forpliktelse.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med betalinger som er faste, eller lar seg fastsette og som ikke blir notert i et aktivt marked. Utlån og fordringer måles til amortisert kost. Utlån består hovedsakelig av utlån til medlemmer av pensjonskassen, mens fordringer er knyttet til investeringer i obligasjonsmarkedet.

Måling av finansielle instrumenter

Virkelig verdi

Finansielle eiendeler klassifisert til virkelig verdi over resultatet skal innregnes og måles til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for, eller en forpliktelse gjøres opp med, i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter. IFRS 13 fastsetter et hierarki for virkelig verdi som kategoriserer inndata for verdsettingsmetoder som benyttes til måling av virkelig verdi på tre nivåer.

Inndata på nivå 1 er noterte priser (gjeldende kurser) i aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser som pensjonskassen har tilgang til på måletidspunktet.

Inndata på nivå 2 er andre inndata enn noterte priser som omfattes av nivå 1 og er observerbare for eiendeler eller forpliktelser, enten direkte eller indirekte. Dersom noterte priser ikke er tilgjengelig fastsettes virkelig verdi basert på noterte priser for lignende eiendeler eller forpliktelser i aktive markeder, noterte priser for identiske eller lignende eiendeler eller forpliktelser i markeder som ikke er aktive eller andre inndata enn noterte priser som er observerbare for eiendelen eller forpliktelsen.

Inndata på nivå 3 er ikke-observerbare inndata for eiendeler eller forpliktelser. Dersom markedet for eiendelen ikke er aktivt, notert på børs eller tilsvarende, benytter pensjonskassen verdsettelsesteknikker basert på observerbare markedsdata for å estimere markedsverdien.

Verdivurderinger for nivå 3 fondseiendeler er hentet fra forvalternes siste offentliggjorte verdivurderingsrapporter. Dersom det er kommet vesentlig ny informasjon etter sist offentliggjorte verdivurderingsrapport er dette hensyntatt.

Endringer i netto urealiserte mer- eller mindreverdi resultatføres. Se avsnitt om bufferfond.

Amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles investeringer i utlån og fordringer til amortisert kost ved hjelp av effektiv rentemetoden. Ved beregning av effektiv rente diskonteres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår i den forventede løpetiden. På balansedagen foretas det en vurdering av hvorvidt det finnes objektive indikatorer for verdiforringelse av den enkelte finansielle eiendel eller en gruppe av ensartede finansielle eiendeler. Ved vurderingen om det foreligger verdiforringelse legges det vekt på hvorvidt utsteder har vesentlige finansielle vanskeligheter, om det foreligger kontraktsbrudd/mislighold, om det er sannsynlig at skyldner går konkurs, om det ikke lenger foreligger et aktivt marked for eiendelen eller om det observeres en målbar nedgang i forventet kontantstrøm. Dersom det foreligger objektive indikasjoner på et verdifall foretas det en nedskrivning.

IFRS 9 Finansielle instrumenter trer i kraft 01.01.2023

IFRS 9 vil erstatte dagens IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling.

Sammenlignet med IAS 39 innebærer IFRS 9 blant annet nye regler for klassifisering og måling av finansielle instrumenter. I henhold til IFRS 9 vil klassifisering og måling

baseres på foretaks forretningsmodell samt egenskaper for instrumentet, og innbærer som utgangspunkt tre målekategorier:

- Amortisert kost.
- Virkelig verdi med resultatføring over andre inntekter og kostnader.
- Virkelig verdi med resultatføring over ordinært resultat.

Klassifisering og måling skal baseres på oppfyllelse av to kriterier som er knyttet til egenskaper og formålet med instrumentet. IFRS 9 innfører også en ny modell for avsetning for forventet tap på alle investeringer som regnskapsføres til amortisert kost. Regnskapsstandarden forventes ikke å gi vesentlige effekter på PKHs klassifisering, måling og avsetning for tap.

Forsikringskontrakter

Den offentlige tjenstepensjonsordningen i PKH er en ytelsesbasert tjenstepensjonsordning som i hovedsak følger Lov om Statens pensjonskasse. Alle arbeidsgivere med offentlig tjenstepensjonsordning i PKH er avtaleparter i Overføringsavtalen som forvaltes av Statens pensjonskasse.

Forsikringsforpliktelser

Kontraktfastsatte forpliktelser i regnskapet utgjør pensjonskassens forsikringsforpliktelser i kollektivporteføljen og består av premiereserven inkludert erstatningsavsetning og administrasjonsreserve. I tillegg består forsikringsforpliktelsene av et bufferfond og et premiefond. Bufferfondet erstatter tidligere tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond, og har fått et noe bredere bruksområdet.

Premiereserven

Premiereserven er beregnet i samsvar med forsikringsvirksomhetsloven. Premiereserven utgjør kontantverdien av pensjonskassens samlede fremtidige forsikringsforpliktelser inklusive administrasjonskostnader i henhold til de enkelte forsikringsavtaler, med fradrag for kontantverdien av fremtidige avtalte premier.

Ved beregning av premiereserven er det benyttet samme forutsetninger som ligger til grunn for premien for de enkelte forsikringsavtalene, dvs. samme dødelighets- og uføresannsynligheter, rentegrnlag og kostnadssatser. Premietariffene bygger på observert nivå for dødelighet og uførhet i samfunnet, tillagt sikkerhetsmarginer som blant annet inkluderer en forventning om fremtidig utvikling på området.

Administrasjonsreserve

Administrasjonsreserve er en lovbestemt avsetning innen kollektiv rente- og pensjonsforsikring. Den avsatte administrasjonsreserven inngår i premiereserven og inneholder avsetning til dekning av fremtidige administrasjonskostnader inklusiv oppgjørskostnader.

Bufferfond

Stortinget vedtok 22.12.2021 en ny lov for garanterte produkter med virkning fra 1. januar 2022. For offentlige pensjonsordninger er det etablert regler om et kundefordelt bufferfond, hvor tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond er slått sammen. Endringene er innarbeidet i forsikringsvirksomhetsloven med forskrift om gjennomføring av bufferfond. Det er ingen begrensninger i lovverket vedrørende maksimal størrelse på bufferfondet. Det er også full fleksibilitet til hvordan dette bufferfondet disponeres så lenge kravet til premiereserve er oppfylt. Ved realisasjon av merverdier kan pensjonskassene selv ta stilling til om de ønsker å disponere gevinsten til et bufferfond eller gi det til kundenes premiefond. Midler som er avsatt til bufferfond kan senere år tilordnes kontrakten som overskudd.

Premiefond

Premiefondet er PKH sin konto for forskuddsbetalte premier og innskudd med en tilført garantert rente. Innbetaling og uttak føres ikke over resultatregnskapet, men direkte mot balansen.

Erstatningsavsetning

Erstatningsavsetning for uførhet er avsetning som skal dekke forpliktelser knyttet til forventede, ikke-meldte, erstatningstilfeller som er inntruffet innen regnskapsårets slutt. Erstatningsavsetning er inkludert i premiereserven i balansen. Erstatningsavsetning i PKH tilsvarer 80 prosent av den årlige risikopremien for uførhet for fellesordningen og legeordningen til sammen. Reaktivering er ikke hensyntatt og er dermed en margin. Ansvarshavende aktuar anser nivået på erstatningsavsetning som tilfredsstillende.

Inntekts- og kostnadsføringsprinsipper

Forfalte premier samt reguleringspremie for inneværende år omfatter alle inntekter som er opptjent i løpet av regnskapsåret. Gevinster/tap føres som inntekt/kostnad på realisasjonstidspunktet. Urealiserte gevinster/ tap på finansielle omløpsmidler føres som inntekt/kostnad knyttet til finansielle eiendeler. Gevinster/ tap ved salg av aksjer beregnes etter FIFO-metoden, mens gevinster/tap ved salg, innløsning og avdrag av obligasjoner og sertifikater beregnes i forhold til gjennomsnittlig anskaffelseskost.

Premieinntekter

Netto premieinntekter omfatter årets forfalte premie. Forhåndsprising av premie for rentegaranti, administrasjon og fortjeneste er inkludert i premieinntektene.

Utbetalte pensjoner

Pensjoner for egen regning omfatter utbetalte pensjoner fratrukket fraflyttede premiereserver og endring i erstatningsavsetning. Ikke ferdigbehandlede eller ikke utbetalte

pensjoner ivaretas ved avsetninger.

Overføring av premiereserve m.v. (flytting)

Overføring av premiereserve ved flytting av forsikringer mellom forsikringsselskaper føres over resultatregnskapet. Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/økes premiereserven i de forsikringsmessige avsetningene tilsvarende. Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av bufferfond og årets resultat. Tilflyttede bufferfond vises ikke under premieinntekter, men under posten sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser. Flyttebeløpene klassifiseres som kortsiktig fordring/ gjeld til oppgjør finner sted. Oppgjørsrenten ved flytting føres under regnskapslinjene andre inntekter og kostnader. Beholdningen beregnes i henhold til gjeldende regler i Lov om foretakspensjon og Lov om forsikringsvirksomhet

Resultat til forsikringskundene

Garantert avkastning på premiereserven og premiefondet samt øvrig avkastning til kundene resultatføres under posten midler tilordnet forsikringskontraktene. Avkastning på risikoutjevningfondet føres under overføringer.

Forvaltningskostnader

PKH har siden oppstart resultatført avkastning i fond etter nettoprinsippet. Dvs. avkastning i verdipapirfond beregnes etter at forvaltningskostnader er fratrukket (nettometoden). Det har over tid vært uenigheter rundt hvordan regelverket skal tolkes med hensyn til bruk av brutto- eller nettometoden. Finansdepartementet kom 09.01.2023 med et brev til Finanstilsynet vedrørende pensjonsinnretningers behandling av forvaltningsvederlag ved plassering av kundemidler til forvaltning i fond. Finansdepartementet konkluderer med at Finanstilsynet ikke har hjemmel til å pålegge bruttoføring. De avslutter imidlertid med at det bør jobbes frem en lik praksis i bransjen og derav ber om at det kommer en høring fra Finanstilsynet med forslag til endring i lov/forskrift som sikrer lik praksis.

Skatt

Pensjonskassen skattlegges etter samme regelverk som livforsikringsselskaper. Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar inntektsskatt, regulert med for lite/for mye avsatt tidligere år, betalbar formuesskatt og endring i utsatt skatt. Beregning av utsatt skatt/skattefordel er for-

skjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. De regnskapsmessige verdiene vil i noen tilfeller være basert på estimater og forutsetninger som er beheftet med usikkerhet og vil derav kunne avvike fra endelige skattemessige verdier. Utsatt skattefordel er regnskapsført når det er sannsynlig at pensjonskassen vil ha tilstrekkelig skattemessige overskudd i senere perioder til å nyttiggjøre seg skattefordelen.

Pensjonskassen ilegges 0,25 prosent i formuesskatt av ligningsmessig nettoformue.

Fritaksmetoden er i pensjonskassen kun gjeldende for investeringer i selskapsporteføljen. Den andel av realisert gevinst og tap som tilordnes ikke-teknisk regnskap på investeringer innenfor fritaksmetoden behandles som permanent forskjell, og er ikke skattepliktig.

Transaksjoner med nærstående parter

Ved utgangen av 2022 hadde følgende helseforetak forsikringsavtale med PKH:

- Oslo universitetssykehus HF
- Akershus universitetssykehus HF
- Vestre Viken HF
- Sunnaas sykehus HF
- Helse Sør-Øst HF
- Sykehuspartner HF

Transaksjoner med helseforetakene er knyttet til forsikringskontraktene.

Flytting

Ved overføring av reserver og fondsmidler til andre, beregnes beholdningene i henhold til gjeldende regler i Lov om foretakspensjon og Lov om forsikringsvirksomhet.

Risikoutjevningfondet

Pensjonskassen har anledning til å avsette inntil 50 prosent av samlet overskudd på risikoresultatet til risikoutjevningfondet. Hensikten med avsetning til risikoutjevningfondet er å utjevne svingninger i risikoresultatet over tid. Risikoutjevningfondet er ikke fordelt på de enkelte kontrakter og avsetningen anses heller ikke å være tilknyttet pensjonskassens forsikringsrisiko for eksisterende eller fremtidige kunder. Risikoutjevningfondet kan kun anvendes til å styrke premiereserven med hensyn til risiko knyttet til person og er klassifisert som opptjent egenkapital i balansen, mens det regnes som en forsikringsmessig avsetning etter forsikringsvirksomhetsloven.

NOTE 2 Pensjonspremier (1 000 kr)

Pensjonskassens styre fastsetter årlig premiesatsene i pensjonsordningene etter anbefaling fra ansvarshavende aktuar.

	2022	2021
Ordinær årspremie	1 637 781	1 513 242
Reguleringspremie	1 157 392	1 125 397
Særskilte engangspremier	231 222	149 574
Adminstrasjonspremie	45 340	42 153
Premie for rentegaranti	82 721	74 486
Avgitte gjenforsikringspremier	-493	-495
Sum premieinntekter	3 153 963	2 904 358

Avgitt gjenforsikringspremie representerer premiekostnad på katastrofeforsikring i Beazley Insurance DAC.

Reassuranseforsikringen dekker utbetalinger mellom 10 MNOK og 200 MNOK på en enkeltstående ulykke.

NOTE 3 Utbetalte pensjoner (1 000 kr)

Forsikringsytelsene omfatter direkte utbetalte pensjoner og refusjonspensjoner i hht. overføringsavtalen.

	2022	2021
Alderspensjon	528 208	472 954
Uførepensjon	115 010	104 070
Etterlattepensjon	47 467	42 513
Barnepensjon	6 489	6 491
AFP	90 655	81 429
Pensjon utbetalt av andre	5	4 935
Godskrevet uførepensjon	4	-403
Sum utbetalte pensjoner	787 838	711 988
Mottatte refusjoner	-143 893	-128 659
Utbetalte refusjoner	100 227	77 674
Sum pensjoner	744 172	661 003

NOTE 4 Forvaltnings- og forsikringsrelaterte administrasjonskostnader [1 000 kr]

	2022	2021
Forvaltningskostnader	27 384	15 678
<i>Sum forvaltningskostnader i kollektivporteføljen</i>	<i>27 384</i>	<i>15 678</i>
Lønn og andre arbeidsrelaterte ytelser	21 655	22 217
Aktuarhonorar	2 117	2 398
Bistand fra tjenesteleverandører	12 517	11 924
Husleie	2 597	1 566
Andre driftskostnader	2 384	3 535
<i>Sum forsikringsmessige administrasjonskostnader i kollektivporteføljen</i>	<i>41 271</i>	<i>41 640</i>
Forvaltningskostnader	2 329	1 200
<i>Sum forvaltningskostnader i selskapsporteføljen</i>	<i>2 329</i>	<i>1 200</i>
Andre kostnader	455	33
<i>Sum andre kostnader i selskapsporteføljen</i>	<i>455</i>	<i>33</i>
Sum forvaltnings- og forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	71 439	58 550

Pensjonskassen hadde pr. 31.12.22 22 ansatte, og har i gjennomsnitt sysselsatt 22,5 årsverk gjennom året.

Kostnadsført godtgjørelse til revisor inkl MVA	2022	2021
Lovpålagt revisjon	585	531
Annen bistand	128	155
<i>Sum godtgjørelse til revisor</i>	<i>713</i>	<i>686</i>

NOTE 5 Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnad egne ansatte [1 000 kr]

PKH er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning for sine ansatte som tilfredsstiller lov om obligatorisk tjenestepensjon (OTP). Pensjonskassens ansatte omfattes av pensjonskassenes kollektive pensjonsordning på lik linje med andre medlemmer. Pensjonsordningen er ytelsesbasert i henhold til tariffavtalen i kommunal sektor, som tilfredsstiller kravene i Lov om obligatorisk tjenestepensjon. Pensjonsordningen gir rett til definerte ytelser, avhengig av antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder. Den kollektive ordningen omfatter 22 aktive medlemmer, 5 fratrådte medlemmer og 2 som mottar pensjon.

Forutsetninger ved slutten av året (UB)	31/12/2022	31/12/2021
Diskonteringsrente	3,00 %	1,90 %
Antatt fremtidig lønnsøkning	3,50 %	2,75 %
Antatt fremtidig økning i folketrygdens grunnbeløp (G)	3,25 %	2,50 %
Antatt fremtidig økning av løpende pensjoner	2,60 %	1,75 %
Antatt fremtidig avkastning	3,00 %	1,90 %
Sats for arbeidsgiveravgift og finansskatt	19,10 %	19,10 %
Variabler ved begynnelsen av året (IB)	31/12/2022	31/12/2021
Korridor for amortisering av estimatavvik	10,00 %	10,00 %
Sats for arbeidsgiveravgift og finansskatt	19,10 %	19,10 %

Brutto pensjonsforpliktelse	2022	2021
IB pensjonsforpliktelse	33 693	30 014
+ Årets pensjonsopptjening	3 606	2 983
+ Rentekostnad	702	556
- Pensjonsutbetalinger (faktisk)	-661	-623
+/- Estimatavvik	724	764
Brutto pensjonsforpliktelse	38 065	33 693
Pensjonsmidler	2022	2021
IB pensjonsmidler	30 058	26 296
+ Innbetalinger til pensjonsordningen, inkl. adm. kostn.	2 748	2 661
+ Forventet avkastning av pensjonsmidler	590	463
- Pensjonsutbetalinger	-661	-623
- Administrasjonskostnader	-60	-51
+/- Estimatavvik	-101	1 311
Pensjonsmidler	32 574	30 058
Netto pensjonsforpliktelse	2022	2021
Netto pensjonsforpliktelse 31.12	5 491	3 635
Periodisert arbeidsgiveravgift og finansskatt	1 049	694
Balanseført pensjonsforpliktelse 31.12.	6 540	4 329
Årets kostnad i resultat før andre resultatkomponenter	2022	2021
Verdi av årets pensjonsopptjening (Service Cost Component – SCC)	3 606	2 983
+ Rentekostnad av PBO, Service Cost og pensjonsutbetalinger	702	556
- Forventet avkastning av pensjonsmidler	-590	-463
Til sammen, eksklusive administrasjonskostnader	3 719	3 075
Administrasjonskostnader	60	51
Til sammen, inklusive administrasjonskostnader	3 779	3 125
Påslag arbeidsgiveravgift og finansskatt	722	597
Til sammen, inklusive arbeidsgiveravgift og finansskatt	4 501	3 722
Forsikringsmessige gevinst/(tap), ekskl. avgifter	2022	2021
I brutto pensjonsforpliktelse	-724	-764
I pensjonsmidler	-101	1 311
Sum forsikringsmessige gevinster og tap	-825	547
Påslag arbeidsgiveravgift og finansskatt	-158	105
Årets forsikringsmessige gevinst/(tap), inklusive arbeidsgiveravgift	-983	652

Endring i pensjonsforpliktelser/pensjonsmidler for egne ansatte føres til kostnad/inntekt under forsikringsrelaterte administrasjonskostnader. Årets forsikringsmessige gevinst/(tap), inklusive arbeidsgiveravgift bokføres under utvidet resultat.

NOTE 6 Ytelser og lån til ledende ansatte og styre (1 000 kr)

2022 (1 000 kr)

	Lønn etc.	Pensjonskostnader	Annen godtgjørelse	Sum ytelser
Ledende ansatte				
Adm. direktør Mariann Steine Bendriss	2 064	345	10	2 419
Investeringsdirektør Pål Ringholm	2 149	379	14	2 542
Leder for risiko- og aktuarfunksjon Johann F. Despriée	2 068	367	12	2 447
Pensjonsdirektør Pål Jevne	1 327	363	9	1 699
Økonomisjef Geir Grønseth	1 159	310	9	1 478
Juridisk direktør og leder for compliance Ada Molne	1 447	574	9	2 031
Sum	10 214	2 338	62	12 615

Styrehonorar

Styret	
Svein Tore Valsø	276
Ida Miriam Espolin Johnson (nestleder)	193
Morten Reymert	141
Anne Thea Hval	141
Åsulv Solstad (til og med 22. juni 2022)	81
Mette Lise Lindblad	141
Jørn Arthur Limi (fra og med 3. oktober 2022)	41
Svein Øverland	141
Erik Høiskar (fra og med 1. april 2022)	106
Mette Vilhelmshaugen	141
Birgit Aanderaa (til og med 16. mars 2022)	22
Sum	1 422

Varamedlemmer

Birgit Aanderaa (fra og med 1. april 2022)
Hilde Westlie
Jørn Arthur Limi (til og med 3. oktober 2022)
Ørjan Angel Sandvik
Steinar Fuglevaag
Rita Huitfeldt Von Der Fehr
Jan Inge Pettersen (fra og med 3. oktober 2022)

Styret i Pensjonskassen har fastsatt retningslinjer for godtgjørelse. Godtgjørelse i pensjonskassen skal være konkurransedyktige, men ikke markedsledende. Lønnspolitikken skal bidra til at foretaket evner å rekruttere, utvikle og beholde medarbeidere med nødvendige kvalifikasjoner til å ivareta foretakets oppgaver og ansvar. Fast godtgjørelse blir normalt forhandlet en gang i året. Ledelsen har fastlønn og ingen bonusgodtgjørelse.

PKHs ansatte er medlem av samme pensjonsordning som ansatte i foretakene.

Ingen ansatte eller styremedlemmer har lån i pensjonskassen.

2021 (1 000 kr)

	Lønn etc.	Pensjonskostnader	Annen godtgjørelse	Sum ytelser
Ledende ansatte				
Adm. direktør Mariann Steine Bendriss	1 989	366 338	10	2 364
Investeringsdirektør Jens Kristian Bøe	2 004	341 489	8	2 354
Leder for risiko- og aktuarfunksjon Johann F. Despriée	1 944	351 282	13	2 309
Pensjonsdirektør Pål Jevne	1 261	342 837	8	1 611
Økonomisjef Geir Grønseth	1 121	312 512	8	1 442
Juridisk direktør og leder for compliance Ada Molne*	250	94 431	1	345
Sum	8 319	1 809	47	10 079

*Fra november 2021

Styrehonorar

Styret	
Svein Tore Valsø	263
Ida Miriam Espolin Johnson (nestleder)	184
Morten Reymert	134
Anne Thea Hval	134
Åsulv Solstad	134
Mette Lise Lindblad	134
Aasmund Magnus Bredeli (til og med 7. februar 2021)	11
Svein Øverland	134
Mette Vilhelmshaugen	134
Birgit Aanderaa (fra og med 8. februar 2021)	123
Sum	1 385

Varamedlemmer

Hilde Westlie
Jørn Arthur Limi
Rita Huitfeldt Von Der Fehr Steinar Fuglevaag
Birgit Aanderaa (til og med 7. februar 2021)
Erik Høisaker (fra og med 23. mars 2021)

NOTE 7 Skattekostnad [1 000 kr]

Oversikt over grunnlag for betalbar skatt:	2022	2021
Resultat før skattekostnad	-548 299	141 030
Renter skatt	22	0
Verdiøkning fra selskapsporteføljen innenfor fritaksmetoden	122 540	-84 691
Netto real. gev./tap aksjer EU/EØS fra selskapsporteføljen	-7 297	-168
Netto real. gev./tap andre eiendeler og gjeld	-1 454	0
Aksjeutbytte EU/EØS fra selskapsporteføljen	-312	-189
+ 3 % av utbytte aksjer EU/EØS	374	6
Andre korreksjoner	-740	0
Endring midlertidige forskjeller	32 245	50 964
Årets skattepliktige resultat	-402 920	106 952
Benyttet fremførbart underskudd	0	-55 666
Alminnelig skattepliktig inntekt	-402 920	51 286
Betalbar skatt på årest resultat	0	12 821
Avsatt formueskatt	4 128	2 299
Betalbar skatt i balansen	4 128	15 121

Årets skattekostnad fremkommer slik:	2022	2021
Betalbar skatt	4 128	15 121
Endring utsatt skatt	-124 446	29 596
Skattekorreksjon tidligere år	-4 995	-8 610
Årets skattekostnad	-125 313	36 107

Midlertidige forskjeller	2022	2021	Endring
Finansielle anleggsmidler – til amortisert kost	333	-62	-395
G/T inntektsføring av urealiserte gevinster i koll pr 2018	121 715	152 143	30 429
Pensjonsforpliktelse, endring i netto forpliktelse	-6 540	-4 329	2 211
Sum	115 507	147 752	32 245
Aksjer og andre instrumenter utenfor fritak i selskap	-36 114	24 751	60 865
Andeler i deltakerlignet selskap i selskapsporteføljen	61 105	62 860	1 754
Underskudd til fremføring	-402 920	0	402 920
Grunnlag for beregning av utsatt skatt	-262 421	235 363	497 784
Utsatt skatt / utsatt skattefordel	-65 605	58 841	124 446

NOTE 8 Inntekter fra investeringer i datterforetak (1 000 kr)**2022**

Inntekt fra investeringer i datterselskaper	Konsernbidrag	Utbytte	Inntektsført ihht	
			EK-metoden	Totalt
Netto inntekt fra Grønland 55, Drammen	24 331		-40 723	-16 392
Netto inntekt fra Glynitveien 13, Ski	11 139		-11 145	-5
Netto inntekt fra Anolitveien 1-3, Ski	8 035		-16 557	-8 522
Netto inntekt fra Karvesvingen 2, Hasle	22 734		-89 242	-66 508
Netto inntekt fra Karvesvingen 3, Hasle	20 998		-106 268	-85 270
Netto inntekt fra Håndverksveien 13-17, Langhus			1 986	1 986
Netto inntekt fra Grensen Eiendomsinvest, Oslo			-90 465	-90 465
Netto inntekt fra Høgslundveien 15, Skedsmokorset	8 758		-1 753	7 005
Netto inntekt fra Sag aVIII GPIV ApS			244	244
<i>Sum inntekter fra investeringer i datterselskaper</i>	<i>95 995</i>		<i>-353 922</i>	<i>-257 927</i>

2021

Inntekt fra investeringer i datterselskaper	Konsernbidrag	Utbytte	Inntektsført ihht	
			EK-metoden	Totalt
Netto inntekt fra Grønland 55, Drammen	23 624		52 581	76 205
Netto inntekt fra PKH Eiendomsinvest AS			-543	-543
Netto inntekt fra Glynitveien 13, Ski			65 883	65 883
Netto inntekt fra Anolitveien 1-3, Ski			23 266	23 266
Netto inntekt fra Karvesvingen 2, Hasle			99 552	99 552
Netto inntekt fra Karvesvingen 3, Hasle			79 256	79 256
Netto inntekt fra Håndverksveien 13-17, Langhus			46 399	46 399
Netto inntekt fra Grensen Eiendomsinvest, Oslo			-10 260	-10 260
Netto inntekt fra Høgslundveien 15, Skedsmokorset			966	966
<i>Sum inntekter fra investeringer i datterselskaper</i>	<i>23 624</i>		<i>357 100</i>	<i>380 724</i>

Verdiendringen på eiendommene i perioden beløper seg til MNOK 419,2

Oppsummert vil eiendomsporteføljen bli skrevet ned med MNOK 564 (12,6 %) for 2022. PKH sin eierandel vil bli skrevet ned med MNOK 419,2 (11,7 %).

Lavere verdier avspeiler høyere avkastningskrav for samtlige eiendommer.

NOTE 9 Verdiendringer på investeringer (1 000 kr)

Det har vært følgende urealiserte gevinster og tap i perioden:

	2022	2021
Urealisert gevinst/tap på aksjer og andeler	-145 829	147 863
Urealisert gevinst/tap på aksjefond	-1 514 697	891 764
Urealisert gevinst/tap på obligasjoner	-211 550	-116 042
Urealisert gevinst/tap på obligasjonsfond	-254 046	-28 100
Urealisert gevinst/tap på andre fond	191 388	231 221
Urealisert gevinst/tap på derivater	-112 055	-187 794
<i>Sum urealisert gevinst/tap på investeringer</i>	<i>-2 046 789</i>	<i>938 913</i>

Fordelt på:

2.4 Verdiendringer på investeringer – kollektivportefølje	-1 924 249	854 222
12.4 Verdiendringer på investeringer – selskapsportefølje	-122 540	84 691
<i>Sum begge porteføljer</i>	<i>-2 046 789</i>	<i>938 913</i>

Kursreserver (1 000 kr)	Anskaffelseskost 31.12.2022	Virkelig verdi 31.12.2022	Kursreserver 31.12.2022	Kursreserver 31.12.2021
Kursreserver aksjer	242 793	258 289	15 496	69 613
Kursreserver aksjefond	4 814 426	7 221 880	2 407 454	3 905 609
Kursreserver eiendomsfond	1 439 851	1 650 614	210 763	199 362
Kursreserver renteplasseringer	13 262 284	13 123 604	-189 311	276 286
Kursreserver andre fond	2 097 962	2 709 399	611 437	539 701
Kursreserver derivater		-220 463	-220 463	-108 408
<i>Urealiserte verdier i investeringer</i>	<i>21 857 317</i>	<i>24 743 323</i>	<i>2 835 375</i>	<i>4 882 164</i>
Urealiserte gevinster til selskapsporteføljen			60 112	182 653
Urealiserte gevinster til kollektivporteføljen			2 775 263	4 699 512
<i>Sum</i>			<i>2 835 375</i>	<i>4 882 164</i>

NOTE 10 Realiserte gevinster og tap (1 000 kr)

Det er realisert følgende gevinster og tap i perioden:

	2022	2021
Realisert gevinst/tap på aksjer og andeler	21 358	33 569
Realisert gevinst/tap på aksjefond	511 819	508 694
Realisert gevinst/tap på obligasjoner	-14 257	10 110
Realisert gevinst/tap på obligasjonsfond	-72 604	28 004
Realisert gevinst/tap på andre fond	43 060	79 556
Realisert gevinst/ tap på derivater	-139 700	154 851
Realisert gevinst/tap på annet	-10 149	1 481
<i>Sum realisert gevinst/tap på investeringer</i>	<i>339 526</i>	<i>816 265</i>

Fordelt på:

2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer – kollektivportefølje	333 670	794 909
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer – selskapsportefølje	5 857	21 355
<i>Sum begge porteføljer</i>	<i>339 526</i>	<i>816 265</i>

NOTE 11 Resultatanalyse (1 000 kr)

	2022	2021
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	-1 295 868	1 677 973
Garanterte renter	-619 367	-575 193
Renteresultat (a)	-1 915 235	1 102 780
Frigjort administrasjonsreserve	20 093	17 847
Løpende administrasjonstillegg	45 340	42 153
Forsikringsrelaterte kostnader	-68 653	-58 515
Administrasjonsresultat (b) ¹⁾	-3 220	1 485
Premie til avkastningsgaranti	82 721	74 486
Omdisponering av fjorårets resultat (til tilleggsavsetninger fra EK)	0	-87 334
Resultat mot egenkapital (c)	82 721	-12 848
Risikoresultat (d)	59 130	-12 546
Resultat av teknisk regnskap før disponering		
(e) = (a)+(b)+(c)+(d)	-1 776 605	1 078 871
Renteresultat overført til tilleggsavsetninger	0	-791 117
Renteresultat overført fra bufferfond	1 333 144	0
Renteresultat overført til premiefond	0	-294 059
Risikoresultat overført til premiefond	-29 565	0
Renteresultat overført til premiereserve	0	0
Teknisk resultat	-473 026	-6 305

1) PKH har et negativt administrasjonsresultat i 2022 pga. økte kostnader i anledning modernisering og utvikling av forsikringssystemet PKH benytter og flere software lisenser.

Bufferfondet kan benyttes til å dekke hele eller deler av renteresultatet, samt tilordnes som overskudd til premiefondet.

Risikoresultatet kan avsettes med inntil 50 % til risikoutjevningssfond og overskytende til kundens premiefond.

Administrasjonsresultatet disponeres mot egenkapitalen.

Premie til avkastningsgaranti disponeres mot egenkapitalen.

NOTE 12 Kapitalavkastning

Beregnet etter Dietz' modifiserte beregningsmetode for både selskaps- og kollektivporteføljen.

Kollektivporteføljen	2022	2021	2020	2019	2018
Bokført totalavkastning ¹⁾	-3,6 %	6,0 %	5,3 %	2,4 %	3,8 %
Verdijustert avkastning	-3,6 %	7,9 %	7,1 %	8,2 %	0,7 %
Selskapsporteføljen	2022	2021	2020	2019	2018
Verdijustert avkastning	-2,8 %	6,3 %	3,5 %	8,2 %	0,7 %

1) Som følge av at offentlige pensjonskasser fra 1.1.2022 ikke lenger har kursreguleringsfond, så vil bokført totalavkastning og verdijustert avkastning for kollektivporteføljen være like.

NOTE 13 Investeringseiendommer/aksjer og andeler i datterforetak (1 000 kr)

	2022	2021
Verdi i balansen ved periodens begynnelse	3 715 970	2 332 405
+/- Tilgang/avgang i perioden	-214 381	1 002 842
+/- Resultatandel	92 897	59 188
+/- Utbytte/konsernbidrag	-95 995	
+/- Verdiendring eiendommer	-350 824	321 536
Sum	3 147 667	3 715 970
<i>Sum 6.2.1 Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak – kollektivportefølje</i>	<i>3 147 667</i>	<i>3 715 970</i>

En sensitivitetsanalyse viser at et kombinert stress med en økning i yield på 0,5 prosentpoeng og et fall i leieinntekter på 10 prosent gir et verdifall på egen eide eiendommer med MNOK 562.

Verdsettelsen av eiendommene er i henhold til eksterne verdivurderinger.

Selskapsnavn	Eierandel / stemmeandel	Bokført verdi	Tilgang /avgang i perioden	Beliggenhet	Forretningskontor
Grønland 55 AS	100 %	443 765		Drammen	Union Eiendomsutvikling, Grønland 70A, Drammen
Anolitveien 1-3 AS	90,1 %		-220 079	Ski	Höegh Eiendom, Parkveien 55, Oslo
Glynitveien 13 AS	90,1 %	293 497		Ski	Höegh Eiendom, Parkveien 55, Oslo
Karvesvingen 3 AS	90,1 %	575 880		Hasle, Oslo	Höegh Eiendom, Parkveien 55, Oslo
Karvesvingen 2 AS	90,1 %	594 992		Hasle, Oslo	Höegh Eiendom, Parkveien 55, Oslo
Håndverksveien 13-17 AS	100 %	328 380		Langhus	Malling & Co Forvaltning, Dronning Mauds gate 15, Oslo
Grensen Eiendomsinvest AS	50 %	578 771		Grensen, Oslo	Malling & Co Forvaltning, Dronning Mauds gate 15, Oslo
Høgslundveien 15 & 17 AS	100 %	326 685		Skedsmokorset	Malling & Co Forvaltning, Dronning Mauds gate 15, Oslo
Saga VIII GP APS	100 %	5 699	5 699	Danmark	Amevika Plads 37, København
		3 147 667	-214 381		

NOTE 14 Obligasjoner til amortisert kost og utlån og fordringer (1 000 kr)**Selskapsporteføljen****Obligasjoner til amortisert kost**

Debitorkategori	Pålydende verdi	Anskaffelses-kost	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Finansinstitusjoner	178 000	175 728	176 108	166 198
Offentlig sektor	56 000	56 204	56 154	51 992
Andre utstedere	327 547	326 385	326 372	308 930
Sum	561 547	558 317	558 634	527 120
Opptjent ikke forfalte renter			7 072	
Sum			565 707	
Modifisert durasjon	4,9			
Gjennomsnittlig effektiv rente	3,0 %			
<i>Beholdningsendringer:</i>				
Inngående balanse	427 572			
Netto tilgang/avgang	131 062			
Opptjent ikke forfalte renter	7 072			
Utgående balanse	565 707			

Utlån og fordringer

Styret i PKH har vedtatt en ny policy for utlån. Frem til 14.12.2022 kunne medlemmer i PKH søke om lån. Styret besluttet at fra og med den dato skal det ikke innvilges nye lån. PKH henviser i stedet til avtale inngått mellom Pensjonskasseforeningen og Storebrand hvor medlemmer i PKH skal tilbys konkurransedyktige priser og betingelser på boliglån.

Den betydelige veksten i utlån i gjennom 2022 skyldes den gunstige renten sammenlignet med andre aktører. PKH har i store deler av 2022 benyttet prinsippet om å følge normrenten ved rentefastsettelse. Normrenten er forsinket i å hensynta endringer i markedsrenten, og i perioder med rask renteoppgang, som har vært tilfelle gjennom 2022 har normrenten vært betydelig lavere enn markedsrenten. I oktober 2022 besluttet styre å endre rentefastsettelse til en mer markedsbasert metode.

Sannsynlighet for vesentlige tap i utlånsporteføljen er svært liten så det er ikke foretatt noen avsetning for tap ved utgangen av året.

	2022	2021
Lån til medlemmer	261 905	86 682
Påløpte renter	1 071	262
Bokførte utlån	262 976	86 943
2.3.2 Utlån og fordringer selskapsportefølje	828 682	514 477

Kollektivporteføljen
Obligasjoner til amortisert kost

Debitorkategori	Pålydende verdi	Anskaffelses-kost	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Finansinstitusjoner	2 878 000	2 859 394	2 863 357	2 704 577
Offentlig sektor	825 000	821 229	821 173	753 794
Andre utstedere	4 605 855	4 592 543	4 592 378	4 340 060
Sum	8 308 855	8 273 165	8 276 909	7 798 431
Opptjent ikke forfalte renter			120 463	
Sum			8 397 371	
Modifisert durasjon	4,7			
Gjennomsnittlig effektiv rente	4,8 %			
<i>Beholdningsendringer:</i>				
Inngående balanse	5 712 996			
Netto tilgang/avgang	2 563 912			
Opptjent ikke forfalte renter	120 463			
Utgående balanse	8 397 371			

	2022	2021
6.3.2 Utlån og fordringer kollektivportefølje	8 397 371	5 712 996

NOTE 15 Aksjer og fondsandeler – kategorisert til virkelig verdi over resultat (1 000 kr)**Selskapsportefølje**

Norske og utenlandske aksjer	Anskaffelseskost	Balanseverdi
DEAS Eiendomsfond Norge I AS	2 997	3 750
<i>Sum norske og utenlandske aksjer</i>	<i>2 997</i>	<i>3 750</i>

Utenlandske aksjefond

KLP Aksjglobal Indeks II	240 311	265 262
Nordea Stabile Aksjer Global	100 000	111 927
<i>Sum utenlandske aksjefond</i>	<i>340 311</i>	<i>377 188</i>

Andeler i KS/IS i eiendomsselskaper

DEAS Norge I IS	312 611	371 206
<i>Sum KS/ANS eiendomsselskaper</i>	<i>312 611</i>	<i>371 206</i>

<i>Sum aksjer og fondsandeler</i>	<i>655 919</i>	<i>752 144</i>
-----------------------------------	----------------	----------------

<i>2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost) – selskapsportefølje</i>		<i>752 144</i>
---	--	----------------

Totalt ga aksjer og fondsandeler en avkastning på -8,2 % for 2022.

Tallene inkluderer valutasikringer på disse investeringene. Investeringene i fondsandeler er en veldiversifisert portefølje. Porteføljen er spredt på ulike forvaltningsselskaper, egenkapitalinstrumenter og regioner.

Kollektivportefølje

Norske og utenlandske aksjer	Anskaffelseskost	Balanseverdi
Norteak AS	23 269	24 598
Pareto Eiendomsfellesskap AS	2 271	2 850
Olav Thon Eiendomsselskap	100 142	120 218
Pandox B	39 893	44 015
Ardoq AS	8 750	18 613
Defigo AS	11 976	8 215
MixMove AS	13 000	8 033
Wheel.me AS	10 000	8 000
No Isolation AS	10 000	10 000
Fonn AS	9 999	9 999
Kogenta	6 890	6 890
SaltPay Co Ltd	6 558	7 520
Stavanger Kontor AS	356 480	317 620
Hirco PLC	10 497	0
<i>Sum norske og utenlandske aksjer</i>	<i>609 724</i>	<i>586 570</i>

Norske aksjefond

Storebrand Norge I	343 039	345 498
Alfred Berg Norge Inst	79 714	660 822
<i>Sum norske aksjefond</i>	<i>422 753</i>	<i>1 006 320</i>

Utenlandske aksjefond

C WorldWide Asia A	370 000	413 572
KLP AksjeFremvoksende Markeder Indeks I	200 000	200 280
Ardevora GLEQ C NOK	382 057	734 132
Odin Sverige II	86 744	403 231
KLP AksjeGlobal Indeks S	400 221	411 688
KLP Aksjglobal Indeks II	1 008 243	1 482 620
Nordea Stabile Aksjer Global	544 463	900 978
DNB Teknologi	302 932	408 899
RBC Ansvarlige Global Investeringer Fund	300 001	298 082
Sector Healthcare Value Fund	319 833	352 287
<i>Sum utenlandske aksjefond</i>	<i>3 914 493</i>	<i>5 605 768</i>

Andeler i KS/IS i eiendomsselskaper

Harbert European Real Estate Fund	82 274	106 985
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	481 296	572 670
Pareto Eiendomsfelleskap IS	207 190	282 133
Revelop IV	15 307	104 862
Revelop V AB	121 562	127 741
Sum KS/ANS eiendomsselskaper	907 629	1 194 390

Alternative investeringsfond

DNB Private Equity IV IS	30 114	93 209
Norgesinvestor IV A	3 150	809
Norgesinvestor IV B	353	90
Storebrand International Private Equity 18 Limited	75 000	124 229
Storebrand International Private Equity 19 Limited	120 000	169 304
Saga III EUR	9 351	83
Saga III USD	3 721	120
Saga IV EUR	10 342	5 955
Saga IV USD	16 097	11 791
Saga VI EUR	60 694	68 048
Saga VI USD	44 975	62 159
Saga VIII EUR	58 581	65 064
Saga VIII USD	69 604	80 742
CS Global Infrastructure Fund	2 133	6 321
Waste Resources Fund L.P.	29 769	3 139
MV Partners Subordinated IV	102 966	122 436
MV Subordinated V Feeder	91 190	118 488
KLP Alfa Global Energi S	110 000	111 860
Northzone Growth II	4 805	4 341
Northzone VI	28 087	11 826
Northzone IX	79 641	170 438
Northzone X	7 222	6 702
Global Infrastructure Partners III	100 760	145 902
Global Infrastructure Partners IV	164 089	179 415
Copenhagen Infrastructure III	61 180	78 562
Copenhagen Infrastructure IV K/S	69 153	119 357
Copenhagen Infrastructure ETF I K/S	15 759	15 990
China New Enterprise Investment Fund II	30 149	73 154
Sector Zen Fund Class C USD	97 906	160 082
Cheyne European Strategic Value Credit Fund Class 1 Series E	53 130	71 122
Cheyne European Strategic Value Credit Fund Class 2	76 500	80 914
Idekapital Fund 2 IS	41 844	36 748
Capza 6 Private Debt	68 295	71 121
Cubera Int.PE 20	98 330	120 518
Arcmont AM Senior Loan Fund II SLP - S/R	202 526	206 800
Sector Healthcare Fund Class A	47 100	98 149
Sum alternative investeringsfond	2 084 515	2 694 989

Sum aksjer og fondsandeler	7 939 115	11 088 038
-----------------------------------	------------------	-------------------

6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost) – kollektivportefølje	11 088 038
--	-------------------

Totalt ga aksjer og fondsandeler en avkastning på -8,5 % for 2022.

Tallene inkluderer valutaskringer på disse investeringene. Investeringene i fondsandeler er en veldiversifisert portefølje. Porteføljen er spredt på ulike forvaltningsselskaper, egenkapitalinstrumenter og regioner. Konsolidert vil utlån og aksjer datterselskap være inkludert i direkteie eiendom.

Dersom alternative investeringer på nivå 3 stresstestes med +/- 10 % endring i markedsverdi vil markedsverdisensitiviteten være +/- MNOK 116.

Kommitert, ikke innkalt kapital vedr. investeringer i eiendomsfond/selskaper, private equity fond, private debt fond og infrastruktur fond utgjør ved utgangen av året ca. 1,3 mrd kroner.

NOTE 16 Obligasjoner og obligasjonsfond (1 000 kr)**Selskapsportefølje**

Norske obligasjonsfond	Anskaffelseskost	Balanseverdi
Nordea Obligasjon III	698 753	665 080
<i>Sum norske obligasjonsfond</i>	<i>698 753</i>	<i>665 080</i>

Utenlandske obligasjonsfond

Alfred Berg Nordic Investment Grade Inst	272 381	266 716
BlueBay Global High Yield ESG Bond Fund	40 460	43 684
<i>Sum utenlandske obligasjonsfond</i>	<i>312 841</i>	<i>310 401</i>

<i>Sum obligasjoner og andre verdipapir med fast verdjustert avkastning</i>	<i>1 011 595</i>	<i>975 481</i>
---	------------------	----------------

<i>2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast verdjustert avkastning inkl. opptjente renter – selskapsportefølje</i>	<i>975 481</i>
---	----------------

Omløpsporteføljen av norske omløpsobligasjoner hadde en avkastning på -2,4 %, og globale omløpsobligasjoner inklusive high yield hadde en avkastning på -4,2 % inkl. valutasikring. Durasjonen på den norske- og globale renteporteføljen var på henholdsvis 3,2 og 1,0.

Debitorkategori	Pålydende	Anskaffelseskost	Balanseverdi inkl. påløpte renter
Offentlig sektor	845 000	839 707	783 858
Finansinstitusjoner	4 123 500	4 123 795	4 098 067
Andre utstedere	2 382 600	2 392 447	2 331 627
<i>Sum omløpsobligasjoner – diskresjonære porteføljer (kollektiv)</i>	<i>7 351 100</i>	<i>7 355 950</i>	<i>7 213 553</i>

Utenlandske obligasjonsfond	Anskaffelseskost	Balanseverdi
BlueBay Global High Yield ESG Bond Fund	771 613	833 095
Arctic High Return Class D	302 618	345 512
Arctic Investment Grade Class D	1 170 035	1 220 608
KLP Pengemarked S	401 170	401 483
DNB Global Credit C	1 000 739	974 711
DNB Low Carbon Credit	1 248 565	1 159 162
<i>Sum utenlandske obligasjonsfond</i>	<i>4 894 740</i>	<i>4 934 571</i>

<i>Sum obligasjoner og andre verdipapir med fast verdjustert avkastning</i>	<i>12 250 690</i>	<i>12 148 124</i>
---	-------------------	-------------------

<i>6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast verdjustert avkastning inkl. opptjente renter – kollektivportefølje</i>	<i>12 148 124</i>
--	-------------------

Omløpsporteføljen av norske omløpsobligasjoner hadde en avkastning på -2,2 %, og globale omløpsobligasjoner inklusive high yield hadde en avkastning på -5,4 % inklusive valutasikring. Durasjonen på den norske- og globale renteporteføljen var på henholdsvis 2,7 og 3,3.

NOTE 17 Finansielle derivater (1 000 kr)

Finansielle derivater klassifisert som omløpsmidler/kortsiktig gjeld	Pålydende verdi i utenlandsk valuta	Balanseført verdi
Basisswap Float (NOK)	-3 700 000	-3 710 469
Basisswap Fixed (NOK)	3 700 000	3 472 039
Valutaavtale USD	-83 300	16 022
Valutaavtale EUR	-108 500	2 069
Valutaavtale SEK	-574 000	1 697
Valutaavtale GBP	-4 000	270
Valutaavtale JPY	-700 000	-2 090
Sum		-220 463
6.4.4 Finansielle derivater (positive derivater)		17 772
16.1 Finansielle derivater (negative derivater)		-238 235
Sum finansielle derivater		-220 463

60,2 % av aksjeporteføljen og 100 % av obligasjonsporteføljen i utenlandsk valuta var sikret per 31.12.22.

NOTE 18 Virkelig verdi hierarki (1 000 kr)

Nivå 1: Noterte priser (ikke-justerte) i aktive markeder (børs, megler, prissettingstjeneste, reguleringsmyndighet).

Nivå 2: Andre data enn de som inngår i nivå 1, som er observerbare, enten direkte (dvs. som priser) eller indirekte (avledet fra priser).

Nivå 3: Instrument på nivå 3 har data som ikke bygger på observerbare markedsdata (inaktivt marked). Reell virkelig verdi kan derfor avvike hvis instrumentet skulle bli omsatt.

I nivå 3 inngår investeringer i eiendom, hedgefond, infrastruktur, private equity og eiendomsfond der eksternt forvalter foretar verdivurdering.

2022	Balanseverdi			Klassifisering			Sum
	Selskaps- porteføljen	Kollektiv- porteføljen	Sum	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	
Eiendomsinvesteringer (DS og FKV)		3 147 667	3 147 667			3 147 667	3 147 667
						100 %	
Aksjer og andeler							
Aksjer	3 750	586 570	590 319	164 233		426 087	590 319
Askjefond og andeler	377 188	6 612 088	6 989 277	6 989 277			6 989 277
Eiendomsfond	371 206	1 194 390	1 565 597			1 565 597	1 565 597
Alternative investeringer		2 694 989	2 694 989	258 231		2 436 758	2 694 989
Sum aksjer og andeler	752 144	11 088 038	11 840 182	7 411 740		4 428 442	11 840 182
				63 %	0 %	37 %	
Rentebærende verdipapirer							
Obligasjoner		7 213 553	7 213 553		7 213 553		7 213 553
Obligasjonsfond	975 481	4 934 571	5 910 052		5 910 052		5 910 052
Sum obligasjoner og obligasjonsfond	975 481	12 148 124	13 123 604		13 123 604		13 123 604
				0 %	100 %	0 %	
Derivater		-220 463	-220 463		-220 463		-220 463
				0 %	100 %	0 %	
Sum finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi	1 727 625	26 731 668	28 459 293	7 411 740	12 903 141	8 144 412	28 459 293
				26 %	45 %	29 %	

2021

	Balanseverdi		Sum	Klassifisering			Sum
	Selskaps- porteføljen	Kollektiv- porteføljen		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	
Eiendomsinvesteringer (DS og FKV)		3 715 970	3 715 970			3 715 970	3 715 970
						100 %	
Aksjer og andeler							
Aksjer	3 929	273 400	277 329	191 134		86 195	277 329
Aksjefond og andeler	438 323	7 518 306	7 956 629	7 956 629			7 956 629
Eiendomsfond	388 962	1 336 700	1 725 662			1 725 662	1 725 662
Alternative investeringer		1 964 287	1 964 287	228 280		1 736 007	1 964 287
Sum aksjer og andeler	831 214	11 092 693	11 923 907	8 376 043		3 547 864	11 923 907
				70 %	0 %	30 %	
Rentebærende verdipapirer							
Obligasjoner		9 685 007	9 685 007			9 685 007	9 685 007
Obligasjonsfond	1 089 545	4 681 170	5 770 715			5 770 715	5 770 715
Sum obligasjoner og obligasjonsfond	1 089 545	14 366 177	15 455 722			15 455 722	15 455 722
				0 %	100 %	0 %	
Derivater		-98 347	-98 347	-98 347			-98 347
				100 %	0 %	0 %	
Sum finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi	1 920 760	29 076 493	30 997 253	8 277 696	15 455 722	7 263 834	30 997 253
				27 %	50 %	23 %	

NOTE 19 Risikoer og risikostyring

Den overordnede risikostyringen i PKH er innrettet mot at pensjonskassen til enhver tid kan oppfylle de forsikringsmessige forpliktelsene. Styret fastsetter den overordnede risikostrategien, retningslinjer og rammer som implementeres og følges opp på administrativt nivå med periodisk rapportering. Eventuelle brudd på rammer med tiltak for å bringe forholdet i orden rapporteres løpende.

Pensjonskassen mål er å oppnå en konkurransedyktig og stabil avkastning til våre helseforetak over tid med en soliditet som tilfredsstiller alle interne- og eksterne krav. Langsiktig investeringsstrategi skal til enhver tid være tilpasset pensjonskassens risikobærende evne. Det er forutsatt å kunne bære alle risikoer uten å måtte be helseforetakene om tilførsel av kapital utover det som er budsjettert.

Det er etablert retningslinjer for virksomhetsstyringen som samlet sikrer at pensjonskassen til enhver tid skal være i stand til å identifisere, vurdere, håndtere, overvåke og rapportere risiko som kan hindre oppnåelse av vedtatte mål. Kapittel fem i årsrapporten utdyper hvordan pensjonskassen utøver eierstyring, selskapsledelse og risikostyring.

Utvikling i kapitalbehov er en sentral størrelse som hensyntas i den finansielle langtidsplanleggingen. Det gjennomføres en årlig risikovurdering med fremskrivning av kapitalbehov.

IORP II direktivet ble implementert i norsk rett fra og med 01.01.2023. Pensjonskassen har imidlertid over flere år hatt en årlig rapportering til styret av alle risikoer med simuleringer, stresstesting og fremskrivning. Styret behandlet i 2022 utkast til egenvurdering av risiko og kapitalbehov (ORSA - Own Risk and Solvency Assessment) i tråd med IORP II direktivet.

Solvenskapalkravet er utformet slik at det skal dekke et tap som, gitt den risiko vi tar, statistisk sett bare skal inntreffe i ett av 200 år. Kravet er summen av de beregnede tapene pensjonskassen må bære etter svært ugunstige bevegelser i markedsverdien på finansielle eiendeler, i fremtidige pensjonsutbetalinger, i tap på fordringer, i flytting og i tap knyttet til driften (operasjonell risiko).

Forretningsmessig risiko

Forretningsmessig risiko defineres som risikoen for manglende samsvar mellom endringer i inntekter og kostnader fra andre forhold enn forsikringsrisiko, markedsrisiko, motpartsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko. De vesentligste identifiserte risikofaktorene er endringer i regelverk for pensjonskasser som IORP II med skjerpede krav til virksomhetsstyring og fremtidige regnskapsregler for forsikringskontrakter (IFRS 17). Pensjonskassen styrer risiko for manglende samsvar mellom inntekter og kostna-

der gjennom prinsippene for prising av administrasjonspremie i pensjonsforsikring.

Forsikringsrisiko

Forsikringsrisiko er risiko for at forsikringspremier og reserveringer blir utilstrekkelig for den risiko som tegnes gjennom pensjonskassens avtaler. Forsikringsrisikoen er knyttet til usikkerhet i estimer for levealder samt forskjellige former for uførhet. Den dominerende risikoen er knyttet til økende levealder (opplevelsesrisiko). Forsikringsrisikoen styres gjennom tett oppfølging av risikoresultatet med eventuelle påfølgende endringer i pristariffen. Forsikringsrisiko reduseres ved at pensjonskassen opprettholder et tilstrekkelig premienivå og setter av til forsikringsmessige avsetninger.

Styret i PKH har vedtatt en policy for forsikringsrisiko med målsetting om et forsikringsteknisk beregningsgrunnlag som gir et positivt risikoresultat og 50% avsetning til risikoutjevningfondet fra risikoresultatet, men innenfor maksimal grense i Forsikringsvirksomhetsloven.

Risiko- og administrasjonsresultatet følges opp kvartalsvis av styret. Det forsikringstekniske oppgjøret kontrolleres av pensjonskassens ansvarshavende aktuar.

En sensitivitetsanalyse for livforsikringsrisiko viser følgende økning i beste estimat av forsikringsforpliktelsen gitt endringer i dødelighets- og uføregrunnlaget:

- Reduksjon i dødeligheten på 10 prosent i alle aldre: TNOK 467 103 (2,0 %)
- Varig økning i uførheten på 15 prosent: TNOK 90 471 (0,4 %)

Finansiell risiko

Den samlede finansielle risikoen i PKH er i hovedsak knyttet opp mot pensjonskassens evne til å innfri den årlige rentegarantien til kundene. Dersom avkastningen ikke er tilstrekkelig til å dekke garantien vil manglende avkastning dekkes gjennom bruk av bufferfond og/eller egenkapital. Styret fastsetter rammene for kapitalforvaltningen gjennom pensjonskassens policy for kapitalforvaltning som revideres minimum årlig. Her foreligger rammer brutt ned på type risiko innenfor finansiell risiko.

Finansiell risiko deles vanligvis inn i følgende hovedkategorier; markedsrisiko, kredittrisiko/spreadrisiko, renterisiko, eiendomsrisiko og likviditetsrisiko.

Markedsrisiko

Markedsrisiko innebærer risikoen for at et finansielt instruments virkelige verdi vil svinge på grunn av endringer i markedspriser. Dette kan være endringer i rentenivå,

aksjemarkedet, eiendomsmarkedet, endring i kursen på utenlandsk valuta, endring i kredittspreader samt konsentrasjonsrisiko. Risikoen styres gjennom at det er definert rammer for ulike aktivaklasser, diversifisering mellom geografiske områder, krav til forvaltere, durasjon i renteporteføljer, valutasikring på utenlandske papirer og en målsatt solvenskapitaldekning. Netto kapitalkrav for markedsrisiko tilsvarer det tap av ansvarlig kapital som oppstår ved det scenario som ligger til grunn for solvenskapitalkravet som beskrevet ovenfor. Per 31.12.2022 hadde pensjonskassen et netto kapitalkrav for markedsrisiko på MNOK 6.718 (se tabell lenger ned i noten).

Kredittrisiko og spreadrisiko

Kredittrisiko innebærer risikoen for at en part i et finansielt instrument påfører pensjonskassen et finansielt tap ved ikke å innfri en fordring eller lån. Risikoen styres gjennom at det er krav om investment grade i rating på utstedere. Investeringsstrategien stiller også krav til diversifisering på geografi og maks/min nivåer på durasjon. Spreadrisiko er risikoen for negative endringer i verdi av obligasjoner og kredittengasjementer som følge av generelle endringer i kredittspreader. Pensjonskassen kan redusere spreadrisiko ved å investere i bedre kredittklassifisering eller redusere durasjon i renteporteføljene. Hoveddelen av pensjonskassen renteportefølje er plassert i lavrisikoobligasjoner. Porteføljene for høyrisikoobligasjoner forvaltes etter klart definerte risikorammer. En del av porteføljen består av ikke-ratede obligasjoner/kredittengasjementer, hvorav en andel er norske kommunale låntakere med lav utstederrisiko. Note 14 og 16 gir en oversikt over obligasjonsporteføljen.

Renterisiko

Renterisiko er risikoen for verdifall i eiendeler og økning i forpliktelser pga. endringer i rentenivået. Pensjonskassen styrer renterisikoen gjennom durasjon i renteporteføljen. Ved renteoppgang vil verdipapirer med fast avkastning synke i verdi. Renterisikoen for PKH på kort sikt er hovedsaklig knyttet til renteoppgang og verdifall på eiendeler. Effektene av umiddelbare stress hensyntas i beregningene for kapitalkrav. Årlig prising av rentegarantien innebærer at risikoen ved at rentenivået blir lavere enn grunnlagsrenten i begrenset grad bæres av pensjonskassen.

Eiendomsrisiko

Eiendomsrisiko er knyttet til risiko for verdifall på våre eiendomsinvesteringer, større tap på leieinntekter eller større eierkostnader. Pensjonskassen søker å redusere risikoen i eiendomsporteføljen gjennom diversifisering på type eiendom, geografi, antall- og løpetid på leiekontrakter og leietakere. En sensitivitetsanalyse viser at et kombinert stress med en økning i yield på 0,5 prosentpoeng og et fall i leieinntekter på 10 prosent gir et verdifall på egen eide eiendommer med MNOK 562.

Valutarisiko

PKH har forpliktelser i norske kroner, og eiendeler i norske kroner og utenlandsk valuta.

Pensjonskassen benytter valutaderivater for å sikre utenlandsk valuta til norske kroner. Sikringsstrategien er ulik for ulike aktivaklasser. Renteporteføljen skal ha 100 prosent sikring, mens øvrige aktivaklasser i utenlandsk valuta skal ha en målsatt sikringsgrad på 60 prosent, men med et intervall på 50 til 100 prosent. Note 17 viser PKHs derivatavtaler ved årsskifte.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko kan oppstå ved endringer i pensjonskassens løpende premieinnbetalinger eller utbetalinger, likviditets-effekt fra rentederivater og valutasikring samt finansiering av endringer i aktivaallokering. PKH har som policy å ha innestående på bankkonto et beløp tilsvarende 1 prosent av kapital til forvaltning og 2 måneders pensjon på en dedikert pensjonsutbetalingskonto.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Pensjonskassen har også definert omdømme risiko som del av operasjonell risiko. Styret i pensjonskassen har vedtatt en egen policy for operasjonell risiko som revideres årlig. Forøvrig bygger internkontrollen i PKH på prinsipper og systematikk som er nedfelt i risikostyringsforskriften. Det gjennomføres periodisk vurdering av operasjonell risiko med kartlegging av risikoer og utforming av nødvendige tiltak for å redusere eller styre risikoene. Det er etablert egen rutine for hendelsesregister i pensjonskassen.

Motpartsrisiko

Motpartsrisiko defineres som risiko for tap som følge av at motparter i fordringer (herunder derivater, bankinnskudd, ubetalt leie og lån med pant i eiendom) ikke kan møte sine forpliktelser. Motpartsrisikoen styres gjennom kun godt kapitaliserte banker som bankforbindelser og lav LTV (loan to value) og pantesikkerhet. Motpartsrisiko i derivathandel styres gjennom krav om bruk av ISDA og CSA avtaler mot finansinsitusjonene som motparter.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko er risikoen for tap som følge av svak eller manglende diversifisering, eksempelvis for høy eksponering mot enkeltutstedere, risikoklasser, bransjer, geografiske områder eller høy konsentrasjon i verdipapirer eller sikkerheter med samme risikoegenskaper. Pensjonskassen styrer konsentrasjonsrisiko gjennom investeringsstrategien som fastsetter maksimale rammer for allokering til aktivaklasser og type risiko, kredittklasser, samt maksimal eksponering overfor enkeltutstedere.

Solvenskapitaldekning

Solvenskapitalkravet pr. 31.12 består av følgende elementer:

(Millioner kroner)	2022	Endelig rapport	
		2021	2021
Renterisiko	1 500	888	888
Aksjerisiko	3 939	4 698	4 698
Eiendomsrisiko	1 084	1 279	1 279
Valutarisiko	723	718	718
Kreditrisiko	1 682	1 675	1 675
Korrelasjonsgevinst markedsrisiko	-2 338	-1 920	-1 920
Forsikringsrisiko eks. avgangsrisiko	491	520	520
Avgangsrisiko	2 237	1 659	1 659
Motpartrisiko	63	49	49
Operasjonell risiko	147	147	147
Korrelasjonsgevinst totalrisiko	-1 625	-1 392	-1 392
Justering for den tapsabsorberende evnen til utsatt skatt	-1 185	-1 248	-1 248
Samlet solvenskapitalkrav	6 718	7 073	7 073

Pensjonskassens solvenssituasjon viser pr. 31.12.:

(Millioner kroner)	2022	Endelig rapport	
		2021	2021
Innskutt EK	1 093	1 008	1 008
Risikoutjevningfond	317	298	298
Annen EK	1 027	1 470	1 470
Supplerende kapital	737	668	668
Bufferfond	6 193	0	0
Tilleggsavsetninger	0	2 981	2 981
Kursreguleringsfond	0	4 700	4 700
Justering i avsetninger ved overgang til markedsverdi og korreksjon for beste estimat død/uførhet	2 684	1 874	1 874
Merverdi (eller mindreverdi) av eiendeler utover bokført verdi	-506	46	46
Beste estimat for død og uførhet som gir buffer i fht dagens avsetninger	140	148	148
Ansvarlig kapital	11 840	13 194	13 194
Samlet solvenskapitalkrav	6 718	7 073	7 073
Overskudd/underskudd (+/-) av ansvarlige kapital	5 122	6 121	6 121

	2022	2021	2021
Solvenskapitaldekningen	176 %	187 %	187 %

Fristen for innsending av SKD beregning til Finanstilsynet er 31 januar hvert år mens regnskapet og disponeringen vedtas av styret etter denne datoen.

Oppdatert SKD til finanstilsynet blir hvert år bli sendt etter at årsregnskap og disponeringer er formelt vedtatt av styret. Dette er inntatt over i kolonne «Endelig rapportert 2021».

NOTE 20 Utlån og fordringer (1 000 kr)

Fordringer i balanse er representert ved:

	2022		2021	
	Selskap	Kollektiv	Selskap	Kollektiv
Sikring av derivater	0	251 350	0	95 700
Fordringer på diverse forvaltere - uoppgjorte transaksjoner	17	92	42	92
Fordring på konsernbidrag og utbytte fra datterselskaper og felleskontrollert virksomhet	0	1 407	0	9 038
Forfalt utbytte	0	7 191	0	5 086
Forskuddsbetalt premie	0	546 361	0	53 568
Andre fordringer	4 100	15 492	3 295	1 344
Justering fordring mellom Selskaps- og kollektivporteføljen [Kollektiv]	0	590 650	0	-58 035
Justering fordring mellom Selskaps- og kollektivporteføljen [Selskap]	0	0	58 035	0
Sum fordringer	4 117	1 412 541	61 371	106 793
Bankkontoer, klassifisert som fordringer:				
Forvalterkontoer	73 726	676 083	79 731	296 748
Andre bankkontoer	0	206 736	0	546 731
Sum forvaltningskontoer	73 726	882 819	79 731	843 479
Sum fordringer og forvaltningskontoer	77 843	2 295 360	141 102	950 273
Fordelt på:				
3.2 Andre fordringer – selskapsporteføljen	4 100	0	61 330	0
2.4.3 Utlån og fordringer – selskapsportefølje	73 743	0	79 773	0
6.4.3 Utlån og fordringer – kollektivportefølje	0	2 295 360	0	950 273
Sum begge porteføljer	77 843	2 295 360	141 102	950 273

Det er bokført en fordring i kollektivporteføljen med tilsvarende forpliktelse i selskapsporteføljen. Denne fordringen er først og fremst knyttet opp til administrasjonsresultatet og rentegarantipremien som begge er en del av det tekniske resultatet, men som overføres til egenkapitalen. Fordringen vil også kunne bestå av andre elementer som for eksempel gjeldsposter i balansen. Disse vil i stor grad tillegges selskapsporteføljen selv om det er kollektivet som har mottatt den motsvarende eiendelen.

Pensjonskassen gjør opp mellomværende mellom porteføljene årlig etter at endelig resultatdisponering foreligger.

NOTE 21 Bundne midler (1 000 kr)

Skattetrekkmidler holdes på en egen bankkonto. Innestående pr 31.12. var 43 961.

NOTE 22 Andre avsetninger og forpliktelser (1 000 kr)**Andre forpliktelser: Selskapsporteføljen**

	2022	2021
Leverandørgjeld	4 151	1 491
Pensjon	567	721
AFP 62-64	3 507	4 433
Gjeld til meglere	3 000	27 486
Annen kortsiktig gjeld	1 618	1 390
Justering gjeld mellom Selskaps- og kollektivporteføljen (Selskap)	590 650	0
Sum forpliktelser	603 493	35 522
16.3 Andre forpliktelser	603 493	35 522

Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter i Selskapsporteføljen

Diverse avsatte kostnader	2 891	2 363
17.2 Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	2 891	2 363

NOTE 23 Solvensmargin (1 000 kr)

Kravet til Solvensmarginkapital bestemmes av størrelsen og sammensetningen av pensjonskassens forpliktelser. Pr. 31.12.2022 er kravet beregnet å utgjøre 1 415 207.

Dekningen av kapitalkravet er som følger:

	2022	2021
Sum innskutt egenkapital	1 092 793	1 008 106
Sum opptjent egenkapital (ekskl. risikoutjevningfond og merverdier i selskapsporteføljen)	1 027 091	1 469 882
Urealiserte gevinster i selskapsporteføljen	-60 112	-182 653
50% av bufferfond (tilleggsavsetninger for 2021)	3 173 910	1 490 702
50% av risikoutjevningfond	158 634	149 224
Solvensmarginkapital	5 392 316	3 935 260

Med dette utgjør solvensmarginkapitalen 381,0 % av kravet i 2022.

NOTE 24 Fordeling av egenkapital på helseforetak (1 000 kr)

	Akershus universitets- sykehus HF	Oslo universitets- sykehus HF	Sykehus- partner HF	Vestre Viken HF	Sunnaas sykehus HF	Helse Sør-Øst RHF	SUM
Innskutt egenkapital 01.01.2014	106 969	94 673	8 298	176 281	4 361	4 854	395 437
Omsetning av EK bevis – 01.01 – innskutt	-29 663	31 181	5 133	-13 253	3 084	3 518	
Opptjent egenkapital 01.01.2014	248 416	14 390		186 772	2 116		451 695
Omsetning av EK bevis – 01.01 – opptjent	-69 041	70 655	5 459	-14 096	3 280	3 742	
Sum egenkapital 01.01.2014	256 682	210 901	18 890	335 704	12 841	12 114	847 132
Innskudd 2014 – styrevedtak 10.12	43 000	41 000	6 000	56 000	2 000	2 000	150 000
Opptjent egenkapital 2014 – fordelt	44 772	30 205	3 351	53 947	1 738	1 587	135 600
Sum egenkapital 31.12.2014	344 454	282 105	28 241	445 652	16 579	15 701	1 132 732
Innskudd 2015 – styrevedtak 10.12	1 622	26 753	4 860	8 518	842	1 362	43 957
RUF – ufordelt							166 273
Opptjent egenkapital 2015	37 117	35 124	4 480	47 314	1 941	1 792	127 766
Sum egenkapital 31.12.2015	383 192	343 982	37 581	501 484	19 361	18 855	1 470 729
Innskudd 2016 – styrevedtak 28.09	4 386	28 369	5 436	7 620	245	2 094	48 150
RUF – ufordelt							8 709
Opptjent egenkapital 2016	54 070	52 744	6 383	70 028	2 809	2 798	188 831
Sum egenkapital 31.12.2016	441 648	425 095	49 400	579 131	22 415	23 747	1 716 419
Innskudd 2017 – ihht styrevedtak 30.08.2017	8 970	30 918	4 047	6 685	1 107	372	52 098
RUF – ufordelt							243 307
Opptjent egenkapital 2017	71 255	72 683	8 883	92 087	3 737	3 806	252 451
Sum egenkapital 31.12.2017	521 873	528 696	62 330	677 903	27 259	27 925	2 264 276
Innskudd 2018 – ihht styrevedtak 29.08.2018	9 803	36 274	5 494	2 977	567	526	55 641
RUF – ufordelt							56 466
Opptjent egenkapital 2018	-30 800	-30 225	-3 435	-40 206	-1 567	-1 653	-107 886
Sum egenkapital 31.12.2018	500 875	534 745	64 389	640 674	26 260	26 797	2 268 497
Innskudd 2019 – ihht styrevedtak 15.09.2019	22 217	42 307	6 486	17 233	1 446	1 421	91 110
RUF – ufordelt							11 252
Opptjent egenkapital 2019	50 686	56 250	6 995	63 883	2 700	2 720	183 235
Sum egenkapital 31.12.2019	573 778	633 303	77 871	721 790	30 406	30 938	2 554 093
Innskudd 2020 – ihht styrevedtak 26.08.2020	3 349	61 088	3 857			1 407	69 701
RUF – ufordelt							-192 617
Opptjent egenkapital 2020	37 624	34 923	7 590	52 344	2 210	2 980	137 671
Sum egenkapital 31.12.2020	614 751	729 314	89 318	774 134	32 616	35 324	2 568 848
Innskudd 2021 – ihht styrevedtak 25.08.2021	63 833	31 424	6 659			96	102 012
RUF – ufordelt							5 058
Opptjent egenkapital 2021	29 855	33 299	878	30 344	4 608	1 534	100 517
Sum egenkapital 31.12.2021	708 439	794 037	96 855	804 477	37 224	36 955	2 776 435
Innskudd 2022 – ihht styrevedtak 25.08.2022	22 364	56 203	13 608	-6 891	-1 646	1 049	84 687
RUF – ufordelt							18 821
Opptjent egenkapital 2022	-126 498	-143 066	-17 696	-142 399	-6 538	-6 594	-442 791
Sum egenkapital 31.12.2022	604 305	707 174	92 766	655 188	29 040	31 410	2 437 153

NOTE 25 Bevegelser i forsikringsforpliktelse (1 000 kr)

	Premiereserve	Tilleggs- avsetning	Kursregulerings- fond	Bufferfond	Premiefond
1. Inngående balanse	26 725 305	2 981 403	4 699 512		1 035 094
2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse					
2.1 Netto resultatførte avsetninger	2 746 159				75 896
2.2 Overskudd på avkastningsresultatet				-1 333 144	
2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene					29 565
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	2 746 159			-1 333 144	105 461
3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse					
3.1 Overføringer mellom fond ¹⁾		-2 981 403	-4 699 512	7 680 915	89
3.2 Overføringer til/fra pensjonskassen				48 685	-421 100
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse		-2 981 403	-4 699 512	7 680 964	-421 011
4. Utgående balanse	29 471 464			6 347 820	719 544

1) Stortinget vedtok 22.12.2021 en ny lov for garanterte produkter med virkning fra 1. januar 2022. For offentlige pensjonsordninger ble det etablert regler om et kundefordelt bufferfond, hvor tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond er slått sammen.

Risikoresultatet for 2022 er positivt med 59 mill. kr. etter endring i erstatningsavsetning på 10 mill. kr.

Premiereserve 01.01.2022	26 725 305
Premier	3 025 902
Utbetalinger	-744 172
Overføringer	180
Frigjort admin. reserve	-20 093
Garanterte renter	603 572
Overført til premiefond	-60 101
Risikoresultat	-59 130
Premiereserve 31.12.2022	29 471 464

Herav:

Erstatningsavsetninger 01.01.2022	205 000
Avsatt	10 000
Erstatningsavsetninger 31.12.2022	215 000

Tilleggsavsetninger 01.01.2022	2 981 403
Overføring til Bufferfond	-2 981 403
Tilleggsavsetninger 31.12.2022	0

Bufferfond 01.01.2022	
Overføring fra TA	2 981 403
Overføring fra kursreguleringsfond	4 699 512
Overføring til/(fra) andre pensjonsforetak	49
Renteresultat fra bufferfond	-1 333 144
Bufferfond 31.12.2022	6 347 820

Premiefond 01.01.2022	1 035 094
Garantert rente, 2,0 % p.a.	15 795
Tilbakeført fra reserve	60 101
Overført ved flytting	89
Benyttet til premiebetaling	-421 100
Fra årets risikoresultat	29 565
Premiefond 31.12.2022	719 544

Risikoutjevningfond 01.01.2022	298 448
Avkastning til risikoutjevningfondet	-10 744
Overført til risikoutjevningfond	29 565
Risikoutjevningfond 31.12.2022	317 268

Erstatningsavsetninger er i balansen regnskapsført som en del av premiereserven.

NOTE 26 Bestand av medlemmer**Fellesordningen:**

	Akershus universitets- sykehus HF	Oslo universitets- sykehus HF	Sunnaas sykehus HF	Sykehus- partner	Helse Sør-Øst RHF	Vestre Viken HF	PKH	SUM
Aktivt medlem	5 182	8 922	419	1 686	168	4 589	22	20 988
Oppsatt	12 854	17 436	1 215	1 228	231	14 238	5	47 207
AFP 65/67	0	43	4	27	2	75	0	151
Alderspensionist	2 650	698	135	122	72	3 808	1	7 486
Uførepensionist	772	619	57	76	11	922	1	2 458
Ektefellepensionist	220	90	9	9	5	410	0	743
Barnepensionist	26	39	0	10	0	34	0	109
Sum	21 704	27 847	1 839	3 158	489	24 076	29	79 142

Legeordningen:

	Akershus universitets- sykehus HF	Oslo universitets- sykehus HF	Sunnaas sykehus HF	Vestre Viken HF	SUM
Aktivt medlem	1 496	2 827	60	1 326	5 709
Oppsatt	2 946	4 961	179	2 525	10 611
AFP	9	13	0	11	33
Alderspensionist	389	803	24	313	1 529
Uførepensionist	66	112	3	45	226
Ektefellepensionist	82	153	5	42	282
Barnepensionist	6	20	2	7	35
Sum	4 994	8 889	273	4 269	18 425

NOTE 27 Premiefond (1 000 kr)

	2022	2021	2020
Premiefond 31.12.	719 544	1 035 094	906 140
Årets premie	3 154 456	2 904 853	1 919 353
Premiefondets størrelse i forhold til årets premie	22,8 %	35,6 %	47,2 %

Premiefondets anvendelse de siste 3 år:

	2022	2021	2020
Inngående balanse	1 035 094	906 140	381 978
Benyttet til premiebetaling	-421 100	-267 250	-66 200
Overføringer i løpet av året	60 101	72 053	520 138
Overført ved flytting	89	13 661	0
Garantert rente, 2,0 % p.a.	15 795	16 431	15 316
Fra årets renteresultat	0	294 059	25 272
Fra årets risikoresultat	29 565	0	29 635
Utgående balanse	719 544	1 035 094	906 140

Premiefond fordeles pr. foretak, men kontoføring gjøres først etter at årsregnskapet er avlagt.

NOTE 28 Transaksjoner med nærstående (1 000 kr)

	2022		2021	
	Innbetalt premie	Innbetalt AFP	Innbetalt premie	Innbetalt AFP
Akershus universitetssykehus HF	548 196	13 136	657 985	13 434
Helse Sør-Øst RHF	21 477	1 298	24 389	350
Sykehuspartner HF	160 738	6 539	157 580	6 899
Oslo universitetssykehus HF	920 194	11 889	823 070	10 736
Sunnaas sykehus HF	26 666	464	27 398	758
Vestre Viken HF	560 071	19 456	612 919	18 096
Sum	2 237 342	52 784	2 303 340	50 272
Diverse administrasjonskostnader inkl. internrevisjon:	2022	2021		
Helse Sør-Øst RHF	625	625		
Sum	625	625		

NOTE 29 Tilflyttet eller overførte midler

	2022		2021	
	Antall medlemmer	Beløp (1 000 kr)	Antall medlemmer	Beløp (1 000 kr)
Tilflyttet premiereserve		180		664 713
Tilflyttet tilleggsavsetninger				123 970
Tilflyttet bufferfond		49		
Tilflyttet premiefond				13 661
Tilflyttet midler fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	8	228	1 614	802 344
Overført premiereserve				
Overført midler til andre forsikringsforetak/pensjonsforetak				
Sum netto overføring	8	228	1 614	802 344

6.7 Revisors beretning



Til styret i Pensjonskassen for helseforetakene i hovedstadsområdet

Uavhengig revisors beretning

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Pensjonskassen for helseforetakene i hovedstadsområdet som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2022, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

PricewaterhouseCoopers AS, Dronning Eufemias gate 71, Postboks 748 Sentrum, NO-0106 Oslo
T: 02316, org. no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no

Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap



Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Oslo, 29. mars 2023
PricewaterhouseCoopers AS

Thomas Steffensen
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

6.8 Aktuarberetning

GABLER

AKTUARBERETNING FOR 2022 FOR PENSJONSKASSEN FOR HELSEFORETAKENE I HOVEDSTADSOMRÅDET

Gabler Pensjonstjenester AS er ansvarshavende aktuar for PKH. Som pensjonskassens ansvarshavende aktuar skal vi sørge for at pensjonskassen til enhver tid blir drevet på en forsikringsteknisk ansvarlig måte.

Etter vår vurdering er dette forholdet i samsvar med lov og forskrifter, og pensjonskassen oppfyller gjeldende krav til avsetninger. Fordelingen i henhold til Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-13 (Tilordning av avkastning, overskudd) og § 3-14 (Overskudd på risikoresultatet) er vurdert å være i samsvar med Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-18 (Anvendelse av overskudd tilordnet kontraktene).

Pensjonskassen har benyttet pristariffer som er meldt til Finanstilsynet i samsvar med Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-7 (Meldeplikt og tilsyn med pristariffer). I Fellesordningen benyttes beregningsgrunnlaget K2013 for dødelighet og et tilpasset grunnlag for uførhet. I Legeordningen benyttes K2013 forsterket med om lag 26 % for menn og 8 % for kvinner, og et tilpasset grunnlag for uførhet. Forsterkningen økte fra tidligere 5 % for både kvinner og menn pr. 01.01.2020. Tilpasningen av uføregrunnlagene skjedde sist pr. 31.12.2017.

Premiereserven for de kontraktfastsatte forpliktelsene er beregnet i samsvar med Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-9 (Premiereserve knyttet til kontraktfastsatte forpliktelser).

Forsikringsteknisk resultat og dets anvendelse fordelte seg slik i 2022:

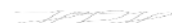
Resultatelement (tusen kr)		Resultat tilordnet				
		Premiereser ve	Premiefond	Buffer- fond	Risikoutjevningss- fond	Opptjent egenkapital
Administrasjons- resultat	-3.220	-	-	-	-	-3.220
Renteresultat	-1.915.235	-	-	-1.333.144	-10.744	-571.347
Risikoresultat	59.130	-	29.565	-	29.565	-
Egenkapital	82.721	-	-	-	-	82.721
Til sammen	-1.776.605	-	29.565	-1.333.144	18.821	-491.846

Gjennomsnittlig grunnlagsrente er 2,14 %. Beregningsrente for premie var 2,0 % i 2022.

Solvensmarginen pr. 31.12.2022 er 381 %.

Oslo, 27. mars 2023

For Gabler Pensjonstjenester AS



Henrik Paulov Hammer
Aktuar

Ordlister

<i>Ordlister</i>	<i>Definisjon</i>
Administrasjonsreserve	Administrasjonsreserve er en lovbestemt avsetning innen kollektiv rente- og pensjonsforsikring. Den avsatte administrasjonsreserven inngår i premiereserven og inneholder avsetning til dekning av fremtidige administrasjonskostnader inklusiv oppgjørskostnader.
Administrasjonsresultat	Administrasjonsresultatet viser forholdet mellom de premiene for administrasjon som er betalt og de faktiske kostnader for å administrere avtalene i pensjonskassen.
Bokført avkastning	Bokført avkastning er realisert avkastning som er sikret gjennom disposisjoner som salg av eiendeler.
Bufferfond	Bufferfondet erstatter tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond. For å sikre sine forpliktelser kan pensjonskassen avsette hele eller deler av overskuddet på avkastningsresultatet for den enkelte kontrakt til bufferfond. Dersom avkastningen tilordnet en kontrakt i et år er negativ eller ikke er stor nok til å dekke det årlige kravet til økning i premiereserven etter premieberegningssgrunnlaget, kan kravet oppfylles ved bruk av bufferfond tilordnet kontrakten. Midler som er avsatt til bufferfond, kan i et senere år tilordnes kontrakten som overskudd.
Differanseavkastning	Avkastningen til porteføljen fratrukket avkastningen til referanseindeks. Beskriver hvorvidt forvalter har oppnådd merverdi gjennom å avvike fra referanseindeksens sammensetning.
Egenkapital	Egenkapital består av innskutt kapital, opptjent egenkapital inkludert risikoutjevningfondet og fond for urealiserte verdier i selskapsporteføljen.
Forsikringsrisiko	Forsikringsrisiko er risiko for tap som følge av endret uføre eller dødelighetsintensitet.
Garantert rente	Rente som blir lagt til grunn ved beregning av premie og premiereserven, og som pensjonskassen minst må tilføre kundene hvert år for å sikre avtalt pensjon.
Informasjonsrate (IR)	Måler i hvilken grad forvalter har oppnådd meravkastning justert for relativ volatilitet. Definert som differanseavkastning/relativ volatilitet.
Kollektivporteføljen	Kollektivporteføljen består av den andel av forvaltningskapitalen som består av de eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetninger til dekning av kontraktsfastsatte forpliktelser.
Kursreguleringsfond	Kursreguleringsfondet består av urealiserte gevinster og tap på finansielle eiendeler (med unntak av investeringseiendom) til virkelig verdi over resultatet, forutsatt at porteføljen har en netto urealisert merverdi. Dette inkluderer også urealiserte valutagevinster og -tap som skyldes endring i valutakurser på finansielle instrumenter i utenlandsk valuta, så fremt urealisert verdi på instrumentet normalt inngår i kursreguleringsfondet. Dersom denne porteføljen av finansielle eiendeler viser en akkumulert netto mindreverdi kostnadsføres dette tapet. Dersom finansielle eiendeler vurderes til å ha et konstatert varig verditap blir verdiendringen på disse papirene resultatført. Med virkning fra 1. januar 2022 ble kursreguleringsfondet overført til bufferfondet.
Markedsrisiko	Markedsbevegelser som påvirker pensjonskassens evne til å oppfylle forpliktelsene, herunder renterisiko, aksjerisiko, eiendomsrisiko og valutarisiko.
Meravkastning	Positiv differanseavkastning (se over).
Motpartrisiko	Motpartrisiko er risiko som følge av at motparter i derivat, reassurans og øvrige fordringer ikke kan møte sine forpliktelser.
Operasjonell risiko	Operasjonell risiko er risiko for tap som følge av svikt i interne prosesser eller systemsvikt.
Premiefond	Premiefondet er PKH sin konto for forskuddsbetalte premier- og innskudd fra kundene etter skatteloven med en tilført garantert rente. Innbetaling og uttak føres ikke over resultatregnskapet, men direkte mot balansen.

Premiereserve	Premiereserven er beregnet i samsvar med forsikringsvirksomhetsloven. Premiereserven utgjør kontantverdien av pensjonskassens samlede fremtidige forsikringsforpliktelse inklusive administrasjonskostnader i henhold til de enkelte forsikringsavtaler, med fradrag for kontantverdien av fremtidige avtalte premier.
Relativ volatilitet	Det annualiserte standardavviket til differansen mellom avkastningen på en portefølje av faktiske investeringer og avkastningen på en referanseportefølje. Måler i hvilken grad en aktivt forvaltet portefølje har gitt avvikende avkastning i forhold til en referanseindeks.
Rentegarantipremie	Rentegarantipremien er premie for den risikoen pensjonskassen har for å levere den garanterte avkastning. Denne premien vil være avhengig av hvor høy den garanterte renten er, og av nivået på finansielle buffere og markedsrisiko.
Renteresultat	Renteresultatet utgjør differansen mellom bokførte finansinntekter og garanterte renter.
Resultat av ikke-teknisk regnskap	Avkastningsresultat på midler i selskapsporteføljen (med unntak av risikoutjevningfondet).
Resultat av teknisk regnskap	Forsikringsteknisk resultat fra kollektivporteføljen som består av administrasjon-, renteog risikoresultatet. Det tekniske resultatet fremkommer etter disponering til tilleggsavsetninger og premiefondet.
Risikoresultat	Resultat som følge av at dødelighet og uførhet i perioden avviker fra det som er forutsatt i premietariffen.
Risikoutjevningfond	Pensjonskassen har anledning til å avsette inntil 50 prosent av samlet overskudd på risikoresultatet til risikoutjevningfondet. Hensikten med avsetning til risikoutjevningfondet er å utjevne svingninger i risikoresultatet over tid. Risikoutjevningfondet er ikke fordelt på de enkelte kontrakter og avsetningen anses heller ikke å være tilknyttet pensjonskassens forsikringsrisiko for eksisterende eller fremtidige kunder. Risikoutjevningfondet kan kun anvendes til å styrke premiereserven med hensyn til risiko knyttet til person og er klassifisert som opptjent egenkapital i balansen, mens det regnes som en forsikringsmessig avsetning etter forsikringsvirksomhetsloven.
Selskapsporteføljen	Selskapsporteføljen består av eiendeler som motsvarer pensjonskassens ansvarlige kapital og eventuell annen gjeld enn forsikringsforpliktelse.
Sharpe Ratio	Kvantitativt mål på i hvilken grad en portefølje har gitt avkastning justert for risiko. Definert som: (avkastning til porteføljen-risikofri avkastning)/porteføljens standardavvik.
Solvensmargin	Solvensmargin kapital/Solvensmargin krav.
Solvensmargin kapital	Pensjonskassens samlede solvensmargin kapital er lik summen av pensjonskassens ansvarlige kapital og annen solvensmargin kapital (halvparten av pensjonskassens avsetninger i risikoutjevningfondet og halvparten av pensjonskassens tilleggsavsetninger i forsikringsfondet).
Solvensmargin krav	Pensjonskasser skal beregne solvensmargin kravet etter reglene i Forskrift om pensjonsforetak § 7 til § 10. Kravet til solvensmargin bestemmes av størrelsen og sammensetningen av pensjonskassens forpliktelser.
Solvenskapitaldekning	Pensjonskasser skal til enhver tid ha ansvarlig kapital som minst er tilstrekkelig til å dekke et forenklet solvenskapital krav. Det forenklete solvenskapital kravet utgjør summen av kapital krav for livsforsikringsrisiko, helseforsikringsrisiko, markedsrisiko og motpartsrisiko, summert ved anvendelse av en korrelasjonsmatrise, kapital krav for operasjonell risiko, og en justering for den tapsabsorberende evnen til utsatt skatt.

Tilleggsavsetninger	<p>Tilleggsavsetningen er en betinget kundetildelt avsetning som skal føres i resultatregnskapet og reduserer dermed årsresultatet. Avsetningen kan benyttes til styrking av forsikringskontraktene dersom pensjonkassens avkastning ikke er tilstrekkelig til å dekke rentegarantien i kontraktene. Den føres i resultatregnskapet i posten til/ fra tilleggsavsetning. Det som kan trekkes årlig av tilleggsavsetningen er begrenset oppad til ett års rentegaranti.</p> <p>Med virkning fra 1. januar 2022 ble tilleggsavsetninger overført til bufferfondet.</p>
Tracking Error	<p>Se relativ volatilitet.</p>
Verdijustert avkastning	<p>Verdijustert avkastning er all avkastning som er oppnådd på forvaltning av kapitalen for en angitt periode. Denne avkastningen inneholder også urealisert avkastning, dvs avkastning som ikke er sikret ved salg av eiendelene.</p>

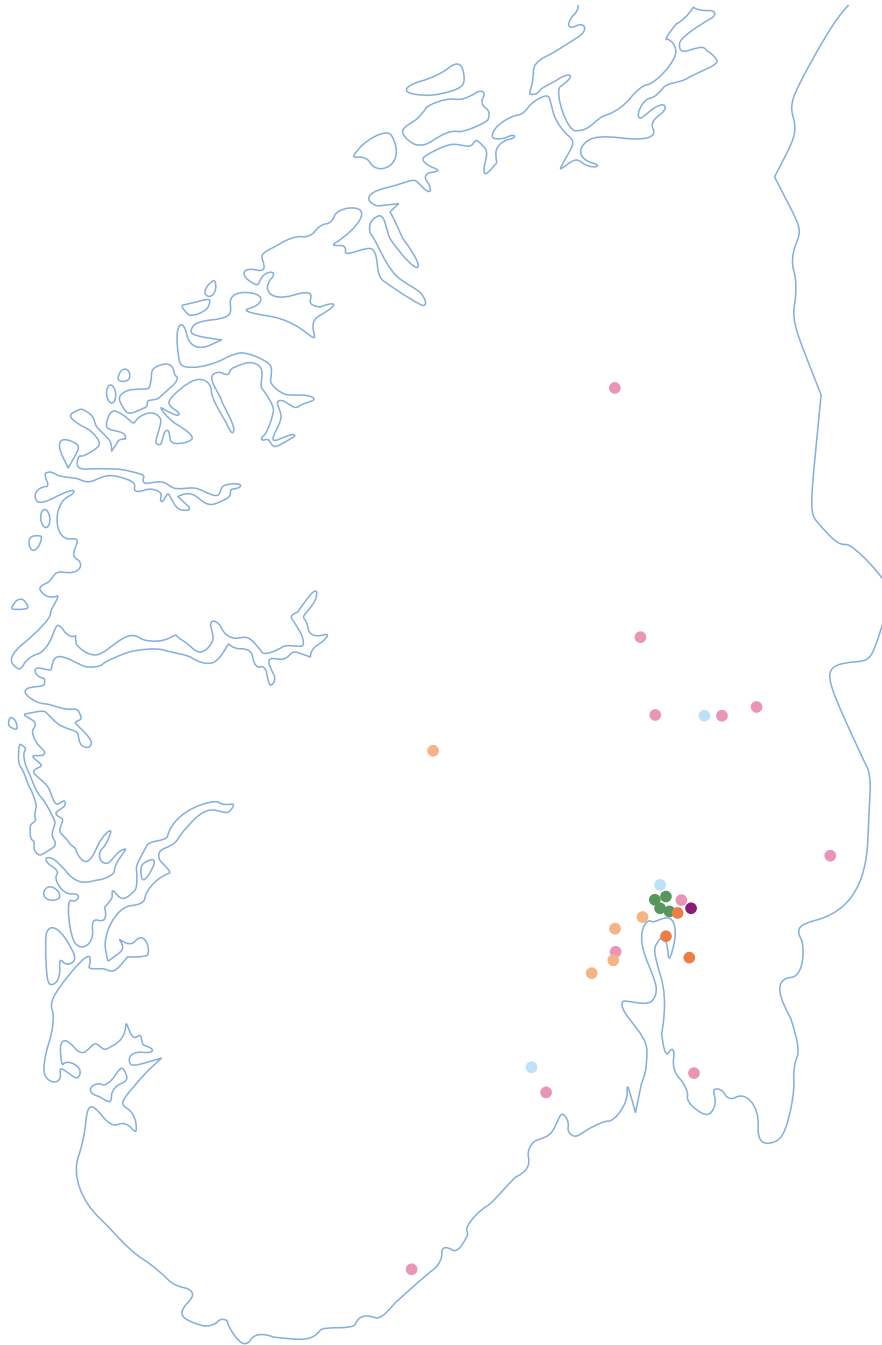
Kontakt

Pensjonskassen for
helseforetakene i
hovedstadsområdet

E-post: pkh@pkh.no
Telefon: 22 42 50 00

Karenslyst allé 2
0278 Oslo

www.pkh.no



Helseforetak med
tjenestepensjonsordning i PKH:

- Vestre Viken HF
- Sykehuspartner HF
- Sunnaas sykehus HF
- Oslo universitetssykehus HF
- Akerhus universitetssykehus HF
- Helse Sør-Øst RHF